

Bestuursrapportage 2025

gemeente

Winterswijk

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	3
Inleiding.....	4
Kaderbrief.....	7
Stand van bezuinigingen.....	10
Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk.....	11
1.1 Volksgezondheid.....	12
1.2 Maatschappelijke ondersteuning	14
1.3 Jeugd	18
Financiële afwijkingen programma 1	21
Programma 2 Meedoen in Winterswijk	24
2.1 Cultuur	24
2.2 Sport	27
2.3 Inkomen en participatie.....	29
2.4 Educatie	34
Financiële afwijkingen programma 2	36
Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk	39
3.1 Openbare ruimte	40
3.2 Klimaat, water en milieu.....	45
3.3 Duurzaamheid en milieu	47
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	50
3.5 Economie en Lobby	63
Financiële afwijkingen programma 3	69
Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk.....	74
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening.....	74
4.2 Openbare orde en veiligheid.....	78
Financiële afwijkingen programma 4	83
Programma 5 Inkomsten van Winterswijk.....	86
5.1 Algemene middelen	86
5.2 Lokale belastingen	87
Financiële afwijkingen programma 5	88
Recapitulatie programma's.....	90
Investerings.....	91
Bijlage Technische uitgangspunten begroting 2026	93

Inleiding

Inleiding

In deze bestuursrapportage leest u over de eerste maanden van 2025, inclusief de eerste financiële prognose (peildatum 1 april 2025). Deze rapportage is bedoeld om de activiteiten en de financiën uit de begroting 2025 te volgen en indien nodig bij te stellen.

De bestuursrapportage is een rapportage op afwijkingen. Dit wil zeggen dat we een toelichting geven op die activiteiten waar de planning of het budget afwijkt, dreigt af te wijken of waar sprake is van risico's. Alle activiteiten die op koers liggen, lichten we niet verder toe.

Net als vorig jaar wordt er in 2025 geen afzonderlijke Kadernota opgesteld, maar wordt volstaan met een Kaderbrief die integraal onderdeel uitmaakt van de Bestuursrapportage 2025. In de Kaderbrief 2026 wordt in beschouwende zin ingegaan op de ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het financieel meerjarenperspectief. Hierbij wordt onderscheid gemaakt naar autonome ontwikkelingen, voortzetting bestaand beleid en wensen / nieuw beleid. Daarnaast wordt ingegaan op de ontwikkelingen in de bijdrages van het rijk.

Leeswijzer

De opbouw van deze bestuursrapportage volgt de indeling in programma's uit de begroting.

Achtereenvolgens komen aan de orde:

1. 1e Financiële prognose 2025.
2. Kaderbrief
3. Stand van bezuinigingen
4. Programma's en beleidsvelden.

1e prognose 2025

(* € 1.000)

	2025
Stand begroting 2025-2028	25
Bijstellingen Prognose 2 2024	-375
Bijstellingen n.a.v. jaarrekening 2024	-2.993
Mutaties 1e prognose	
Autonome ontwikkelingen (prijsstijgingen etc)	2.946
Overige ontwikkelingen	0
Stand 2025-2028 1e prognose 2025	-397

Financiële prognose

(in €)

Groslijst mutaties exploitatie	Lasten	Baten
Programma 1		
Ondersteuningsteam	70.000	
Dorpendeal (2025 € 30.000; 2026 € 15.000)	65.000	30.000
Subtotaal programma 1	135.000	30.000
Programma 2		
Subsidie hippische vereniging t.l.v. best.res. Lokale initiatieven	85.000	
Aanpassing financiële verwerking zwembad Jaspers	1.347.000	
Bibliotheek	100.000	
Afschaffen LIV		-97.000
Algemene bijstand	664.000	664.000
Wet inburgering	430.000	430.000
Salarissen SW	-200.000	
Subtotaal programma 2	2.426.000	997.000
Programma 3		
Overheveling budget Terra aan best.res. Lokale initiatieven	1.000.000	1.000.000
Vervanging speelttoestellen t.l.v. best.res. Instandh.voorzieningen	307.000	307.000
Aanpassing financiële verwerking zwembad Jaspers		1.347.000
Subsidie Den Tappen	200.000	
ROVA bijdrage beheer openbare ruimte	105.000	
Grondexploitatie spoorzone	165.000	
Riolering	60.000	
Biodiversiteit en landschap	100.000	40.000
Onderzoek Duitse windmolens	65.000	
Subsidie hippische vereniging t.l.v. best.res. Lokale initiatieven		85.000
Dotatie voorziening riolering		3.861.000
Subtotaal programma 3	2.002.000	6.640.000
Programma 4		
Natuurbrandbestrijding	120.000	120.000
Arbo	68.000	
Noodzakelijke formatie (structureel)	335.000	
Noodzakelijke formatie (incidenteel)	190.000	
Doorontwikkeling bedrijfsvoering	187.000	187.000
Dotatie voorziening riolering	3.861.000	
Subtotaal programma 4	4.761.000	307.000
Programma 5		
Algemene uitkering septembercirculaire		515.000
Algemene uitkering decembercirculaire		701.000
Subtotaal programma 5	0	1.216.000
Totaal	9.324.000	9.190.000

In bovenstaande tabel ziet u de ontwikkeling van ons financieel meerjaren perspectief over de jaren 2025-2028 naar de stand van april 2025. In de tabel zijn de mutaties boven € 50.000 opgenomen. Onderstaand worden deze, net als in de programma's, kort toegelicht.

Programma 1:

Door een verhoging van de kosten van het ondersteuningsteam zijn de lasten met € 100.000 verhoogd. Van dit bedrag is voor € 30.000 dekking gevonden binnen programma 1. Vanuit de Provincie ontvangen we in 2025 ook een deel van de subsidie voor de Dorpendeal Meddo.

Programma 2:

De hippische vereniging heeft een aanvraag ingediend voor de vervanging van de bodem van de buitenbak en het vervangen van het dak in de rijhal. Dit bedrag wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve lokale initiatieven. De mutatie op de reserve wordt in programma 3 verwerkt.

De Raad heeft ingestemd met de renovatie van zwembad Jaspers. De financiële vertaling krijgt vorm via deze bestuursrapportage. De mutatie op de reserve wordt in programma 3 verwerkt.

Het Rijk heeft € 100.000 beschikbaar gesteld voor de bibliotheek in gemeenten met minder dan 30.000 inwoners. Het doel van deze uitkering is om de bibliotheekvestiging voldoende uren in de week open te kunnen houden, bereikbaar te zijn voor alle inwoners en activiteiten aan te kunnen bieden die passen bij de doelgroepen van de bibliotheek.

Het Rijk heeft de bedragen voor de specifieke uitkeringen (SPUK) Algemene Bijstand (BUIG) en inburgeringsvoorzieningen voor 2025 verhoogd.

Het Rijk heeft de LIV met ingang van 2025 afgeschaft.

Voor 2025 hebben wij een voorschot van het Rijk ontvang voor de opvang ontheemden Oekraïne.

Programma 3:

De wijziging Tempo Temporalis betreft een administratieve aanpassing n.a.v. het besluit van de Raad. Op 27 maart 2025 heeft de raad besloten voor het jaar 2025 incidenteel € 307.000,- beschikbaar te stellen ten behoeve van het vervangen van bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen. Hierbij is tevens besloten deze uitgave te dekken via de reserve instandhouding voorzieningen. Zie ook paragraaf onttrekkingen binnen dit programma.

Van de Provincie hebben we een subsidie ontvangen van € 50.000 voor het uitvoeren van groenblauwe en fysieke maatregelen en het uitvoeren van fysieke maatregelen die de biodiversiteit verhogen in het landelijk gebied van onze gemeente. De voorwaarde is dat de gemeente hetzelfde bedrag als cofinanciering inbrengt. Daarom wordt voorgesteld een budget van € 100.000 beschikbaar te stellen.

De incidenteel hogere bijdrage aan de ROVA voor beheer openbare ruimte vloeit voort uit diverse areaalmutaties.

Het nadeel van € 60.000 op riolering bestaat uit een incidentele bijraming van het onderhoudsbudget riolering. Dit betreft het voorstel voor bijraming van het onderhoudsbudget drainage (€ 35.000) en (her) plaatsen peilbuizen (€ 25.000).

Het nadelige resultaat op de grondexploitaties van € 183.000 (€ 6.415.000 hogere lasten - € 6.232.000 hogere baten) wordt met name verklaard door het complex Spoorzone, met in 2025 per saldo een incidenteel nadeel van € 164.000. In de begroting 2025 was rekening gehouden met de verkoop van een perceel grond in de Spoorzone aan Stichting Zorggroep Marga Klompé voor de bouw van een zorgcentrum. De planontwikkeling door Marga Klompé is op dit moment nog niet zover dat de grond dit jaar al wordt geleverd.

Aan de lastenkant zijn incidentele uitgaven verwerkt van € 65.000 voor afhandeling

motie Windmolens Duitsland en de eenmalige subsidie bijdrage van € 200.000 aan Stichting Buurthuis Den Tappen conform het raadsbesluit van 28 november 2024. De uitgaven met betrekking tot de afhandeling motie Windmolens Duitsland zijn gericht op onderzoek en lobby EU en juridische ondersteuning bij juridische procedures en is conform het Collegebesluit 12 november 2024.

Programma 4

De baten zijn € 120.000 hoger door de uitkering van het rijk voor natuurbrandbeheersing. De drie Gelderse veiligheidsregio's en de provincie Friesland hebben, namens de gemeenten, aanvragen ingediend bij het ministerie van LNV. Op basis van de ingediende aanvragen is het budget verdeeld.

Winterswijk ontvangt € 120.000.

Door uitbreiding van de ambtelijke organisatie op een aantal cruciale functies met 6,5 fte, grotendeels voor een half jaar, stijgen de lasten in totaal met € 344.500.

Daarnaast is € 190.000 benodigd voor de advisering op een aantal concrete thema's te weten: visie wijkaanpak, kwaliteitsimpuls RO-processen en -dienstverlening en advisering subsidieverlening, omgevingsvisie en begeleiding zwembad. De lasten voor ARBO stijgen onder andere vanwege de continue beveiliging van het gemeentehuis.

Nb. De mutaties in de onderstaande tabel betreffen alleen de mutaties die groter zijn dan € 50.000,-.

Programma's en beleidsvelden

Deze rapportage is ingedeeld naar de vijf programma's uit de Programmabegroting 2025. De programma's zijn verdeeld in beleidsvelden. Deze zijn op hun beurt vertaald naar concrete activiteiten.

De trends en ontwikkelen benoemen we per beleidsveld.

Per activiteit leest u de voortgang op de onderdelen kwaliteit, tijd en geld. Hierbij is een toelichting opgenomen wanneer (één van de) onderdelen kwaliteit, tijd en geld niet op "groen" staat of indien het bestuurlijk relevant is.

Financiële afwijkingen lichten we toe per programma. Bij de exploitatie (baten en lasten) lichten we afwijkingen van € 50.000 of groter toe. Kleinere afwijkingen lichten we toe indien nodig.

Kaderbrief

Kaderbrief

Kaderbrief

Inleiding

Net als vorig jaar wordt er in 2025 geen afzonderlijke Kadernota opgesteld, maar wordt volstaan met een Kaderbrief die integraal onderdeel uitmaakt van de Bestuursrapportage 2025. De belangrijkste overweging hiervoor is dit jaar dat normaal gesproken in de aanloop naar de verkiezingen geen (forse) intensivering van (nieuw) beleid plaatsvindt. Vanuit dat uitgangspunt zou de Kaderbrief slechts een verzameling van autonome ontwikkelingen betreffen. De Kaderbrief zou daarmee als kader voor de opstelling van de begroting 2026 e.v. weinig extra houvast bieden. In het proces van de Kaderbrief 2026 wordt inzichtelijk gemaakt welke ontwikkelingen autonoom zijn, voortvloeien uit bestaand beleid of nieuw zijn. In deze afweging wordt de begrotingscirculaire van de provincie betrokken. In deze kaderbrief pakken we de essentie uit deze circulaire.

Uitgangssituatie

In onderstaande tabel is de ontwikkeling van het begrotingssaldo (volgens de vastgestelde Begroting 2025) weergegeven.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo meerjarenperspectief 2025-2028	25	- 3.535	- 4.192	- 4.521

September- en decembercirculaire

Het saldo van de begroting wordt beïnvloed door de september- en decembercirculaire. Hoewel de circulaire in absolute zin leiden tot een voordeel, kan niet worden gesteld dat deze middelen beschikbaar zijn voor nieuw beleid of intensivering van beleid. De verhoging in de circulaire vloeit vooral voort uit een hoger accres. Dit is in principe bedoeld voor de bekostiging van autonome ontwikkelingen als areaaluitbreiding en loon- en prijsontwikkeling. In hoeverre de hogere algemene uitkering daarmee ruimte biedt voor nieuwe ontwikkelingen kan pas worden vastgesteld nadat de financiële vertaling van de autonome ontwikkelingen inzichtelijk is.

Begrotingscirculaire provincie Gelderland

Jaarlijks stelt de provincie vanuit haar rol als toezichthouder gemeentefinanciën een begrotingscirculaire op. Hierin geeft ze duidelijkheid over de manier waarop zij de komende (meerjaren)begroting beoordelen en informeren zij over actuele onderwerpen.

Het belangrijkste element is dat de provincie aangeeft eraan vast te houden dat de begroting 2026 of de meerjarenraming uiterlijk in 2029 structureel en reëel moeten sluiten. Dit is een bestending van het vigerende uitgangspunt. Hierbij geeft zij aan dat het reëel en is toegestaan om onder voorwaarden meer reserves structureel in te zetten of alvast in de begroting en meerjarenraming rekening te houden met de uitkering van de ruimte onder het plafond van het BTW compensatiefonds.

Daarentegen is de provincie van mening dat nog geen rekening mag worden gehouden met de verdere 'ingroei' van de herijking van het gemeentefonds. Voor de gemeente Winterswijk, als voordeelgemeente, gaat het om een substantieel bedrag dat nu niet meegenomen mag worden. De voorjaarsnota van het rijk was nog niet bekend voordat de provincie de circulaire schreef. Daarover volgt later informatie.

Praktisch zal de mei-circulaire van het rijk duidelijkheid moeten geven.

Ten aanzien van de Eigen bijdrage Wet maatschappelijke ondersteuning en klimaat- en energiebeleid geeft de provincie aan dat deze baten verwerkt mogen worden, indien de hiermee samenhangende lasten ook worden verwerkt.

De circulaire behandelt meerdere actualiteiten. Het gaat dan om ontwikkelingen die via andere kanalen al tot ons waren gekomen en niet leiden tot aanpassingen in onze werkwijze of uitgangspunten.

Autonome ontwikkelingen

Met autonome ontwikkelingen worden bedoeld de financiële effecten van ontwikkelingen die niet het gevolg zijn van een beleidsbeslissing. Hierbij moet gedacht worden aan loon- en prijsontwikkelingen, autonome areaaluitbreiding en uitwerking van aangegane contracten of verplichtingen. Voor de autonome ontwikkelingen van de lasten en baten baseren we ons op eenzelfde systematiek als voorgaande jaren. Op moment dat deze concrete informatie beschikbaar is, wordt deze opgenomen in de uitgangspunten voor de begroting 2026.

Op basis van de beschikbare informatie, waarbij nog niet alle ontwikkelingen financieel geduid zijn of kunnen worden, blijkt dat sprake is van substantiële

autonome ontwikkelingen van tenminste € 3 miljoen. De nieuwe CAO vormt een belangrijke component hierin. Daarnaast laten de verbonden partijen, voor zover nu bekend, een toename van lasten zien van structureel € 1,4 miljoen.

Voortzetting bestaand beleid

Naast de min of meer vanzelfsprekende autonome ontwikkelingen doen zich ontwikkelingen voor waar theoretisch wellicht sprake is van beleidskeuze, maar waar praktisch gezien geen sprake van is. Dit geldt bijvoorbeeld voor het actualiseren van het meerjarenonderhoudsplan gebouwen en de daarop gebaseerde dotatie aan de voorziening en uit wetgeving voortvloeiende ontwikkelingen als informatieveiligheid (NIS2). In dit kader kunnen ook ontwikkelingen worden betrokken waarvan de hoogte van de lasten beïnvloedbaar is.

Het gaat dan om ontwikkelingen die voortvloeien uit beleid dat al in gang is gezet en/of uit bestaand beleid voortvloeien. Voorbeelden zijn onderstaand opgenomen:

- Opstellen Omgevingsvisie
- Investerings in de openbare ruimte (zoals bijvoorbeeld de verledning en hogere kosten voor het basisriool)
- Lobby voor en aanpak van de stikstofproblematiek
- IHP Onderwijshuisvesting
- Versaasing
- Kosten generatiepact
- Meerjarige tariefontwikkeling ROVA BBR (Beheer openbare ruimte)
- Visie sociaal domein (uitvoeringsprogramma)
- Uitvoeringsplan BOSS
- Mobiliteitsplan
- Basis op orde / bedrijfsvoeringsagenda
- Effecten inkoop SD
- Noodzakelijke formatie-uitbreiding (voorstel college 29/4/25)
- Powerful Ageing (collegebesluit)
- Beleidsplan armoedevrij Winterswijk
- Behoud coördinator cultuurpunt

Voor een groot deel van deze ontwikkelingen is een voorstel in ontwikkeling, zit het in de bestuurlijke pijplijn en voor een deel is het onzeker of het financiële effect tijdig beschikbaar is voor verwerking in de begroting. De financiële ruimte i.s.m. de noodzaak bepalen uiteindelijk welke keuzes hierin gemaakt worden.

Ontwikkelingen opbrengsten

Aan de opbrengstenkant doen zich diverse ontwikkelingen voor. De belangrijkste betreft de bijdrage van het rijk uit het gemeentefonds. De meicirculaire zal hierover meer duidelijkheid moeten geven.

De raming van de kosten jeugdzorg: begin 2025 is het rapport van de commissie Van Ark gepubliceerd. Hierin wordt geconstateerd dat de rijksmiddelen voor jeugdzorg niet toereikend zijn voor gemeenten om de taak goed uit te voeren. Door de premier is in de media uitgesproken dat het advies, naar de wens van de gemeenten/VNG, wordt gevolgd. In de voorjaarsnota van het rijk is voor de jaren 2025-2027 een hogere bijdrage opgenomen. In afwachting van de meicirculaire wordt vooralsnog niet uitgegaan van een hogere bijdrage jeugdzorg. De voorjaarsnota van het rijk biedt voor de 2025, 2026 en 2027 verlichting, maar voor 2028 e.v. zijn geen toezeggingen gedaan.

De minister heeft bij brief de kamer dit jaar geïnformeerd over de verdere uitwerking van herijking van het gemeentefonds. Voor de gemeente Winterswijk is dit als

‘voordeelgemeente’ relevant. Op grond van de herijking mogen we structureel nog een toename van de algemene uitkering met € 1,8 miljoen tegemoetzien. Dit voordeel wordt gefaseerd via een suppletie vertaald. In de brief heeft de minister aangekondigd dat met ingang van 2027 verdere invulling aan die suppletie wordt gegeven. Dat zou betekenen dat de algemene uitkering van Winterswijk wordt verhoogd met € 15 per inwoner in 2027, € 30 in 2028 en € 45 in 2029. De provincie staat niet toe dat we hiermee nu (al) rekening houden.

Naast de rijksmiddelen worden eigen opbrengsten verkregen. Hierbij is de insteek het optimaliseren van de kostendekkendheid leges en heffingen en de trendmatige verhogingen belastingen, leges en heffingen.

Wensen / nieuw beleid

Op basis van de huidige inzichten hebben we nu en ook in de komende jaren geen financiële ruimte voor voorstellen nieuw beleid. De verdere vertaling van de herijking van het gemeentefonds en de nog te maken keuze over het benutten van het surplus in de algemene reserve heeft invloed op het perspectief, maar zelfs dan nog is het de vraag of er structureel ruimte is voor nieuw beleid. In het verleden mocht de algemene reserve niet worden ingezet voor het dekken van structurele lasten. Onder voorwaarden mag het deel van de algemene reserve dat boven de benodigde weerstandscapaciteit ligt worden ingezet als structureel dekkingsmiddel.

Technische uitgangspunten begroting 2026

In de bijlage zijn de technische uitgangspunten voor de Begroting 2026 e.v. opgenomen. Het gaat hierbij om de wijze waarop we loon- en prijsstijgingen en bijvoorbeeld rente ramen. Daarnaast zijn kaders opgenomen voor de ramingen van belastingen, leges en heffingen.

Stand van bezuinigingen

Stand van bezuinigingen

Onderstaande tabel bevat de stand van zaken van de bezuinigingsvoorstellen uit het pakket aan maatregelen vanuit de meerjarenbegroting 2025-2028.

Toelichting indicatoren:

- Groen - is gerealiseerd
- Oranje - is ingeboekt maar nog onderhanden
- Rood - bestuurlijke heroverweging

	Bezuinigingen - structureel	Programma	2025	2026	2027	2028	Indicator
1	Standaard indicatie Hulp bij Huishouden verlagen naar 2 uur	1	100.000	225.000	400.000	400.000	
2	Verlagen uitgaven compliment mantelzorg	1	40.000	40.000	40.000	40.000	
3	Huur De Post opzeggen	1	0	98.000	98.000	98.000	
4	SPUK GALA inzetten voor bestaande preventie-activiteiten	1	153.628	92.074	0	0	
5	Stoppen met een aantal activiteiten rondom cultuurhistorie	2	70.000	70.000	70.000	70.000	
6	Geen nieuwbouw / renovatie maatschappelijke instellingen	2	0	1.049.000	1.049.000	1.049.000	
7	Historische paden afschaffen	2	10.000	10.000	10.000	10.000	
8	Afschaffen subsidie coördinator cultuurplein	2	0	22.500	22.500	22.500	
9	Subsidie lokale omroepen stoppen i.v.m. financiering vanuit het Rijk	2	0	18.250	18.250	18.250	
10	Verlagen compensatie huur sportverenigingen	2	0	0	82.070	123.000	
11	Temporiseren uitvoering IHP, met uitzondering van school 'Buurtschappen' en de Esch	2	0	pm	pm	pm	
12	Schrappen krediet herinrichting markt	3	0	45.000	45.000	45.000	
13	Krediet gebiedsontwikkeling Molenveld Driemarkweg schrappen	3	9.000	9.000	9.000	9.000	
14	Openbare verlichting verleden temporiseren	3	240.000	240.000	240.000	240.000	
15	Verlagen beeldkwaliteit openbaar groen	3	136.000	136.000	136.000	136.000	
16	Verlagen ambitie ecologisch bermbeheer	3	130.000	130.000	130.000	130.000	
17	Schrappen van geraamde kredieten verkeersmaatregelen binnenring centrum	3	35.000	35.000	35.000	35.000	
18	Opgave duurzaamheid laten vervallen	3	123.500	123.500	123.500	123.500	
19	Verhogen kostendekkendheid markt (leges)	3	29.175	29.175	29.175	29.175	
20	Wegomlegging Steengroeve niet voor rekening gemeente.	3	38.000	38.000	38.000	38.000	
21	Wegomlegging Steengroeve tbv Sibelco valt buiten perspectief van deze begroting	3	0	0	97.000	97.000	
22	Verbouwen gemeentekantoor beperken tot ARBO-aanpassingen en realiseren verhuizen de Post	4	75.500	75.500	75.500	75.500	
23	Verhogen leges omgevingsplanactiviteit	4	108.000	108.000	108.000	108.000	
24	Bijdrage VNOG beperken o.b.v. verdeelsleutel	4	50.000	100.000	100.000	100.000	
25	Technische aanpassingen begroting	div.	0	49.000	73.000	73.000	
	Totaal		1.347.803	2.742.999	3.028.995	3.069.925	

Programma 1 Sociaal krachtig Winterswijk

Inleiding

Volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd

In het programma 'Sociaal krachtig Winterswijk' geven we een toelichting op de beleidsvelden volksgezondheid, maatschappelijke ondersteuning en jeugd.

Iedereen doet mee!

Deze ambitie vertalen we in dit programma naar het realiseren van vitaliteit en gezondheid. Dit doen we door om te kijken naar elkaar. We zorgen dat iedereen kan meedoen. Daarnaast worden uitdagingen samen opgepakt en versterken we de sociale binding. We werken aan gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.

Zorg voor wie het nodig heeft

We vinden het belangrijk dat onze inwoners gezond en energiek zijn en zelf regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. Met preventie richten we ons op factoren die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Jongeren hebben de toekomst, voor ouderen zijn goede fysieke en sociale structuren belangrijk.

Beschikbare voorzieningen

We beheersen de kwaliteit van zorg en de uitgaven voor jeugdzorg en WMO. Daarnaast moet samenwerking tussen betrokken partijen leiden tot een beter

afgestemd aanbod. We zien het SKB als een onmisbare schakel in dit zorgaanbod voor de regio. Ook blijft Winterswijk zijn verantwoordelijkheid nemen voor de opvang van vluchtelingen. Het asielzoekerscentrum is een voorbeeld voor de rest van Nederland.

1.1 Volksgezondheid

Ambitie

We vinden het belangrijk dat iedere inwoner volwaardig mee kan doen in onze samenleving. We willen dat zij gezond en energiek zijn en zelf de regie kunnen nemen op gezondheid en geluk. De regio is voorzien van een volwaardig aanbod, waaronder ook het ziekenhuis. Het zorgaanbod is op elkaar afgestemd.

Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein 'Meedoen in Winterswijk'.
- Regionaal preventieakkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek'.
- Regionale nota gezondheid 'Samen langer gelukkig en gezond leven in de Achterhoek'.

Doelstellingen

Om gezondheid en geluk te bevorderen bieden we signalerende en preventieve activiteiten die van invloed zijn op gezondheid en welzijn. Het regionaal preventieakkoord is onze leidraad.

Activiteiten

Deelname regionaal preventie akkoord

We zijn sinds 2020 aangesloten bij het regionale preventieakkoord 'Gezondheid en Geluk voorop in de Achterhoek' (2020-2030). Speerpunten zijn: bewegen, Achterhoek Rookvrij, minder overmatig alcoholgebruik, middelengebruik bespreekbaar maken, gezonde voedingskeuzes, 'Iedereen doet mee' en de basis op orde. Bij deze speerpunten horen activiteiten en campagnes die dit alles onder de aandacht brengen van onze inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Sinds januari 2023 is het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) ondertekend door gemeenten, GGD'en, zorgverzekeraars en het ministerie van VWS. Zij zetten gezamenlijk in op een gezond en actief leven met een stevige sociale basis. Het GALA beoogt preventie op een hoger plan te tillen, zodat onze inwoners gezonder blijven en zorgkosten beheersbaar blijven. Het GALA zet breed in; het lokale preventieakkoord maakt deel uit van het GALA en vervalt als afzonderlijk beleidsdocument. Winterswijk onderschrijft de doelen van het GALA en het overgrote deel van de huidige preventie-inzet sluit hierop aan. Onze speerpunten zijn: veerkracht en weerbaarheid 0-100, leefstijl 0-100 en opvoeding.

In 2025 werken we nog steeds aan het GALA met behulp van de subsidie. Deze vragen we aan bij het ministerie van VWS voor 2023-2026. Een deel van de GALA-middelen wordt ook ingezet voor regionale coördinatie op de ketenaanpakken: Obesitas kinderen, Obesitas volwassenen, Valpreventie, Kansrijke start en Welzijn op recept. We zijn in 2025 volop bezig met het vormgeven van de lokale ketenaanpakken Obesitas kinderen, Obesitas volwassenen en Valpreventie, met ondersteuning van de GGD NOG.

GALA hangt samen met het Integraal Zorgakkoord (IZA), vanuit die gelden zetten we in de Achterhoek regionaal in op preventie. In het Regioplan Achterhoek stellen de

Achterhoekse zorgpartijen, gemeenten, zorgverzekeraar Menzis en andere maatschappelijke organisaties vast wat de belangrijkste opgaven zijn op basis van de uitgangspunten in het Integraal Zorgakkoord (IZA). Regionale samenwerking en gezamenlijke aanpak zijn nodig om de zorg toegankelijk, betaalbaar en kwalitatief hoog te houden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

GALA loopt van 2023 tot en met 2026.

Tijd (indicator)

Uitvoeren projectplan in het kader van het GALA (gezond en actief leven akkoord)

We geven uitvoering aan het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Dit programma focust op preventie en gezondheid via sport en beweging, gezondheid en het versterken van de sociale basis. Gemeenten, de GGD, zorgverzekeraars en het ministerie maken onderdeel uit van het akkoord.

Kwaliteit (toelichting)

Momenteel wordt uitvoering gegeven aan het projectplan in het kader van GALA 2023 tot en met 2026. Dit plan wordt gefinancierd door de Specifieke Uitkering GALA (SPUK GALA). Omdat de bestaande preventieve activiteiten in Winterswijk een goede aansluiting hebben bij de doelen van het GALA, wordt een groot deel van de bestaande preventieve activiteiten hiermee gefinancierd. De resterende middelen worden ingezet op nieuwe initiatieven voor o.a. valpreventie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het uitvoeringsplan GALA bestaat uit verschillende onderdelen. Deze lopen tot 2026.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We sturen op behoud van zorgaanbod en voorzieningen.

Activiteiten

Lobby voor het behoud van het SKB

Het SKB is onmisbaar in het zorgaanbod van Winterswijk en de regio. Daarom zetten we ons tot het uiterste in om een volwaardig ziekenhuis te behouden.

Kwaliteit (toelichting)

Wij zetten, middels lobby en het gebruik van politieke lijnen richting Den Haag en andere betrokken partijen, in op het behoud van het SKB als een volwaardig ziekenhuis. De regionale rol/functie en het belang van het behoud van het SKB blijven we onder de aandacht brengen. Dit om de nabijheid en de kwaliteit van zorg voor inwoners in de Oost-Achterhoek voor de toekomst te borgen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Hoe ervaren inwoners hun gezondheid/kwaliteit van leven? (Bron: CBS)
- Demping van de stijging van het aantal chronisch zieken. (Bron: CBS)

Risico's

- De invloed van de gemeente op het behoud van voorzieningen zoals het SKB, is veelal beperkt tot lobby.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

1.2 Maatschappelijke ondersteuning

Ambitie

We zetten in op een goede fysieke en sociale infrastructuur, waarbij zorgplicht, een dekkend zorglandschap en een minimale sociale basis uitgangspunten zijn. Daarnaast hebben we zorg ingekocht die kwalitatief goed en betaalbaar is en die stimuleert tot zorginnovatie en samenwerking.

Relevante documenten:

- Beleidsplan 'Meedoen in Winterswijk'.
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het Stuur (integrale samenwerking sociaal domein).
- Beoordelingskader Wonen met zorg.

Doelstellingen

We zorgen voor een sterke sociale basis met laagdrempelige voorzieningen en streven naar het normaliseren van de hulp van onze inwoners.

Activiteiten

Realisatie overgang beschermd wonen

Voor Opvang en Bescherming verschuiven er taken van centrumgemeente Doetinchem naar lokale gemeenten. In eerste instantie worden we verantwoordelijk voor de cliënten beschermd wonen. Hiermee wordt de beweging van beschermd wonen naar een beschermd thuis en dus een inclusieve samenleving, verder vormgegeven.

Kwaliteit (toelichting)

De overgang van taken en budgetten van centrumgemeente naar lokale gemeenten is weer uitgesteld. Nu tot 2026. De decentralisatie is een volgende stap in de beweging van beschermd wonen naar een beschermd thuis. Concreet betekent dit besluit dat alle gemeenten vanaf 2026 voor nieuwe cliënten de middelen voor beschermd wonen ontvangen op basis van een objectief verdeel- en ingroeimodel. In aanloop naar de invoering van het woonplaatsbeginsel per 2026, voeren de Achterhoekse gemeenten al wel zelf de toegang uit voor beschermd wonen. Dit doen we in samenwerking met de centrumgemeente Doetinchem. Het doel is om zoveel mogelijk in te kunnen zetten op beschermd thuis.

Inwoners met GGZ-problematiek blijven steeds langer thuis wonen, soms zonder passende ondersteuning (zorgmijders). De complexiteit van problematiek op het gebied van Veiligheid en Zorg in relatie tot de Wet verplichte ggz neemt hierdoor toe.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De decentralisatie is uitgesteld tot 2026. De planning wordt aangepast aan de besluitvorming van het Rijk. Het onderwerp lijkt echter vooralsnog stil te liggen. Invoering per 2026 is derhalve onwaarschijnlijk. Thans wordt daarom het "regionaal convenant Opvang en Bescherming 2022-2026", met daarin de samenwerkings- en financiële afspraken met de centrumgemeente over de lokale toegang) op dit moment geëvalueerd en aangepast.

Tijd (indicator)

Arbeidsmatige dagbesteding is een algemene voorziening

Samen met Fijnder werken we toe naar een arbeidsmatige dagbesteding voor cliënten die niet meer leerplichtig zijn en de pensioengerechtigde leeftijd nog niet hebben bereikt.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestuur van Fijnder heeft besloten te stoppen met het aanbieden van arbeidsmatige dagbesteding als algemene voorziening op grond van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Uit de evaluatie is namelijk gebleken de inwoner meer gebaat is bij een op maat gemaakt traject, omdat inwoners verschillen in interesse en behoeften hebben.

Wel blijft het mogelijk om onze inwoners een maatwerkvoorziening aan te bieden. In gesprek met de inwoner zal het traject op basis van de huidige dienstverlening en infrastructuur van Fijnder worden vormgegeven. De kosten komen dan (blijvend) ten laste van de Wmo.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteit is stopgezet met ingang van oktober 2024.

Tijd (indicator)

Inloopvoorzieningen als algemene voorziening doorontwikkelen

Voor kwetsbare inwoners is een goede fysieke én sociale infrastructuur belangrijk om langer zelfstandig en gezond thuis te kunnen wonen. Goede inloopvoorzieningen leveren een belangrijke bijdrage aan ontmoeting en het voorkomen van eenzaamheid.

Kwaliteit (toelichting)

De beweging naar algemene voorzieningen is een belangrijk aspect van het sociaal domein, waarbij we streven naar toegankelijke en passende ondersteuning voor onze inwoners. In onze visie hebben we dit ook zo opgenomen en we werken dit

nader uit in de uitvoeringsagenda. In 2025 onderzoeken we hoe we het aanbod van inloopvoorzieningen kunnen verbreden, zodat we nog meer een verschuiving van maatwerk naar algemeen kunnen realiseren.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De beweging en doorontwikkeling is een continu proces.

Tijd (indicator)

Actualiseren van de visie voor het sociaal domein

We werken aan een visie voor het sociaal domein. Daarna volgt de visie op de positionering en werkwijze van de lokale toegang tot het sociaal domein (onder andere De Post).

Kwaliteit (toelichting)

Het sociaal domein is geëvalueerd. Daarna is een nieuwe, geactualiseerde visie opgesteld. Voor het zomerreces wordt de uitvoeringsagenda vastgesteld. De actualisatie van de visie van De Post en de toegang wordt hierin meegenomen. Het voorstel is om de uitvoering en samenwerking af te stemmen op dat wat voor het behalen van onze doelen (zoals die in de nieuwe visie worden vastgesteld) het meest optimaal is.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De visie sociaal domein is in januari 2025 door de raad vastgesteld. Inmiddels is gestart met het opstellen van het uitvoeringsprogramma. Dit wordt voor het zomerreces afgerond.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Zorgkosten beheersbaar houden

Activiteiten

Monitoren resultaten nieuwe inkoop Wmo

We ontwikkelen een monitoringssysteem voor Wmo- en jeugdhulp. Zo werken we aan een 'real time dashboard' om een beter inzicht te krijgen in de ontwikkeling van de kosten van indicaties.

Kwaliteit (toelichting)

Regionaal zijn afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten van onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Het eerste concept van de monitor is gepresenteerd. Voor de gezamenlijke evaluatie tussen cliënt, zorgaanbieder en gemeente is een pilot gestart.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De monitor wordt in 2025 verder uitgebouwd naar alle gemeenten en zorgaanbieders. De monitor zal rond de zomer gereed zijn.

Tijd (indicator)

Instroom tweedelijns Wmo beperken

Als gemeente willen we meer sturing op de uitgaven voor de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), onder andere huishoudelijke hulp en zorg voor ouderen. De standaardindicatie voor hulp bij huishouden is twee uur.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 zetten we de reeds ingezette daling van het gemiddelde aantal uren huishoudelijke hulp aan de hand van het normenkader voort. Daarnaast willen we, daar waar mogelijk, meer inzetten op het versterken van het fysieke vermogen van de inwoner, waardoor minder ondersteuning nodig is. Dit gaan we doen door een beweeginterventie in te zetten vanuit de Wmo, in plaats van overnemende ondersteuning. Deze interventie richt zich specifiek op het fysieke functioneren van de inwoner, waardoor de zelfredzaamheid, onafhankelijkheid en sociale contacten toenemen. In april is de eerste groep gestart met deze beweeginterventie. De effecten van deze interventie worden komende tijd gemonitord.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het verlagen van het gemiddelde aantal ingezette uren is een continu proces. De beweeginterventie is in het eerste kwartaal 2025 geïmplementeerd en de eerste groep is gestart.

Tijd (indicator)

We zetten in op zorgvernieuwing en de toepassing van innovatieve concepten

Samen met andere partijen werken we aan een transformatie van de zorg.

Kwaliteit (toelichting)

Transformatie van de zorg houdt onder meer in dat we in de inkoopsystematiek hebben opgenomen dat zorgaanbieders ruimte hebben om te innoveren en hiertoe worden gestimuleerd. In de nieuwe inkoop is dit eveneens een belangrijk onderwerp. Ook nu zijn we met aanbieders in gesprek over innovatie en transformatie. Hiermee gaan we de transformatie een impuls geven.

In onze nieuwe visie sociaal domein die uitgevoerd gaat worden vanaf 2025, is innovatie van de zorg eveneens een belangrijk onderwerp.

Ook andere partijen stimuleren we om samen met ons te innoveren. Hierbij is ook aandacht voor onze eigen uitvoering van zorg.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een voortdurend proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal geïndiceerde uren voor hulp bij huishouden daalt.
- Stabilisatie en waar mogelijk daling van het aantal cliënten dat begeleiding ontvangt in het kader van de Wmo.

Risico's

Voor zorgvernieuwing en het beïnvloeden van de in- en doorstroom zijn we mede afhankelijk van (keten)partners.

1.3 Jeugd

Ambitie

Gelijke kansen voor ieder kind. Alle kinderen moeten veilig, gezond en kansrijk in Winterswijk kunnen opgroeien.

Relevante documenten:

- Beleidsplan sociaal domein 'Meedoen in Winterswijk'.
- Integrale Verordening sociaal domein.
- Samen aan het stuur (integrale samenwerking sociaal domein).

Doelstellingen

Door de zorg zoveel als mogelijk te normaliseren, beperken we de instroom in geïndiceerde voorzieningen

Activiteiten

Instroom van jeugdige cliënten naar tweedelijnszorg neemt af

We treffen een aantal maatregelen om de instroom in de jeugdzorg te beperken.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 werken we aan verschillende mogelijkheden om de instroom in de jeugdhulp te verminderen, door het verkorten van zorgtrajecten en een snellere uitstroom waar dat verantwoord is. Waar mogelijk zoeken we oplossingen in het preventieve veld en maken we geen gebruik van geïndiceerde zorg. We zetten in op het inrichten van een lokale regietafel waar partners samen naar de beste oplossing voor de jeugdige zoeken.

Daarnaast hebben gemeenten, naar aanleiding van de Hervormingsagenda Jeugd, de taak om zelf ook zwaardere en langdurige hulp te gaan bieden. Daarom onderzoeken we welke vormen van jeugdhulp we zelf kunnen bieden en wat dat van onze organisatie vraagt. Dit sluit aan bij de uitvoeringsagenda van de visie Wij Winterswijk en wordt uitgewerkt in een projectplan.

Samen met maatschappelijke organisaties bieden we jongeren in 2025 programma's aan om hun mentale veerkracht te vergroten zodat ze weerbaarder worden. Dit wordt groepsgericht aangeboden zodat ze ook elkaar te kunnen stimuleren en versterken. Het functioneren van het echtscheidingsloket is inmiddels onder de loep genomen, mede omdat complexe echtscheidingen een belangrijke oorzaak zijn van problematiek bij jeugdigen. In circa 70% van de jeugdbeschermingszaken speelt een complexe echtscheiding een rol. Het echtscheidingsloket kan zowel door de ouders

als door de kinderen van gescheiden ouders benaderd worden. We streven ernaar het echtscheidingsloket meer bekendheid en een actievere rol te geven.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beperken van de instroom in de jeugdhulp vraagt meerdere jaren.

Tijd (indicator)

Opvangvoorziening voor kinderen met een zorgvraag

De opvang voor kinderen met een zorgvraag is gestart met het zoeken naar een oplossing voor de groep kinderen tussen de acht en twaalf jaar met een zorgvraag. Er is een pilot geweest voor buitenschoolse opvang (bso) voor alle kinderen met en zonder zorgvraag.

Kwaliteit (toelichting)

De inclusieve buitenschoolse opvang (bso) is een voorliggende voorziening waar ook kinderen met een zorgvraag terecht kunnen voor opvang. De inclusieve bso is in de Hervormingsagenda Jeugd opgenomen als goed voorbeeld van een voorliggende voorziening waarmee kosten op tweedelijns zorg bespaard kunnen worden. Om de kwaliteit te borgen wordt ambtelijk gewerkt aan een voorstel voor een subsidieregeling voor de inclusieve bso.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De subsidieregeling wordt voor het zomerreces aan het college aangeboden ter vaststelling.

Tijd (indicator)

Hervormingsagenda Jeugd

Het doel van de Hervormingsagenda Jeugd is om de kwaliteit en effectiviteit van de jeugdzorg te verbeteren en de kosten te beheersen. Hiervoor zetten we in op preventie en stevige lokale teams.

Kwaliteit (toelichting)

In de Hervormingsagenda Jeugd is afgesproken dat de Jeugdwet wordt ingeperkt. Jeugdhulp moet beschikbaar zijn voor jeugdigen met zware, complexe problematiek. Lichte problematiek moet dan worden opgelost in het voorliggende veld en door middel van preventie. Deze opdracht is verwerkt in de visie Wij Winterswijk en is geconcretiseerd in de uitvoeringsagenda van de visie. We zijn in het voorjaar gestart door te onderzoeken hoe we de sociale basis en de gemeentelijke toegang tot ondersteuning kunnen versterken. Daarnaast onderzoeken we welke hulp we zelf kunnen bieden en welke organisatie daar bijpast.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd vraagt meerdere jaren.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Om zorgkosten te beheersen en het zorgaanbod beter af te stemmen, sturen we met de inkoop op zorgvernieuwing met behoud van kwaliteit en op partnerschap met onze zorgaanbieders.

Activiteiten

Monitoren resultaten nieuwe inkoop jeugd

We evalueren en monitoren de inkoop van Wmo- en jeugdhulp.

Kwaliteit (toelichting)

Regionaal zijn er afspraken gemaakt over de wijze van monitoring van de resultaten van onze transformatiedoelen, en de manier waarop wij hiervan een lerende cyclus kunnen maken. Op deze manier doen we meer recht aan onze gezamenlijke verantwoordelijkheid voor Wmo- en jeugdhulp. Het eerste concept van de monitor is gepresenteerd. Voor de gezamenlijke evaluatie tussen cliënt, zorgaanbieder en gemeente is een pilot gestart.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 wordt de pilot verder uitgebouwd naar alle gemeenten en zorgaanbieders. De monitor zal rond de zomer van 2025 gereed zijn.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Zorgen dat ouders goed voor hun kinderen kunnen zorgen

Activiteiten

Inzet Preventie Platform Jeugd

Om ouders te ondersteunen, biedt het Preventie Platform Jeugd (PPJ) hulp op het gebied van (opvoedings)ondersteuning en preventie. Het PPJ ontwikkelt preventieprogramma's voor verschillende (opvoedings)thema's, zoals kind en armoede, kind en scheiding, omgaan met alcohol en drugs, weerbaarheid en veerkracht.

Kwaliteit (toelichting)

In april 2023 is een onderzoek gestart naar het functioneren van het Preventie Platform Jeugd (PPJ). Dit omdat het PPJ ooit als pilot is gestart en we kritisch moeten (blijven) kijken of het PPJ op de huidige manier doorgaat of dat aanpassingen gewenst zijn.

Dit onderzoek is inmiddels afgerond. Daaruit bleek dat de doelen voor het effectief inzetten van jeugdpreventie voor een groot deel worden bereikt. Op het onderdeel

'bereik' (deelname) zijn er nog aandachtspunten: de zichtbaarheid en laagdrempeligheid heeft verbetering. Ook in de uitvoering en samenwerking met professionals liggen nog verbeterpunten, met name in de samenwerking met het onderwijs.

Naar aanleiding van de aandachtspunten is er op hoofdlijnen een nieuwe structuur vastgesteld. Inmiddels hebben de vier deelnemende gemeenten een overeenkomst ondertekend waarin onder meer de nieuwe structuur is vastgelegd. Zo wordt de functie van projectleider vervangen door een coördinator. Deze krijgt de taak om de kwaliteit en effectiviteit te monitoren en te optimaliseren. Ook moet de coördinator de zichtbaarheid vergroten zodat meer jeugd wordt bereikt. Daarnaast zijn de werkgroepen afgeschaft omdat we ons minder willen richten op het ontwikkelen van nieuw aanbod maar meer op de bestaande preventie; we willen deze zo dicht mogelijk bij de jeugd brengen (scholen).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 staat de nieuwe structuur.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beheersbaar krijgen van de instroom voor geïndiceerde jeugdhulp.

Risico's

- We zijn mede afhankelijk van zorgorganisaties voor de kwaliteit, innovatie en in-, door- en uitstroom.
- We hebben een beperkte invloed op de doorverwijzing naar geïndiceerde zorg door externe doorverwijzers, zoals huisartsen.
- Preventie: bij een nieuwe aanpak zijn de effecten vooraf niet altijd zeker.

Financiële afwijkingen programma 1

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Mutaties Prognose 2 2024	Mutaties Jaarrekening 2024	Stand voor Prognose 1 2025	Mutaties Prognose 1 2025	Prognose 1 2025
Baten						
1.1 Volksgezondheid						
7.1 Volksgezondheid	342	0	145	487	14	501
1.2 Maatschappelijke ondersteuning						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	13.877	0	0	13.877	26	13.902
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	0	0	50	50	30	80
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	8	0	0	8	0	8
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	243	0	0	243	0	243
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	14.128	0	50	14.178	56	14.233
Totaal Baten	14.469	0	195	14.664	70	14.734
Lasten						
1.1 Volksgezondheid						
7.1 Volksgezondheid	1.869	0	145	2.014	20	2.033
1.2 Maatschappelijke ondersteuning						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	15.236	0	121	15.357	82	15.439
6.21 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	576	0	50	626	70	696
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	1.223	0	0	1.223	-25	1.198
6.60 Hulpmiddelen en diensten (WMO)	1.121	0	0	1.121	0	1.121
6.712 Begeleiding (WMO)	5	0	0	5	0	5
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	7.956	0	0	7.956	0	7.956
6.791 PGB WMO	270	0	0	270	0	270
6.811 Beschermd wonen (WMO)	47	0	0	47	0	47
6.91 Coördinatie en beleid WMO	857	0	0	857	0	857
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	27.291	0	171	27.462	127	27.590
1.3 Jeugd						
6.22 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	411	0	0	411	100	511
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	355	0	0	355	13	368
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	4.555	0	0	4.555	-13	4.541
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.870	0	0	4.870	0	4.870
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	126	0	0	126	0	126
6.792 PGB Jeugd	88	0	0	88	0	88
6.821 Jeugdbescherming	583	0	0	583	0	583
6.822 Jeugdreclassering	55	0	0	55	0	55

Exploitatie	Begroting 2025	Mutaties Prognose 2 2024	Mutaties Jaarrekening 2024	Stand voor Prognose 1 2025	Mutaties Prognose 1 2025	Prognose 1 2025
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	766	0	0	766	0	766
Totaal 1.3 Jeugd	11.808	0	0	11.808	100	11.908
Totaal Lasten	40.968	0	316	41.284	247	41.531
Onttrekkingen						
1.2 Maatschappelijke ondersteuning						
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	0	0	0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	0	0	0	0	89	89
Totaal 1.2 Maatschappelijke ondersteuning	0	0	0	0	89	89
Gerealiseerd resultaat	-26.499	0	-121	-26.620	-88	-26.708

Volksgezondheid

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Maatschappelijke ondersteuning

De verhoging van de baten met € 56.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

- Hogere baten Dorpendeal Meddo € 30.000 V
- Hogere baten Onderwijsroute € 25.000 V

Vanuit de Provincie ontvangen we in 2025 ook een deel van de subsidie voor de Dorpendeal Meddo.

Het Rijk heeft voor 2025 een bedrag beschikbaar gesteld van € 25.000 voor de Onderwijsroute. Het betreft hier een specifieke uitkering (SPUK).

De verhoging van de lasten met € 127.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

- Hogere lasten Onderwijsroute € 25.000 N
- Hogere lasten Dorpendeal Meddo € 65.000 N
- Hogere lasten Mantelzorgers € 35.000 N

Voor de Onderwijsroute hebben we ook in 2025 een SPUK ontvangen. Uitgangspunt bij een SPUK is dat de inkomsten en uitgaven budgetneutraal in de begroting worden opgenomen.

De subsidie voor de Dorpendeal Meddo wordt ook in 2025 voor een deel uitbetaald. Voor het beschikbaar stellen van het mantelzorgcompliment aan het eind van het jaar is een aanvullend budget nodig. Dekking is gevonden binnen de binnen het budget Peuteropvang.

Jeugd

Door een verhoging van de kosten van het ondersteuningsteam zijn de lasten met € 100.000 verhoogd.

Van dit bedrag is voor € 30.000 dekking gevonden binnen programma 1. In dit budget worden de personele lasten van het ondersteuningsteam doorbelast. Het budget is de afgelopen jaren niet geïndexeerd terwijl de lonen wel fors zijn verhoogd als gevolg van de CAO-ontwikkelingen.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er heeft een onttrekking van € 89.000 plaatsgevonden voor de inzet van een consulent, die zich o.a. bezig gaat houden met de aanvragen Beschermd wonen.

Programma 2 Meedoen in Winterswijk

Inleiding

Dit programma is uitgewerkt in vier onderdelen: meedoen met sport, cultuur, onderwijs en werk.

Programma 2 sluit daarmee aan op programma 1, waarin het vooral gaat om meedoen op het gebied van welzijn en gezondheid.

De kracht van sport, cultuur en verenigingen

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt: een belangrijke factor voor welzijn. We zetten in op de verbinding tussen kunst, cultuur, onderwijs en het sociaal domein.

Sport zorgt voor preventie, ontspanning en een gezond leven. Samen met cultuur heeft sport een positieve invloed op de persoonlijke ontwikkeling. Wij waarderen dat en dragen hieraan bij.

Bestaanszekerheid

Het hebben van werk en daarmee het meedoen in de samenleving, draagt in hoge mate bij aan het welzijn en het voorkomen van armoede. We ondersteunen de weg naar een reguliere baan, rekening houdend met de kwetsbaarheid en ontwikkelkansen.

Onderwijs voor iedereen

Gelijke kansen betekent soms ongelijk investeren; passend en bereikbaar onderwijs is essentieel. Voor gelijke kansen werken we samen met onderwijs en verenigingen.

2.1 Cultuur

Ambitie

Cultuur verrijkt, brengt mensen samen en verbindt. Het is een belangrijke factor voor het welzijn en de persoonlijke ontwikkeling van onze inwoners. Cultuur draagt ook bij aan een aantrekkelijke fysieke omgeving. Het is daarmee ook een belangrijke drager van onze toeristische en daarmee ook economische sector. We willen cultuur behouden en waar mogelijk versterken.

Relevante documenten:

- Cultuurnota
- Museumvisie
- Erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'
- Beleidsnota 'Archeologische monumentenzorg in de gemeente Winterswijk'
- Beleidsnota 'Aardkundige waarden in Winterswijk'
- Kerkenvisie Oost Achterhoek

Doelstellingen

Instandhouding en versterking culturele infrastructuur

Activiteiten

Cultuurnota 2024 (in begroting onder activiteit 'toekomstvisie voorzieningen')

We willen onze voorzieningen op het gebied van kunst & cultuur behouden en versterken. Voorbeelden zijn de bibliotheek, de schouwburg, de musea, het instituut voor kunst & cultuur Boogie Woogie en het amateurverenigingsleven. Ze vormen onze huidige lokale, culturele infrastructuur en zijn van artistieke, maatschappelijke, sociale en economische waarde.

Om onze voorzieningen in stand te kunnen houden, is passende huisvesting noodzakelijk. De komende jaren is naar verwachting onvoldoende geld beschikbaar voor grote investeringen in nieuwbouw. Daarom is geld gereserveerd voor noodzakelijke reparaties en renovaties aan de panden van onder andere Boogie Woogie en theater de Storm.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met o.a. culturele organisaties en verenigingen wordt gewerkt aan de uitvoeringsagenda van de cultuurnota. Op dit moment ligt de focus op het realiseren van een Convenant Amateurkunst waarin vanuit gedeelde visie en verantwoordelijkheid afspraken worden gemaakt over versteviging van amateurkunst.

De aanvraag van Theater de Storm voor een beroep op de bestemmingsreserve Instandhouding Voorzieningen wordt in de raad van mei 2025 behandeld. Boogie Woogie heeft nog geen formele aanvraag ingediend.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Inzetten op behoud en ontwikkeling van (fysiek) erfgoed

Activiteiten

Uitvoeringsagenda erfgoednota 'Wi-j doet 't samen'

We voeren ons erfgoedbeleid samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre uit.

Kwaliteit (toelichting)

Implementatie Omgevingswet en Verdrag van Faro (wettelijke taken)

Ons cultureel erfgoed speelt een belangrijke rol bij de ruimtelijke transitie. Zo kunnen leegstaande monumenten zoals boerderijen en kerken een rol spelen bij het vinden van ruimte voor wonen en nieuwe activiteiten. Tegelijkertijd kunnen ze dienen als drager voor gebiedsontwikkelingen. We benutten het verleden en sluiten bij ruimtelijke ontwikkeling aan bij de kenmerken en identiteit van gebieden.

Gebiedsbiografieën die worden opgesteld vanuit het project 'De verhalenfabriek' geven hier handvatten voor. In de gebiedsbiografieën wordt gekeken naar erfgoed in de breedste zin van het woord, zoals archeologie, aardkundige waarden en

landschap. Dit wordt in de komende jaren uitgerold voor het hele grondgebied van Winterswijk.

Actualisering beleidsnota Erfgoed Oost Achterhoek

De Omgevingswet en het Verdrag van Faro zijn belangrijke ontwikkelingen die we in de actualisatie van het erfgoedbeleid Oost Achterhoek een plek geven. Dit doen we samen met de gemeenten Aalten en Oost Gelre. In de actualisering haken we ook aan bij de nieuwe beleidsvisie van de provincie Gelderland.

Ondertussen voeren we het huidige beleid uit met onder meer de keukentafelgesprekken voor het verduurzamen van monumenten en de onderhoudssubsidieregeling voor gemeentelijke monumenten. Ook hebben we het volgende deel in de erfgoedreeks uitgegeven.

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

We blijven actief deelnemen aan het regionale Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek. In 2025 wordt een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland. Het budget voor de volgende pact periode zal geïndexeerd worden.

Daarnaast werken we regionaal aan een breder akkoord voor erfgoed en cultuur.

Hier maakt het pact onderdeel van uit.

Tot slot starten we met een samenwerkingsproject met 10 gemeenten in de regio om aandacht te besteden aan de transformatie van erven in het buitengebied. Dit doen we samen met partners als de Regio Achterhoek, LTO, Provincie en Rijksdienst.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Cultuur en Erfgoedpact Achterhoek

In 2025 wordt een nieuw pact gesloten met de provincie Gelderland.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Lokaal toereikend media-aanbod

Activiteiten

Vorming streekomroep

Gemeente Winterswijk heeft op dit moment een lokale publieke omroep 'RTV Slingeland'. Vanuit het rijk is er het voornemen om per 2027 enkel nog te werken met streekomroepen per regio, in plaats van een lokale publieke omroep per gemeente. Voor de Achterhoek betekent dit dat er één streekomroep zal komen voor 9 Achterhoekse gemeenten. Alle lokale publieke omroepen zullen moeten fuseren tot een streekomroep.

Kwaliteit (toelichting)

Het stelsel, de financiering en de regelgeving rond lokale omroepen gaat de komende jaren fors op de schop. Dat heeft ook gevolgen voor de gemeente Winterswijk en RTV Slingeland. Zo verdwijnt de wettelijke zorgplicht (en verplichte financiering) door gemeenten. Ook krijgen gemeenten te maken met een streekomroep in plaats van een lokale omroep. Hiermee beoogt het Rijk een grote kwaliteitsimpuls te kunnen geven aan de lokale omroepen met veel meer aandacht voor de journalistieke taak van media.

Ter voorbereiding hierop is RTV Slingeland een (tijdelijke vorm) van samenwerking aangegaan met Regio8, in aanloop naar de vorming van een streekomroep voor de

Achterhoek. Over de definitieve samenwerkingsvorm worden afspraken gemaakt met de andere gemeenten in de regio.

De Achterhoekse gemeenten hebben gezamenlijk een reactie op de internetconsultatie gegeven in februari 2025. Daarnaast hebben de gemeenten Aalten, Oost-Gelre en Winterswijk in maart 2025 een aanvraag ingediend met het verzoek om de streek 'Achterhoek' op te splitsen in twee streekomroepen. We zijn in afwachting van de uitkomsten van dit verzoek. De uitkomsten bepalen de benodigde vervolgstappen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De wetgeving is met 1 jaar uitgesteld en gaat nu in per 1-1-2028

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het huidige niveau van het culturele aanbod blijft in stand.
- De activiteiten uit de uitvoeringsagenda's zijn behaald.

Risico's

- Het aantal bezoekers blijft achter als gevolg van economische ontwikkelingen.
- Het 'vermarkten' van archeologische en aardkundige waarden lukt onvoldoende door gebrek aan capaciteit. Denk bijvoorbeeld aan de afname van het aantal vrijwilligers.
- Bij monumenten wordt het bij onderhoud en restauratie steeds moeilijker om aan vakmensen en materialen te komen. Hierdoor lopen subsidieaanvragen nog wel eens langer door. Of er zijn aanvullende kosten, doordat er extra schade ontstaat door te lang wachten op herstel.

2.2 Sport

Ambitie

Sport moet voor iedereen betaalbaar en toegankelijk zijn. Sport levert een belangrijk aandeel aan de preventiedoelen. We stimuleren mensen die weinig tot niet actief zijn tot meer bewegen.

Relevante documenten:

- Sportnota
- Lokaal sportakkoord
- Regionaal sportakkoord

Doelstellingen

Het stimuleren van mensen tot (meer) beweging

Activiteiten

Uitvoeren activiteiten Achterhoek in beweging en lokaal sportakkoord

Achterhoek in Beweging is een netwerk van mensen en organisaties die sport en bewegen inzetten voor een inclusieve samenleving en een gezonde en uitdagende leefomgeving.

Het lokale sportakkoord 'Samen actief in Winterswijk' voeren we samen met onze sportverenigingen en maatschappelijke organisaties uit.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met Achterhoek in Beweging stimuleren we sport, bewegen en een gezonde leefstijl onder de inwoners. In het regionale Beweeg- en Sportakkoord zijn de ambities vastgelegd en in 2025 wordt ingezet op de thema's: inclusie en diversiteit, vaardig in bewegen, vitaal en veilig sportklimaat, maatschappelijke waarde van topsport en sport en preventie.

We zetten ons samen in op de ambities in ons lokale sportakkoord 'Samen Actief in Winterswijk'. Lokaal wordt intensiever intern (sociaal domein, gezondheid, sport/cultuur, onderwijs, openbare ruimte) de verbinding gemaakt. Sport wordt benut als preventiemiddel voor een gezonde en actieve leefstijl voor alle inwoners. In 2025 worden programma's en activiteiten georganiseerd voor onze inwoners. Ook is er in 2025 de mogelijkheid om als initiatiefnemer subsidie aan te vragen voor een project dat betrekking heeft op één van de thema's van het sportakkoord, en inwoners stimuleert om in beweging te komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 wordt er gewerkt aan de ambities

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Sportvoorzieningen zijn toekomstbestendig en betaalbaar

Activiteiten

We hebben een eerlijk en simpel financieringssysteem voor sportverenigingen

We werken aan een nieuw, eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen.

Kwaliteit (toelichting)

We werken aan een nieuw, eerlijk en eenvoudiger financieringssysteem voor sportverenigingen. Samen met sportverenigingen wordt er breed gekeken naar bezuinigingsmogelijkheden. Er zijn gesprekken met verenigingen en deze input wordt meegenomen. Daarbij wordt rekening gehouden met het brede sportaanbod (binnen en buiten) dat Winterswijk rijk is, met al haar verschillende verenigingen, groot en klein. Belangrijk uitgangspunt is dat de toegankelijkheid voor de breedtesport goed blijft.

Op 2 november 2023 heeft de gemeenteraad het amendement aangenomen, met de opdracht om vanaf 2026 gedurende drie jaar een bedrag van € 41.000 te besparen op de uitgaven voor sport. In totaal moet er dan vanaf 2028 structureel € 123.000 worden bezuinigd. Er is akkoord gekomen op het voorstel om de bezuiniging één jaar later in te laten gaan. In 2027 bezuinigen we € 82.000 en vanaf 2028 bedraagt de bezuiniging structureel € 123.000 per jaar.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De planning is om in het derde kwartaal van 2025 een besluit te nemen over de bezuinigingen op sport en een eerlijk financieringssysteem, zodat sportverenigingen er tijdig op kunnen anticiperen.

Tijd (indicator)

We hebben een duurzaam zwembad met een gezonde exploitatie

Wij zien het overdekte zwembad als een belangrijke voorziening voor onze inwoners. Daarom willen we graag een les-, doelgroepen- en sportbad voor Winterswijk behouden. We onderzoeken hoe we de voorziening ook op de lange termijn kunnen en willen behouden.

Kwaliteit (toelichting)

In de raad van februari heeft de raad besloten budget beschikbaar te stellen voor een grondige renovatie van zwembad Jaspers.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De renovatie zal in 2025 plaatsvinden.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal actieve sporters blijft op het niveau van 2024. (Bron: Waarstaatjegemeente.nl)
- Het aantal maatschappelijke activiteiten bij sportverenigingen breidt zich uit.

Risico's

De risico's zijn zo divers dat ze in elk project of in elke activiteit apart worden afgewogen.

2.3 Inkomen en participatie

Ambitie

Wij zorgen ervoor dat iedereen kan meedoen in de samenleving. Werk en inkomen en een goed vangnet voor bestaanszekerheid zijn hiervoor belangrijk. Winterswijk voelt zich verantwoordelijk voor de opvang van vluchtelingen en we bouwen mee aan een maatschappij waarin iedereen dezelfde kansen heeft. We dragen zorg voor een goede start van nieuwkomers.

Relevante documenten:

- Integrale Verordening sociaal domein
- Samen aan het stuur
- Beleidskader 2018–2022 Sociaal Domein 'Meedoen in Winterswijk'
- Beleidsnotitie Wet inburgering 2022

Doelstellingen

Nieuwkomers en statushouders moeten zo goed mogelijk inburgeren

Activiteiten

Monitoring nieuwe wet inburgering

De gemeente Winterswijk heeft het inburgeringsproces binnen de wettelijke kaders ingericht. Halfjaarlijks monitoren en evalueren we de resultaten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 blijft het de taak van de gemeente om de Wet inburgering 2021 uit te voeren en te monitoren.

De monitoring vindt plaats op de volgende onderdelen:

- Brede intake: klanttevredenheid.
- Persoonlijk plan Inburgering en Participatie (PIP): klanttevredenheid.
- Module Arbeidsmarkt en Participatie (MAP): draagt deze bij aan toeleiding naar de arbeidsmarkt?
- Financieel ontzorgen: is de gekozen werkwijze werkbaar en voorkomt het financiële problemen?
- Financiële zelfredzaamheid: leren nieuwkomers voldoende om financieel zelfredzaam te zijn/worden?
- Participatieverklaringstraject (PVT): draagt het programma voldoende bij aan participeren in Nederland of dienen thema's en/of de groepssamenstelling aangepast te worden?
- Maatschappelijke begeleiding: zijn er verbeterpunten, loopt het ergens spaak?
- Inburgeringstraject taalaanbieders: subregionaal op inhoud en regionaal op contractniveau.
- Participatieaanbod: is er voldoende aanbod, leidt het aanbod naar (vrijwilligers)werk, meedoen in de maatschappij?

Consulenten inburgering moeten veel extra inzet verrichten op individuele casussen. Dit heeft te maken met het verzuim van inburgeraars om diverse redenen waaronder stress, psychische problemen, cultuurverschillen en nieuwe leefomgeving met weinig vangnet.

Door een goede samenwerking tussen consulenten, maatschappelijk begeleiders en sociaal werker is hier volop aandacht voor.

Afgelopen periode is gebleken dat een groot deel van de jonge inburgeraars die de Onderwijsroute MBO volgen de examens niet halen binnen het ingekochte inburgeringstraject. Samen met Graafschap College en de regio gemeenten wordt gekeken naar nieuw aanbod voorafgaand aan het ingekochte inburgeringstraject. Aanbod dat zich meer richt op stressreductie, activatie, groepsvorming, de Nederlandse cultuur en het Nederlandse onderwijssysteem.

De doorstroom van statushouders uit de HAR/tussenvoorziening naar reguliere woningen verloopt moeizaam. Hierdoor blijven statushouders langer dan verwacht op deze locatie wat onvrede met zich meebrengt. Zorg dragen voor verwachtingsmanagement is van belang.

Het blijft een uitdaging om duale trajecten aan te bieden, waarbij inburgeraars naast

onderwijs ook (parttime) werken. Er worden netwerkbijeenkomsten en speeddates georganiseerd om werkgevers te stimuleren inburgeraars in dienst te nemen. De verplichte (wisselende) inburgeringslesdagen en de taalachterstand bemoeilijken deze duale trajecten.

We starten met de pilot Snelle Start Asielzoekers.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Monitoring vindt in heel 2025 plaats. Ieder kwartaal wordt de balans opgemaakt en worden de processen indien nodig bijgestuurd.

Tijd (indicator)

Opvang Oekraïners

Er is een gemeentelijke opvanglocatie ingericht voor vluchtelingen uit Oekraïne.

Kwaliteit (toelichting)

Er worden in de gemeentelijke opvanglocatie maximaal 175 Oekraïense ontheemden opgevangen. Daarnaast wordt bij particulieren nog een aantal ontheemden opgevangen. De situatie is van een crisis situatie meer een structurele situatie geworden en dat maakt dat we de opvang voor langere tijd moeten organiseren. Er is een huurovereenkomst afgesloten van 3 jaar met optie tot verlenging van 2 jaar met Marga Klompé. Deze is ingegaan per 1-9-2024. Vanaf 1 januari 2025 heeft de gemeente zelf de diensten receptie, schoonmaak en locatiemanagement ingeregeld. Op dit moment loopt er een Europese aanbesteding voor beveiliging. Deze zal eind april 2025 zijn afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De opvanglocatie is voor langere tijd beschikbaar, op dit moment maximaal 5 jaar.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Voorkomen en bestrijden van armoede en schulden

Activiteiten

Evalueren bewindvoering en indien nodig bijstellen werkwijze

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening waarmee veel kosten (bijzondere bijstand) zijn gemoeid. We onderzoeken op welke wijze we beter invloed kunnen uitoefenen op het al dan niet onder bewind stellen van inwoners.

Kwaliteit (toelichting)

Bewindvoering is een onderdeel van de schuldhulpverlening. Vanaf 2021 bestaat de mogelijkheid voor gemeenten gebruik te maken van het 'Adviesrecht gemeenten bij schuldbewind', waarbij we als gemeente de rechter mogen adviseren of een inwoner het beste geholpen is met voortzetting van het bewind, of dat volstaan kan worden met een lichtere vorm van ondersteuning. Wij onderzoeken op welke wijze

wij van dit adviesrecht gebruik kunnen maken en welke procedures en samenwerkingen met de rechtbanken en bewindvoerders dienen te worden opgezet.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit vraagstuk dient met meerdere gemeenten te worden opgepakt en onderzocht. Dit wordt regionaal besproken en afgestemd.

Tijd (indicator)

Meedoenregeling voor volwassenen

In 2023 zijn we gestart met de meedoenregeling voor volwassenen. In het kader van die regeling krijgen volwassenen met een laag inkomen jaarlijks een bedrag van € 150, waarmee ze kunnen deelnemen aan de maatschappij. Bijvoorbeeld in de vorm van deelname aan cultuur of sport.

Kwaliteit (toelichting)

Het bereik van de doelgroep liet in 2023 te wensen over. In 2024 is nader onderzocht hoe de doelgroep beter bereikt kan worden. De resultaten van dit onderzoek zijn in het vierde kwartaal van 2024 bekend en worden in 2025 verder uitgewerkt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Uitwerking van de maatregelen volgen in het beleidsplan armoede.

Tijd (indicator)

Meedoenregeling kinderen

In het kader van het gemeentelijk minimabeleid is er een aantal meedoenregelingen voor kinderen.

Kwaliteit (toelichting)

De kindregelingen zijn geëvalueerd in 2023. Er is onderzocht of ze nog voldoende bijdragen aan het doel waarvoor ze in het leven zijn geroepen: het meedoen van kinderen aan de samenleving en het daardoor verkleinen van sociale achterstanden. Uit de evaluatie blijkt dat de kindregelingen in grote lijnen voldoen. Binnen de bestaande kaders zijn in het nieuwe beleid andere accenten gelegd, zodat de regelingen beter aansluiten bij de hedendaagse praktijk van opgroeiende kinderen. De belangrijkste accenten zijn:

- Een computer/laptop per middelbare scholier in plaats van per huishouden.
- De budgetten voor schoolkosten en sociaal-culturele kosten worden samengevoegd, zodat er meer keuzemogelijkheden zijn voor ouders en kinderen. Ook wordt er een splitsing gemaakt in deze budgetten voor de leeftijden 0 tot 4 jaar, 4 tot 12 jaar en 12 tot 18 jaar. Zodat de hoogte van de budgetten 'meegroeien' met de leeftijd van de kinderen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een continu proces. Wij vinden het belangrijk dat meer kinderen mee kunnen doen.

Tijd (indicator)

Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk

We stellen in samenwerking met de gemeenschap en belanghebbende partijen, waaronder het Platform Armoedevrij Winterswijk, een plan op ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij.

Kwaliteit (toelichting)

Tijdens de begrotingsbehandeling van eind 2023 is het amendement Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk aangenomen. Naar aanleiding hiervan dient een concreet plan opgesteld te worden ter realisatie van de doelstelling Winterswijk Armoedevrij 2040. Het plan dient als leidraad voor de acties en interventies die bijdragen aan het bereiken van de armoedevrije status in 2040. Het beleidsplan wordt vastgesteld door de raad.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In samenspraak met onze maatschappelijke partners, Fijnder en medewerkers van De Post is gewerkt aan een Beleidsplan Armoedevrij Winterswijk. Het beleidsplan wordt in het 2e kwartaal aan de raad ter besluitvorming aangeboden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We ondersteunen inwoners naar regulier werk of zinvolle dagbesteding

Activiteiten

Stabilisering van het aantal bijstandsgerechtigden

We blijven streven naar een stabilisering van het bijstandsbestand. Werkleerbedrijf Fijnder zet hiervoor diverse instrumenten in, zoals om- of bijscholing, (gedeeltelijk) werk, arbeidsmatige dagbesteding en vrijwilligerswerk. Waar nodig wordt een loonkostensubsidie verstrekt aan de werkgever en/of wordt een jobcoach ingezet.

Kwaliteit (toelichting)

Naar verwachting blijft de instroom in 2025 en de jaren daarna hoog. Voor de bestandsontwikkeling van het uitkeringsvolume wordt vooralsnog rekening gehouden met een mogelijke bestandsstijging van 1,41%. De ambitie blijft om het bestand niet te laten stijgen, maar een stijging die beperkt blijft tot 1,41% wordt door het dagelijks bestuur van Fijnder als reëel en ambitieus beschouwd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beheersen van het bestandsvolume van bijstandsgerechtigden is een continu proces.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal bijstandsgerechtigden blijft op het niveau van 2022.
- We komen uit met het rijksbudget voor het betalen van bijstandsuitkeringen.

Risico's

- De economie verslechtert, waardoor er meer mensen een beroep doen op een bijstandsuitkering.
- Door de hoge inflatie komen er steeds meer mensen met problematische schulden.
- De financiële compensatieregeling van het Rijk voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen wordt niet verlengd, terwijl we nog wel Oekraïners opvangen.

2.4 Educatie

Ambitie

Onderwijs is essentieel voor iedereen. Daarom werken we, samen met onderwijs en verenigingen, aan gelijke kansen. We bouwen onderwijsvoorzieningen conform het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP). Duurzaam, met goede ventilatie en groene schoolpleinen.

Relevante documenten:

- Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2021-2037.
- Beleidsnotitie Voor- en Vroegschoolse Educatie.

Doelstellingen

Onderwijshuisvesting wordt uitgevoerd conform het Integraal huisvestingsplan

Activiteiten

Uitvoeren Integraal Huisvestingsplan (IHP) scholen

Onderwijs, kinderopvang, belangenverenigingen en gemeente voeren het Integraal Huisvestingsplan (IHP) 2021-2037 uit. We starten met de school in het Woold. De ontwikkeling van andere scholen uit fase 1 schuiven we voorlopig door tot na de begrotingsperiode van 2024-2027.

Kwaliteit (toelichting)

Ook bij de begroting voor 2025 wordt voorgesteld de uitvoering van het IHP grotendeels te temporiseren, totdat het financieel perspectief van de gemeente is verbeterd. De realisatie van een schoolgebouw ten behoeve van het buurtschapsonderwijs (Woold) is wel conform het IHP voortgezet.

Op basis van de keuze van SOPOW (Kotten, Miste-Corle en Woold) en Altena (De Esch) om niet te gaan voor een gezamenlijke locatie, is het oorspronkelijke budget gesplitst. Altena heeft gekozen voor renovatie op de bestaande locatie. De normbedragen blijven daarbij uiteraard gelden, evenals de oorspronkelijke planning. Met IKC Zuid-West (De Schakel, Julianaschool, de Korenburg, SWW en ZoZijn) en 't Kempken is en wordt verder gewerkt aan voorbereidende werkzaamheden, zoals

inhoudelijke samenwerking en locatiekeuzes.

In verband met de risico's van het vooruitschuiven van projecten, worden de meest noodzakelijke investeringen gedekt uit de bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen. Denk daarbij aan calamiteiten of echt noodzakelijke verbetering van het binnenklimaat van scholen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We bevorderen kansen gelijkheid

Activiteiten

Aanpak laaggeletterdheid

De rijksoverheid heeft als doel laaggeletterdheid terug te dringen.

Kwaliteit (toelichting)

In de Achterhoek kan iedere volwassene die ondersteuning kan gebruiken bij basisvaardigheden en moeite heeft met lezen, schrijven en/of rekenen een passend leertraject volgen. Het verbeteren van de basisvaardigheden (taal, rekenen en werken met digitale apparaten) draagt bij aan een betere gezondheid, een betere arbeidsmarktpositie en financiële zelfredzaamheid.

De afgelopen jaren is geïnvesteerd in een infrastructuur en samenwerking om de doelgroep, met name mensen met Nederlands als eerste taal, te bereiken. Onze inzet blijft gericht op het behouden en verder ontwikkelen hiervan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor 2025 actualiseren we het huidige regioplan. Het plan gaat 'Regioplan aanpak Basisvaardigheden' heten, waar we als regio uitvoering aan blijven geven.

Tijd (indicator)

Inzet NPO middelen

We verstrekken middelen van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) voor de ontwikkeling van het onderwijs, en om achterstanden in het onderwijs weg te werken.

Kwaliteit (toelichting)

In het kader van het Nationaal Programma Onderwijs (NPO) zijn we vanaf september 2022 gestart met de volgende activiteiten, die worden voortgezet in 2025:

- Het versterken van het leesaanbod op alle scholen door middel van lessen en workshops vanuit de bibliotheek.

- Activiteiten voor sociale en emotionele ontwikkeling van tieners door middel van cultuureducatie. Dit aanbod is er voor de drie middelbare scholen in Winterswijk en is afgestemd op de behoefte vanuit de scholen.
- De buitenruimtes bij de middelbare scholen worden verbeterd, zodat er mogelijkheden zijn voor sport, cultuur en educatie.
- Middelbare scholen kunnen jaarlijks gebruikmaken van voorstellingen van een theatergezelschap dat voorstellingen met een boodschap ontwikkelt. Dit kan een maatschappelijk thema zijn dat aansluit bij de beleveniswereld van de leerlingen.
- Vanaf mei 2023 is de verlengde schooldag voor het basisonderwijs in Winterswijk uitgebreid met extra leesaanbod, onder begeleiding van een consulent van de bibliotheek. Dit om de kinderen een extra steuntje in de rug te geven op het gebied van leesvaardigheid en digitale vaardigheden.
- Als gemeente ontvangen we een tijdelijke specifieke uitkering gericht op versterking van de bibliotheek. Dit komt doordat we in Winterswijk 'hoog scoren' op onderwijsachterstanden en op laaggeletterdheid. Er is hierbij een cofinanciering vanuit de gemeentelijke NPO-middelen. Van die extra NPO-middelen breidt de bibliotheek het aanbod voor kinderen en jongeren de komende jaren uit. Het programma bij de bibliotheek is gestart in 2024.
- In lijn met motie Woordgat dichtten gaan we samen met de bibliotheek aan de slag om tot een invulling te komen als de gelden beschikbaar komen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De middelen zijn tijdelijk en moeten in kalenderjaar 2025 volledig besteed zijn.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Het aantal mensen dat deelneemt aan alfabetiseringstrajecten stijgt ten opzichte van 2024.
- De voortgang van de (ver)bouw van scholen gaat volgens planning van de eerste fase van het Integraal Huisvestingsplan.

Risico's

- Integraal Huisvestingsplan: stijgende bouwkosten.

Financiële afwijkingen programma 2

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Mutaties Prognose 2 2024	Mutaties Jaarrekening 2024	Stand voor Prognose 1 2025	Mutaties Prognose 1 2025	Prognose 1 2025
Baten						
2.1 Cultuur						
5.5 Cultureel erfgoed	77	0	0	77	0	77
5.6 Media	29	0	75	104	0	104
Totaal 2.1 Cultuur	106	0	75	181	0	181
2.2 Sport						
5.1 Sportbeleid en activering	189	0	112	302	7	309
5.2 Sportaccommodaties	638	0	0	638	0	638
Totaal 2.2 Sport	828	0	112	940	7	947
2.3 Inkomen en participatie						
6.3 Inkomensregelingen	9.723	0	0	9.723	664	10.387
6.4 WSW en beschut werk	1.155	0	363	1.518	3.236	4.754
6.5 Arbeidsparticipatie	0	0	465	465	0	465
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	10.877	0	828	11.705	3.901	15.606
2.4 Educatie						
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.100	0	550	1.651	0	1.651
Totaal Baten	12.911	0	1.565	14.477	3.908	18.384
Lasten						
2.1 Cultuur						
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	1.778	0	0	1.778	5	1.783
5.4 Musea	218	0	0	218	0	218
5.5 Cultureel erfgoed	533	0	49	582	-33	548
5.6 Media	554	0	75	628	100	728
Totaal 2.1 Cultuur	3.082	0	124	3.206	72	3.278
2.2 Sport						
5.1 Sportbeleid en activering	1.040	0	112	1.152	1.439	2.591
5.2 Sportaccommodaties	2.977	0	0	2.977	15	2.992
Totaal 2.2 Sport	4.016	0	112	4.129	1.454	5.583
2.3 Inkomen en participatie						
6.3 Inkomensregelingen	18.013	50	0	18.063	664	18.727
6.4 WSW en beschut werk	6.301	0	363	6.663	3.133	9.797
6.5 Arbeidsparticipatie	785	0	465	1.250	0	1.250
Totaal 2.3 Inkomen en participatie	25.099	50	828	25.976	3.798	29.774
2.4 Educatie						
4.2 Onderwijshuisvesting	1.589	0	22	1.611	0	1.611
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	2.239	0	550	2.789	-35	2.754
Totaal 2.4 Educatie	3.828	0	572	4.400	-35	4.365
Totaal Lasten	36.025	50	1.636	37.712	5.288	43.000
Gerealiseerd resultaat	-23.114	-50	-71	-23.235	-1.381	-24.616

Cultuur

Het Rijk heeft € 100.000 beschikbaar gesteld voor de bibliotheek in gemeenten met minder dan 30.000 inwoners. Het doel van deze uitkering is om de bibliotheekvestiging voldoende uren in de week open te kunnen houden, bereikbaar te zijn voor alle inwoners en activiteiten aan te kunnen bieden die passen bij de doelgroepen van de bibliotheek. Hiermee is het verschil van € 72.000 aan de lastenkant grotendeels verklaard.

Sport

De hogere lasten van € 1.454.000 zijn grotendeels als volgt te verklaren:

• hogere lasten zwembad Jaspers	€ 1.347.000 N
• hogere lasten hippische vereniging	€ 85.000 N

De Raad heeft ingestemd met de renovatie van zwembad Jaspers en deze te bekostigen uit de daarvoor gevormde bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen.

De hippische vereniging heeft een aanvraag ingediend voor de vervanging van de bodem van de buitenbak en het vervangen van het dak in de rijhal. Dit bedrag wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve lokale initiatieven.

Inkomen en participatie

Het voordeel aan de batenkant van € 3.901.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Hogere baten Algemene Bijstand	€ 664.000 V
• Hogere baten Inburgeringsvoorzieningen	€ 429.000 V
• Lagere baten Lage inkomensvoordeel (LIV)	€ 97.000 N
• Hogere baten opvang ontheemden Oekraïne	€ 2.904.000 V

Het Rijk heeft de bedragen voor de specifieke uitkeringen (SPUK) Algemene Bijstand (BUIG) en inburgeringsvoorzieningen voor 2025 verhoogd.

Het Rijk heeft de LIV met ingang van 2025 afgeschaft.

Voor 2025 hebben wij een voorschot van het Rijk ontvang voor de opvang ontheemden Oekraïne.

Het nadeel aan de lastenkant van € 3.798.000 wordt grotendeels als volgt verklaard:

• Hogere lasten Algemene Bijstand	€ 664.000 N
• Hogere lasten Inburgeringsvoorzieningen	€ 429.000 N
• Lagere salarislaster Sw-medewerkers	€ 200.000 V

- Hogere lasten opvang ontheemden Oekraïne € 2.904.000 N

Het Rijk heeft de bedragen voor de specifieke uitkeringen (SPUK) Algemene Bijstand (BUIG) en inburgeringsvoorzieningen voor 2025 verhoogd. Het uitgangspunt is dat bij de SPUK's de inkomsten en uitgaven gelijke tred houden.

Door ontwikkelingen in de Sw-populatie is gebleken dat de lasten voor de salarissen voor de Sw-medewerkers verlaagd kunnen worden.

Voor de opvang van de ontheemden Oekraïne heeft het Rijk een voorschot verstrekt voor de kosten 2025. Zoals hierboven al aangegeven is het uitgangspunt bij een SPUK dat de inkomsten en uitgaven gelijke tred houden.

Educatie

Er zijn geen mutaties > € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Er zijn geen onttrekkingen of toevoegingen aan de reserves geweest.

Programma 3 Wonen en werken in Winterswijk

Inleiding

Openbare ruimte, klimaat, water en milieu, gebiedsontwikkeling en wonen

Het programma Werkend Winterswijk gaat aan de hand van vijf beleidsvelden in op alles wat we doen om onze inwoners een omgeving te bieden waar ze gezond, veilig en duurzaam kunnen wonen, werken, ondernemen en recreëren. Hieronder worden de beleidsvelden besproken.

Openbare ruimte

Het beleidsveld openbare ruimte behandelt de ambities en de openbare ruimte. Een gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie zijn belangrijk. Ook biodiversiteit en de uitvoering van het visiedocument BOSS (bewegen, ontmoeten, spelen en sporten) is een belangrijk thema.

Klimaat, water en milieu

Naast de zorg voor een schone en veilige leefomgeving is het uitvoeringsprogramma klimaatadaptatie een belangrijk speerpunt.

Duurzaamheid en milieu

Het beleidsveld duurzaamheid en milieu gaat over het beschermen en behouden van de huidige kwaliteiten op gebied van klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het beleidsveld gebiedsontwikkeling is gericht op de realisatie of ontwikkeling van plannen. Dit zijn plannen die met een projectmatige aanpak worden uitgevoerd. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk. Het unieke karakter staat onder druk en we moeten inzetten op een gebiedsgerichte aanpak.

Daarnaast is een visieontwikkeling op wonen een belangrijk speerpunt. We bieden ruimte voor woningen waar in Winterswijk behoefte aan is. Projecten die betrekking hebben op nieuwbouw of invulling van een gebied met een hooggewaardeerde leefbaarheid. Meer concreet: er wordt onder andere een aantal mooie plannen

(door)ontwikkeld en/of uitgevoerd. Denk bijvoorbeeld aan de woningbouw op de Rikker, aan de Narcisstraat, Kloetenseweg en de Ribeslocatie.

Economie en lobby

We koesteren de diversiteit aan Winterswijkse bedrijven en maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst op willen richten. Bedrijvigheid en nabije werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Er moet voldoende ruimte zijn voor deze ontwikkeling.

Ook de vrijetijdseconomie is een belangrijke sector. Daarnaast behouden we de komende jaren de duurzame relaties met samenwerkingspartners in de regio en over de grens. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen én buiten Nederland.

3.1 Openbare ruimte

Ambitie

Winterswijk heeft een uniek landschap met veel bijzondere planten en dieren. Om dit te behouden leggen we veel nadruk op de bescherming en verbetering van biodiversiteit. Wij vinden een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie belangrijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of dorp vinden we daarin cruciaal. We creëren voor iedereen een waardevolle leefomgeving die schoon, heel en veilig is. Bereikbaarheid en verkeersveiligheid vinden we van groot belang; elke Winterswijker - jong of oud, voetganger, fietser of automobilist - moet zich veilig kunnen voelen en bewegen.

We houden het centrum aantrekkelijk voor inwoners en bezoekers.

We stimuleren wijkkracht door het realiseren van een laagdrempelige ingang bij de gemeente voor vragen op alle domeinen.

Relevante documenten:

- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit

Doelstellingen

De gemeente zorgt voor een laagdrempelig aanspreekpunt voor vragen van inwoners en stakeholders in een specifiek gebied

Activiteiten

Pilot wijkaanpak en wijkregie

De afgelopen periode is flink geïnvesteerd in het bouwen van een netwerk en is gewerkt aan een wijkanalyse. Op basis van de wijkanalyse stellen we een strategie met doelstellingen op voor de verdere wijkaanpak in Winterswijk-Oost.

Kwaliteit (toelichting)

Een veilige, gezonde leefomgeving met een goede infrastructuur, duurzaamheid en sociale cohesie is belangrijk voor Winterswijk. Die gemeente maken we samen. De betrokkenheid en saamhorigheid van mensen bij hun wijk, buurtschap of het dorp vinden we daarin cruciaal. Inwoners hebben waardevolle kennis van hun directe leefomgeving. Ze hebben daarom vaak goede ideeën over wat er nodig is in hun eigen wijk, buurt en omgeving. We steunen daarom initiatieven van inwoners om hun omgeving te verbeteren. In 2025 gaan we op dezelfde manier door met het werken aan de wijkaanpak in Winterswijk-Oost, daarnaast onderzoeken we vanuit de nieuwe

visie sociaal domein hoe we het wijkgericht werken kunnen verbreden en welke vorm hierbij het beste past.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De planning voor het opstellen van een plan van aanpak voor de integrale wijkaanpak staat onder druk door gebrek aan capaciteit. Hiervoor zal extra worden ingehuurd, zodat alsnog een plan van aanpak binnen afzienbare tijd kan worden gepresenteerd.

De planning voor het formuleren van doelstellingen voor Winterswijk-Oost is eveneens niet behaald. Samen met de inwoners en relevante stakeholders wordt er gewerkt aan korte en lange termijn doelstellingen voor verschillende thema's. Deze trajecten, en met name het voldoende betrekken van inwoners, kosten veel tijd. Wel worden goede stappen gezet. Deze investering in tijd en manier van werken levert wel draagvlak en kwaliteit op.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Elke inwoner moet zich veilig voelen en veilig kunnen bewegen door het verkeer

Activiteiten

Mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda

Het huidige gemeentelijke verkeersstructuurplan dateert uit 2010. Huidige maar ook nieuwe ontwikkelingen vragen om een nieuw verkeersstructuurplan. Daarom werken we aan een nieuw mobiliteitsprogramma met uitvoeringsagenda.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel is een actueel mobiliteitsprogramma op te leveren, met als onderdeel een meerjarenuitvoeringsagenda. Het mobiliteitsprogramma krijgt een proactieve, dynamische insteek met een grote nadruk op verkeersveiligheid. Als onderdeel van het mobiliteitsprogramma is daarom parallel de risicoanalyse verkeersveiligheid opgesteld, om daarmee aan te sluiten bij het Strategisch Plan Verkeersveiligheid 2030 van het Rijk.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De mobiliteitsvisie is inmiddels aan u aangeboden. Naar verwachting wordt het mobiliteitsplan in het vierde kwartaal 2025 voorgelegd.

Tijd (indicator)

Herinrichting Groenloseweg

De Groenloseweg wordt heringericht naar een GOW30-weg, met meer bomen en planten. Daarnaast worden er klimaatadaptieve voorzieningen aangelegd, zoals waterpasserende bestrating en ruimte waar het regenwater de grond in kan zakken.

Kwaliteit (toelichting)

Op 28 maart 2024 heeft de gemeenteraad een besluit genomen over de herinrichting van de Groenloseweg. Daarna is er een verkeersbesluit genomen. In 2024 is gestart met de uitvoering van de herinrichting.

De Groenloseweg is op 11 april opengesteld voor alle verkeer, de resterende werkzaamheden zullen eind april worden afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De civiele aannemer is op 9 september 2024 gestart met de uitvoering van de herinrichting van de Groenloseweg. De Groenloseweg is op 11 april opengesteld voor alle verkeer, de resterende werkzaamheden zullen eind april worden afgerond.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Het creëren van een gezond leefklimaat

Activiteiten

Dienstverleningsovereenkomst ROVA

We geven uitvoering aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) met ROVA voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte. Uitgangspunt is om het merendeel van de werkzaamheden op kwaliteitsgestuurde wijze uit te voeren, conform de standaardkwaliteitsniveaus van het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechiek (CROW).

Kwaliteit (toelichting)

Voor het beheer en onderhoud van de openbare ruimte in Winterswijk zijn de standaardkwaliteitsniveaus van het CROW het uitgangspunt. Deze niveaus lopen van CROW-A+ (zeer hoog beeldkwaliteitsniveau) tot CROW-D (zeer laag beeldkwaliteitsniveau). Tot voor kort was in nagenoeg de hele gemeente Winterswijk niveau CROW-A van toepassing. Alleen voor onkruidbestrijding op verharding (uitgezonderd het centrum en de begraafplaatsen) geldt niveau CROW-B. Echter, de kwaliteitsafspraken staan voortdurend onder druk. Door veranderende weersomstandigheden (warm en vochtig), maar ook door financiële omstandigheden. In 2025 wordt een bezuiniging in het onderhoud van de openbare ruimte geëffectueerd. Dit betekent dat wij het kwaliteitsniveau van het openbaar groen verlagen van CROW-A naar CROW-B. Dit gaat van toepassing zijn op het onkruidvrij maken van beplanting, zomer- en randsnoei van heesters, wintersnoei van heesters, onderhoud aan bosplantsoen, maaien van gazons en bladruimen in beplanting. Het traject open begroting is in 2025 gecontinueerd. Een en ander met als doel om de kosten voor de dienstverlening op het gebied van Beheer Buitenruimte (BBR) op taakniveau inzichtelijk te krijgen. Wij hebben onder meer gesprekken gevoerd met ROVA over de inrichting van de huidige dienstverleningsovereenkomst (DVO). In 2025 is dit proces hervat om met ingang van 2026 te werken op basis van een herziene DVO.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het uitvoering geven aan de Dienstverleningsovereenkomst (DVO) alsook de monitoring van geldende kwaliteitsafspraken, is een continu en jaarrond proces.

Tijd (indicator)

Visiedocument BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen in de openbare ruimte)

In 2022 is opdracht gegeven om een visie op spelen te ontwikkelen. Vanuit spelen vindt de verbreding plaats naar jongeren, volwassenen en senioren. Dit gebeurt in de vorm van een meer integrale benadering van bewegen, ontmoeten, spelen en sporten (BOSS) in de openbare ruimte van de bebouwde kom van Winterswijk. De visie is begonnen met speel- en beweegruimte voor kinderen, en van daaruit is gewerkt aan een BOSS-vriendelijke ruimte voor iedereen.

Kwaliteit (toelichting)

In de april 2024 is het de visie op Bewegen, Ontmoeten, Spelen en Sporten (BOSS) vastgesteld door de raad. In het 4e kwartaal van 2024 is een uitvoeringsprogramma opgesteld. Vanaf 2025 wordt uitvoering gegeven aan het uitvoeringsprogramma. Er is nog geen budget opgenomen in de begroting, omdat dit nog verder onderbouwd moet worden in dit stadium.

Een van de onderdelen van het uitvoeringsprogramma is een vervangings- en beheerplan voor gemeentelijke speeltoestellen. Deze is nog niet gereed. Voor het jaar 2025 zal noodzakelijke vervanging en beheer plaatsvinden uit de bestemmingsreserve instandhouding voorzieningen.

Daarnaast heeft de raad in april 2024 de motie 'Speeltuinen als middelpunt van de wijk' aangenomen om. Speeltuinorganisaties kunnen een beroep doen op de bestemmingsreserve lokale initiatieven, waarmee invulling wordt gegeven aan de motie.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoeringsagenda zal een looptijd hebben van 2025 t/m 2028. De uitvoeringsagenda is vastgesteld door het college. Voor 2025 is er een vervangingskrediet voor speeltoestellen, sporttoestellen en valondergronden beschikbaar gesteld. Voor 2026 t/m 2029 wordt budget beschikbaar gesteld middels de begroting 2026. In 2025 zal met de vervanging worden gestart. De speeltuinverenigingen zijn druk in de weer met de aanvragen voor bestemmingsreserve lokale initiatieven.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We optimaliseren de bereikbaarheid en verkeersdoorstroming van Winterswijk

Activiteiten

Parkeerroute Informatiesysteem

We werken door aan een modern parkeerroute-informatiesysteem (PRIS).

Kwaliteit (toelichting)

Met de investering in het parkeerroute-informatiesysteem (PRIS) kunnen bezoekers van binnen en buiten Winterswijk sneller een vrije parkeerplaats in het centrum vinden. We verbeteren hiermee de beleving van bezoekers aan het centrum, we beperken het zoekverkeer en dragen bij aan de verbetering van de leefomgeving op plekken waar dat zoekverkeer nu nog onnodig rijdt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Er is in 2024 een parkeeronderzoek uitgevoerd en een parkeerstrategie opgesteld. In 2025 vindt de Europese aanbesteding plaats. Dit om zoveel mogelijk aan te sluiten op de strategie.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We stimuleren en faciliteren emissieloos vervoer.

Activiteiten

We hebben een dekkend netwerk laadinfra

De komende jaren willen we de groei van het aantal elektrische auto's faciliteren en waar mogelijk stimuleren. Dit doen wij door deelname aan de provinciale concessie publieke laadinfrastructuur en door te experimenteren met innovatieve en alternatieve laadoplossingen.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025:

- Werken wij op basis van een geactualiseerde 'Integrale visie op laadinfrastructuur en plaatsingsleidraad Winterswijk' (2025).
- Blijft Vattenfall Incharge, na verlenging van de regionale concessie, verantwoordelijk voor plaatsing van reguliere publieke laadpalen.
- Gaan wij door met het op aanvraag plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte voor inwoners die niet de mogelijkheid hebben om de auto op eigen terrein te laden.
- Gaan wij minimaal vier laadpalen (acht laadplekken) proactief, vooruitlopend op de vraag, in de openbare ruimte plaatsen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het plaatsen van laadpalen in de openbare ruimte loopt vertraging op. De streeftermijn van achttien weken, van aanvraag tot realisatie van de openbare laadpaal, wordt in de praktijk niet gehaald. Zeer beperkte netcapaciteit alsook materiële en personele tekorten bij aannemers, vertragen de voortgang ernstig. Een uitdaging, omdat het aantal gerealiseerde laadpalen in de openbare ruimte in de toekomst mogelijk uit de pas kan lopen ten opzichte van de prognoses van kennis- en innovatiecentrum ElaadNL.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- We werken optimaal en transparant samen met ROVA en inwoners. De resultaten meten we door middel van de maandelijkse beeldschouwrapportage en daarnaast voeren we maandelijks gesprekken over verbetermaatregelen.
- We monitoren het aantal (klacht)meldingen ten aanzien van de beeldkwaliteit.

Risico's

- Wijzigingen in de mate van groenonderhoud en bermbeheer leiden tot een ander straatbeeld. Hierover communiceren we met onze inwoners.
- De eenheidsprijzen zijn in beeld. Hieruit blijkt dat het totale budget voor beheer en onderhoud van de openbare ruimte niet toereikend is om aan gemaakte kwaliteitsafspraken te kunnen voldoen. Hierop is geanticipeerd in de begroting. Echter, het totale budget is onder meer onderhevig aan wijzigingen in areaal en materiaalkosten. Dit brengt een bepaalde onzekerheid met zich mee.

3.2 Klimaat, water en milieu

Ambitie

Samen met inwoners en ondernemers zorgen we voor een schone leefomgeving. We waarborgen een optimale milieukwaliteit en richten ons op de basisvoorwaarden gezond, schoon en veilig. Voor het onderhoud van de riolering maken we transparante keuzes op basis van een risicoafweging. Om in de toekomst gezond en veilig te kunnen wonen, verkleinen we de kans op wateroverlast, droogte en hittestress.

Relevante documenten:

- Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028.
- Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda (raadsbesluit september 2022).
- Huishoudelijk grondstoffenbeleid Winterswijk 2024-2030. (raadsbesluit februari 2024).
- Afvalstoffenverordening Winterswijk 2015.
- Uitvoeringsbesluit afvalstoffenverordening Winterswijk 2018.

Doelstellingen

We voeren noodzakelijk projecten uit op het gebied van milieu

Activiteiten

Project sanering wegverkeerslawaaï

Door de autonome groei van het wegverkeer ervaren bewoners langs drukke wegen geluidsoverlast van het verkeer. In het verleden zijn daarom 177 woningen aangemeld bij het Rijk om in aanmerking te komen voor geluidssanering. De gemeente voert de sanering wegverkeerslawaaï uit met subsidie van de rijksoverheid.

Kwaliteit (toelichting)

Na vaststelling van het saneringsprogramma, in het 2e kwartaal van 2025, wordt verdere uitvoering gegeven aan het programma. Nadat het definitieve plan is

vastgesteld, worden de woningen beoordeeld. Hiervoor benaderen wij een bureau om te bepalen wat het geluidniveau in de woning is en welke woningen daadwerkelijk voor maatregelen in aanmerking komen.

Voor de voorbereiding (inclusief het bepalen van de binnenniveaus) hebben wij subsidie ontvangen. Voor de woningen met een te hoog binnenniveau vragen wij opnieuw subsidie aan voor de uitvoering van gevelmaatregelen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Nadat er besloten is om de snelheid op de Groenloseweg te verlagen naar 30 km/uur, is het concept-saneringsplan aangepast en ter beoordeling voorgelegd aan BSV, het bureau dat namens het Rijk de subsidieregeling uitvoert. De opmerkingen zijn verwerkt. In april nemen wij een besluit over het conceptplan en leggen wij het ter inzage. Afhankelijk van eventuele reacties stellen wij het definitieve plan voor het zomerreces vast.

Tijd (indicator)

Sanering stortplaats WAL

De deklaag van de voormalige stortplaats WAL (tussen de Driemarkweg en de Vreehorstweg, ter hoogte van Vreehorstweg 43) is te dun en voldoet niet aan de wettelijke eisen. Daarom hebben we een saneringsplan opgesteld. De sanering wordt gefaseerd uitgevoerd (in 2024 en 2027) vanwege de beschermde dieren op de WAL. Naast de deklaag wordt ook de Japanse duizendknoop aangepakt, de waterafvoer verbeterd en de WAL heringericht.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn afspraken gemaakt met de provincie over de uitvoering. De provincie voert regie over de sanering. In september 2024 is de voorbereiding voor de sanering gestart. De eerste fase van de sanering wordt in 2025 afgerond.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In september 2024 is de voorbereiding gestart. De eerste fase van de sanering, inclusief het aanbrengen van de beplanting, wordt in 2025 afgerond.

Tijd (indicator)

Indicatoren

In (beeld)schouwrapportages legt ROVA verantwoording af over de geleverde prestaties. Het gaat hier om behaalde resultaten op het gebied van het beheer van de buitenruimte, maar ook op het gebied van afvalinzameling. Deze rapportages geven onder meer inzicht in:

- Het aantal meldingen over de buitenruimte: groen, wegen, water, verlichting et cetera.
- De inzamelprestaties: de ingezamelde hoeveelheid kilogram per inwoner, verdeeld over de fracties restafval, gft, pmd en papier.

- Het aantal klachten over afvalinzameling. Uitgangspunt is niet meer dan 2,0 klachten per 1.000 aansluitingen.
- Verder monitoren we de voortgang van de maatregelen en acties zoals benoemd in de uitvoeringsagenda van de klimaatstrategie die tot en met 2027 wordt uitgevoerd.

Risico's

- Voor het behalen van de doelstellingen uit de klimaatagenda en de (zwerf)afvalinzameling is draagvlak en inzet nodig van inwoners. Met uitgebreide communicatie ontstaat hiervoor draagvlak en gaan inwoners hier ook zelf mee aan de slag.
- De komende periode zijn er prijsstijgingen van materialen en uren te verwachten. Hierop is geanticipeerd in de begroting, maar dit blijft onzeker en dus een risico.

3.3 Duurzaamheid en milieu

Ambitie

Winterswijk wil dat de huidige kwaliteiten - klimaat, biodiversiteit, cultuurhistorisch erfgoed en natuurlijke voorraden - ook beschikbaar zijn voor volgende generaties. Duurzaamheid gaat over het beschermen en behouden van deze waarden. Omdat we wel de gevolgen ondervinden van de verandering van het klimaat, is het ook een ambitie om ons daarop voor te bereiden. In 2050 is Winterswijk klimaatneutraal, energieneutraal en circulair.

Relevante documenten:

- Akkoord van Groenlo
- Uitvoeringsagenda duurzaamheid januari 2019
- RES 1.0

Doelstellingen

We wekken in 2030 voldoende duurzame energie op voor de doelstelling van een energieneutraal gebouwde omgeving in 2030

Activiteiten

Uitvoeren visie Warmtetransitie

In de Warmtetransitievisie staat beschreven hoe we gebouwen klaarmaken voor de toekomst. Hiervoor wordt een plan van aanpak worden gemaakt. In Winterswijk ontbreekt een bron voor grootschalige warmteopwekking die we kunnen inzetten voor verwarming. Dit betekent dat we voor het grootste deel uitgaan van vervanging van gasketels door warmtepompen op elektriciteit. We zetten ons ervoor in dat zoveel mogelijk woningen transitiegereed worden gemaakt. We maken hiervoor gebruik van rijkssubsidies in het kader van de aanpak van slechte energielabels. De mogelijkheden voor waterstof ten behoeve van monumenten en de andere kansen op dit gebied, houden we in de gaten.

Kwaliteit (toelichting)

We richten ons op het doelmatig inzetten van de subsidies voor het aanpakken van woningen met slechte labels.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het inzetten van de subsidie gaat via het Centrum Duurzaam Winterswijk. De transitievisie pakken we op via het warmteprogramma. Dit moet gereed zijn in 2026.

Tijd (indicator)

Uitvoering RES 1.0

In de RES 1.0 is afgesproken dat het regionale bod bestaat uit grootschalige zon op daken (0,35 TWh) en grootschalige opwek op land (1 TWh). Voor Winterswijk betekent dit dat we aan beide werken. Over zon op bedrijfsdaken wordt elders gerapporteerd. De plannen voor grootschalige opwek op land passen in ons beleidskader zonneparken en zonnevelden. Het gaat hier op dit moment over de realisatie van 120 ha voor Winterswijk. Ondertussen werken we in regionaal verband aan de RES 2.0.

Kwaliteit (toelichting)

Samen met de RES-partners realiseren we de opwek die is afgesproken voor het doel in 2030. Ook werken we aan de RES 2.0.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Samen met onze partners in de regio werken we aan de realisatie van de RES-doelen.

Tijd (indicator)

Realiseren zonnepanelen op bedrijfsdaken

Ook in 2025 gaan we door met de plannen voor zonnepanelen op bedrijfsdaken. Dit gaat om bedrijven met een kleinzakelijke aansluiting. Samen met ondernemers kijken we welke aandachtspunten er in hun situatie zijn. Dit gaat dan om de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden, offertevergelijkingen en andere vraagstukken. Omdat er momenteel onzekerheden zijn over onderwerpen als teruglevering, tarieven en netcapaciteit, is het des te belangrijker dat we ondernemers helpen.

Kwaliteit (toelichting)

We willen goede rapportages naar aanleiding van de bedrijfsbezoeken. Dit gaat dan onder meer om het gebruiksprofiel, de mogelijkheden voor het dak, subsidies en leenmogelijkheden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2025 plaats.

Tijd (indicator)

We zijn bereikbaar in ons Centrum Duurzaam Winterswijk

Het Centrum Duurzaam Winterswijk is een kennis- en inspiratiecentrum op het gebied van duurzaamheid. Via de thema's energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, kringlopen en cultuurhistorie, wordt duurzaamheid op een laagdrempelige manier zichtbaar, tastbaar en beleefbaar gemaakt. Vanuit het centrum helpen we mensen onder meer met subsidies en leningen. Het Centrum Duurzaam Winterswijk is tevens ons energieloket.

Kwaliteit (toelichting)

In het centrum ontvangen we gemiddeld ongeveer 120 bezoekers per maand. Via het platform Duurzaam Winterswijk ontvangen we gemiddeld duizend digitale bezoekers per maand.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2025 plaats.

Tijd (indicator)

Evaluatie moratorium Windenergie

Op 29 juni 2017 is in de raad een moratorium op windturbines ingesteld. Afgesproken is dat dit besluit vanaf 1 januari 2023 periodiek wordt geëvalueerd.

Kwaliteit (toelichting)

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De evaluatie is door de raad verzet naar 1 juli 2025. De raad heeft voor deze evaluatie op 20 juni 2024 een plan van aanpak vastgesteld.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We willen duurzaamheid bereikbaar en betaalbaar maken voor iedereen

Activiteiten

Verduurzamen woningen als onderdeel bestrijden energiearmoede

We helpen inwoners om hun energierekening omlaag te brengen. Dit doen we door onderstaande maatregelen:

- De aanpak met energieconciërges en energiebespaarmaatjes gaan we in 2024 continueren. Samen met andere organisaties helpen we inwoners met energiearmoede om energie te besparen en hun woning te verduurzamen.
- We bieden ondersteuning via het Centrum Duurzaam Winterswijk.
- We ondersteunen door middel van subsidies en regelingen.

Kwaliteit (toelichting)

We zetten ons in voor een goede voortzetting van de aanpak van energiearmoede.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering vindt in heel 2025 plaats.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Gemiddeld bezoeken 120 mensen per maand ons Centrum Duurzaam Winterswijk.
- Gemiddeld hebben we iedere maand duizend digitale bezoekers op ons Platform Duurzaam Winterswijk.

Risico's

Het behalen van de opwekdoelstellingen is sterk afhankelijk van technische factoren, zoals de aansluitingsmogelijkheden op het elektriciteitsnet. Ook is het afhankelijk van politieke keuzes rondom de opwek van duurzame energie.

3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen

Ambitie

We willen dat Winterswijk een aantrekkelijke plaats is om te wonen, te werken en te recreëren. Het buitengebied is een belangrijke parel van Winterswijk en verdient een aanpak waarbij we de handen ineenslaan. In de buurtschappen streven we naar behoud van leefbaarheid. In het centrum komen wonen en culturele functies samen, waarbij ontmoeten, ontdekken en ontplooiing voorop staan. Nieuwe ontwikkelingen krijgen de ruimte, met behoud van kwaliteit van de leefomgeving.

Relevante documenten:

- Woonvisie gemeente Winterswijk 2020-2025
- Volkshuisvestelijk Afwegingskader Woningbouw Winterswijk 2019-2025
- Structuurvisie kom Winterswijk 2010-2020
- Groenstructuurplan Winterswijk
- Omgevingsvisie buitengebied
- Beleidsvisie landschap en biodiversiteit
- Centrumvisie 2021

Doelstellingen

We bereiden de organisatie voor op de nieuwe wetten in de fysieke leefomgeving

Activiteiten

We werken volgens de Omgevingswet

De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Voor de inwerkingtreding moet er een Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) zijn ingeregeld. Verder bereiden we de organisatie voor op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (toelichting)

We werken in 2025 door aan de voorbereiding op het werken volgens de wet, zowel op juridisch en technisch gebied als op het gebied van dienstverlening, doorlooptijden, participatie, houding en gedrag.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het vergt nog steeds de nodige tijd om de nieuwe wet eigen te maken. Op dit moment zijn de minimale acties van de VNG grotendeels uitgevoerd. Vorig jaar is de werkgroep Omgevingsplan gestart. Inmiddels wordt door de werkgroep de 1e wijziging van het Omgevingsplan voorbereid. Daarnaast wordt gebouwd aan een basisplan. Op 1 januari 2032 moeten we de beschikking hebben over een nieuw gebiedsdekkend Omgevingsplan.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We maken plannen en voeren deze uit voor specifieke vraagstukken zoals WOOOW, Steengroeve en Ribeslocatie

Activiteiten

Gebiedsontwikkeling Steengroeve

We werken aan een gebiedsontwikkeling rondom de Steengroeve. Onderdeel hiervan is de ontwikkeling van het museaal concept Terra Temporalis.

Kwaliteit (toelichting)

Het ontwerpbestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Er zijn zienswijzen op binnengekomen.

Door de nieuwe jurisprudentie over stikstof van eind 2024 en begin 2025 en de reactie daarop van de provincie, is onduidelijkheid ontstaan over de haalbaarheid en de planning. Als de door de provincie aangekondigde zonering doorgaat, hangt het van de maatregelen binnen die zone af wat de consequenties zijn voor de gebiedsontwikkeling. Met name voor Sibelco, het bedrijf dat de groeve exploiteert. Ook voor Terra Temporalis, de stichting die het Steengroevemuseum wil realiseren, is onzekerheid ontstaan.

Tegelijkertijd heeft de stichting inmiddels in afstemming met de provincie de weg ingeslagen naar een fasering in tweeën:

1. realisatie van de educatieve functies.
2. realisatie van het museum.

De stichting heeft ook de eerste toezegging voor een subsidie inmiddels binnen. Een van de voorwaarden is dat de planologische procedure snel helderheid biedt (november 2025).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We zijn bezig te beoordelen of een nieuwe planologische procedure nodig is doordat de plannen gewijzigd zijn. Op moment van schrijven zijn deze plannen nog niet formeel ingediend. Dus moeten het plan en de onderbouwing ervan ook nog beoordeeld worden. Stikstof en financiën zijn vanuit de zienswijzeperiode daarbij nog twee aandachtspunten.

Tijd (indicator)

Uitvoering project WoooW - gebiedsontwikkeling Weurden

WoooW staat voor Winterswijk ontmoet, ontdekt en ontplooit. Het WoooW-projectgebied ligt aan één van de aanloopstraten ('t Weurden) in het centrum van Winterswijk, waar winkelleegstand en verpaupering dreigde. Daarom heeft de gemeente de afgelopen jaren een aantal woon-winkelpanden aangekocht om het gebied op te knappen en nieuwe impulsen te geven.

Kwaliteit (toelichting)

Op dit moment wordt gewerkt aan de uitvoering van het raadsbesluit van juni 2023. Daarin is het voorkeursscenario van de raad vastgelegd. Het maakt ontwikkelingen mogelijk aan 't Weurden (winkels plus woningen), de Spoorstraat (nieuw cultuurgebouw), bij Boogie Woogie (wonen) en aan 't Weurden - Dingstraat - Weverstraat (wonen, supermarkt en parkeren centrum).

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Op twee van de vier te ontwikkelen locaties is de voortgang sterk afhankelijk van de gemeentelijke begroting. Die is voorlopig ontoereikend om de ontwikkelingen op die plekken verder te brengen. Het betreft de locatie voor een nieuw cultuurgebouw aan de Spoorstraat, en de locatie van de huidige Boogie Woogie.

De twee andere locaties zijn een kwestie van privaat initiatief: aan 't Weurden (winkels plus woningen) en aan 't Weurden - Dingstraat - Weverstraat (wonen, supermarkt en parkeren centrum). Daarop wordt wel voortgang geboekt.

De ontwikkeling op de locatie Weurden - Dingstraat – Weverstraat is mede afhankelijk van gemeentelijk geld, namelijk voor een gebouwde parkeervoorziening voor centrumbezoekers. De omvang daarvan is nog niet duidelijk.

Terwijl van de eerste twee nog niet duidelijk is wanneer de raad weer aan zet zal komen, hopen we dat voor de beide Weurden-locaties in 2025 de raad kan beslissen in het kader van de planologische procedure. Het tempo wordt echter mede bepaald door de stellingname van andere partijen op en rondom de locaties. De onderhandelingen zijn in Q2 2025 in een stroomversnelling gekomen, maar een planning is nog niet te geven, omdat verdere onderhandelingen nodig zijn.

Tijd (indicator)

Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk

De Omgevingswet schrijft voor dat iedere gemeente op 1 januari 2027 een omgevingsvisie moet hebben vastgesteld. We werken op dit moment aan een omgevingsvisie voor de bebouwde kom van Winterswijk. De omgevingsvisie gaat over het dagelijks leven. Hoe we werken, wonen, studeren en recreëren. Bij het opstellen van de omgevingsvisie voor de bebouwde kom houden we rekening met actuele visies, zoals de centrumvisie, groenvisie en woonvisie.

Kwaliteit (toelichting)

In april 2024 is het Verhaal van Winterswijk (fase 1) en de startnotitie vastgesteld door de raad. Deze stukken dienen als basisdocument voor de verdere uitwerking van de omgevingsvisie. In april 2025 is de discussienota opgeleverd. In de discussienota heeft de raad de ruimte gekregen om richting mee te geven voor het

opstellen van de concept omgevingsvisie. Deze leggen we vervolgens ter inzage aan de inwoners. Voor de inwoners organiseren we een omgevingsvisiemarkt waarin we ze informeren over de verschillende thema's. Het streven is om eind 2025 de Omgevingsvisie kom ter vaststelling aan de raad voor te leggen. Aansluitend werken we naar het samenvoegen van de Omgevingsvisie buitengebied en Omgevingsvisie kom. Met als doel om voor 1 januari 2027 één Omgevingsvisie voor Winterswijk te kunnen vaststellen, waarmee we dan voldoen aan de verplichting die hierover is opgenomen in de Omgevingswet.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De omgevingsvisie moet volgens de wet op 1 januari 2027 gereed zijn. In april 2025 is de discussienota opgeleverd en wordt verder gewerkt aan de concept omgevingsvisie. Ons streven is om de omgevingsvisie eind 2025 ter vaststelling aan de raad voor te leggen.

Tijd (indicator)

Revitalisering Dennenoord

We werken aan de afronding van de revitalisering van het terrein Dennenoord.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoering van de revitalisering loopt en wordt zorgvuldig afgestemd met de verschillende disciplines. Er is een inrichtingsplan voor de natuurinvulling opgesteld dat onderdeel is van het in juni 2024 vastgestelde bestemmingsplan. De planning is dat de aannemer de werkzaamheden in 2024 uitvoert en dat de beplanting in het vierde kwartaal wordt geplaatst. In 2025 wordt de subsidieverantwoording met de provincie afgehandeld.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het aanbrengen van de beplanting is niet helemaal afgerond in 2024. De resterende beplanting brengen we in 2025 aan. De subsidieverantwoording handelen we conform de planning af. Tegen het bestemmingsplan is beroep ingesteld, voor de afwikkeling hiervan zijn we afhankelijk van de Raad van State.

Tijd (indicator)

Realiseren van een dienstencentrum in Gaxel, samen met Stadt Vreden

Om het grensoverschrijdend werken en ondernemen tussen Nederland en Duitsland te bevorderen, wordt er op de grens een dienstencentrum gerealiseerd. De gemeenten Winterswijk en Vreden zijn gezamenlijk de initiatiefnemers voor deze planontwikkeling.

Kwaliteit (toelichting)

De geselecteerde ontwikkelaar heeft helaas aangegeven dat het niet mogelijk is tot een haalbare exploitatie te komen. Samen met Stadt Vreden bekijken we nu op

welke wijze het project kan worden voortgezet. Wij houden beide gemeenteraden op de hoogte van de aanpak en de voortgang.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat er op dit moment geen concrete ontwikkelaar is voor de uitwerking van de plannen, is onduidelijk op welke termijn de plannen uitgevoerd gaan worden. Als meer duidelijk is over de aanpak en voortgang, informeren wij samen met Stadt Vreden beide gemeenteraden.

Tijd (indicator)

Afdekken kleiput

We ronden het afdekken van de kleiput af.

Kwaliteit (toelichting)

De raad neemt in 2025 een besluit over de afronding van de kleiput. Er wordt gewerkt aan één of meerdere nieuwe voorstellen. Daar is de klankbordgroep ook bij betrokken. Uiteindelijk neemt de gemeenteraad een besluit over het voorstel. Nadat dit besluit is genomen, wordt een inrichtingsplan opgesteld.

De gebiedsontwikkeling van het Molenveld is afhankelijk van het vaststellen van de begroting door de raad. De raad heeft in november 2023 besloten om het resterende budget voor de gebiedsontwikkeling te schrappen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Op dit moment worden de verschillende scenario's uitgewerkt in een rapportage. De rapportage wordt besproken en voor reactie neergelegd bij het waterschap en de klankbordgroep.

Daarna neemt de gemeenteraad een besluit over het scenario dat wordt uitgewerkt in een inrichtingsplan. De planning is dat de gemeenteraad in het derde kwartaal van 2025 een besluit neemt en dat in het vierde kwartaal 2025 met de uitvoering van de werkzaamheden kan worden begonnen.

Tijd (indicator)

Woningbouw Narcisstraat

Dit gebied als geheel vraagt om een kwaliteitsimpuls. De gemeente heeft een grondpositie in het gebied bij de Misterweg/Hyacinthstraat. Wij werken mee met een door een ontwikkelaar ingediende aanvraag voor woningbouw.

Kwaliteit (toelichting)

De planontwikkelaar heeft het woningbouwplan uitgewerkt en deze is als ontwerpbestemmingsplan in december 2023 ter inzage gelegd. Hierop is een zienswijze binnengekomen. De zienswijze is beantwoord. Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het bestemmingsplan is op 28 mei 2025 ter vaststelling aan de gemeenteraad aangeboden.

Tijd (indicator)

Ribeslocatie

Gemeente Winterswijk is eigenaar van een perceel aan de Ribeslaan, de locatie waar een basisschool was gesitueerd. In 2015 is deze basisschool gefuseerd en heeft gemeente Winterswijk de grond terug in eigendom gekregen. Tot op heden is geen andere invulling voor de Ribeslocatie gerealiseerd. In 2025 wordt verder gewerkt aan de herontwikkeling van de Ribeslocatie. Een plan voor woningbouw wordt voorbereid.

Kwaliteit (toelichting)

Uitgangspunt is dat de ontwikkeling door een externe partij wordt uitgevoerd binnen de gestelde kaders (betaalbaarheid). Om proces te versnellen en het beste resultaat te kunnen halen is het voorstel om nu eerst een ontwikkelaar te selecteren en daarna het omgevingsplan te wijzigen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het streven is in eind 2025 een ontwikkelaar te selecteren, op dat moment is ook duidelijk hoe de vervolgplanning eruit komt te zien.

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling De Morse (voorheen Gaudium)

De gemeente Winterswijk is eigenaar van het pand Laan van Hilbelink 32 waarin een weverij is gevestigd. Het aangrenzende pand Laan van Hilbelink 28 (De Hazewind) is opgekocht door een ontwikkelaar die woningen in dit pand wil realiseren. Er zijn ontwikkelingen die vragen om een integrale visie voor dit gebied.

Kwaliteit (toelichting)

Er ligt een concreet initiatief om de cultuurhistorisch waardevolle voormalige textielfabriek De Hazewind aan de Laan van Hilbelink 28/Morsestraat 32-34 te transformeren tot een woongebouw met 26 appartementen.

Door de milieudruk van meerdere omliggende bedrijven is het op dit moment niet mogelijk medewerking aan dit initiatief te verlenen omdat er geen goed woonklimaat kan worden gerealiseerd. Met het bedrijf dat grenst aan de ontwikkellocatie zijn onderhandelingen gaande om het bedrijf te verplaatsen naar een andere locatie.

Hierdoor ontstaat er ruimte voor nieuwe functies in het pand dat eigendom is van de gemeente en is er mogelijk voldoende milieuruimte om medewerking aan het transformatieplan van De Hazewind te kunnen verlenen. Het gebied De Morse (van oudsher textielindustrie) is mede door de ligging aan de Whemerbeek geschikt voor een vermenging van functies (wonen, werken, bedrijvigheid en voorzieningen).

Inzetten op gemengde functies voor de toekomst sluit aan bij de bestaande

dynamiek in het gebied én biedt de condities voor een nieuw woon- en leefmilieu waar Winterswijk op dit moment nog geen tot weinig aanbod in heeft.

Vanwege de actuele ontwikkelingen is het gewenst om voor dit gebied een ontwikkelvisie op te stellen en daarbij de omliggende gebieden mee te nemen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De noodzaak voor het opstellen van de ontwikkelvisie is sterk afhankelijk van de hierboven genoemde bedrijfsverplaatsing. Daarover is nog geen duidelijkheid. Ook de personele inzet staat onder druk. Daarom is afgesproken dat dit project pas wordt opgepakt zodra er zekerheid bestaat over de bedrijfsverplaatsing.

Tijd (indicator)

Programma bouwen aan Winterswijk

Speerpunt van ons beleid blijft de instandhouding van het voorzieningenniveau. Om financieel verantwoord onze voorzieningen in stand te kunnen houden, verhogen we de bestemmingsreserve die daarvoor dit jaar voor het eerst in de begroting was opgenomen: van €2 miljoen naar €10 miljoen. We veranderen de naam in Bestemmingsreserve Instandhouding voorzieningen.

De reserve is bedoeld voor investeringen die maken dat een voorziening niet de deuren hoeft te sluiten of activiteiten moet beëindigen door problemen met name het onderhoud van de bestaande gebouwen. Nieuwbouw voor zwembad Jaspers, Theater De Storm en Boogie Woogie is voorlopig niet aan de orde, omdat daarvoor de middelen ontbreken. Daarom is de reserve gericht op het kopen van tijd: 5–10 jaar continuïteit in gebouwen die langer bruikbaar zullen moeten blijven. Verder zijn we scherp op ons opdrachtgeverschap en het eigendom van de gebouwen.

Kwaliteit (toelichting)

Onze huidige financiële situatie maakt nieuwbouw voor de voorzieningen zoals Boogie Woogie, theater De Storm en zwembad Jaspers. We hechten echter wel belang aan deze voorzieningen en koersen daarom op instandhouding. Hiervoor verhogen we de bestemmingsreserve van € 2 miljoen naar € 10 miljoen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De eerste aanvraag die een beroep deed op deze reserve, voor zwembad Jaspers, is inmiddels door de raad goedgekeurd. De tweede, voor theater De Storm, leggen we in Q2 2025 voor aan de raad.

Tijd (indicator)

De Rikker

We werken aan woningbouw op het nog onbebouwde gedeelte van de Rikker.

Kwaliteit (toelichting)

Het bestemmingsplan is vastgesteld en bekendgemaakt. De beroepstermijn is inmiddels verstreken. Er is één beroepschrift ontvangen bij de Raad van State.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het beroep is op 13 februari 2025 ingetrokken. Hiermee is het bestemmingsplan onherroepelijk geworden

Tijd (indicator)

Gebiedsontwikkeling recreatiegebied 't Hilgelo

We behandelen een door Leisurelands BV ingediende aanvraag ter ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. Het plan is gericht op een bestendiging van bestaande functies (zandwinning, dagrecreatie, natuur et cetera) en een versterking van de recreatieve mogelijkheden binnen dat gebied. In hoofdzaak gaat het daarbij om een uitbreiding van verblijfsrecreatie en horeca.

Kwaliteit (toelichting)

Het doel van dit project is een toekomstbestendige ontwikkeling van recreatiegebied 't Hilgelo. We streven naar een ruimtelijk-planologisch kader, waarbinnen de bestaande functies en beoogde ontwikkelingen plek krijgen. In de zomer van 2023 is door het college een voorontwerpbestemmingsplan (conceptplan) ter inzage gelegd. Er zijn achttien inspraakreacties ingediend die de verschillende belangen in beeld hebben gebracht (formele participatie). De initiatiefnemer heeft een vervolg gegeven aan de participatie en werkt momenteel aan een doorontwikkeling van het plan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Op dit moment is het wachten op een doorontwikkeld plan van de initiatiefnemer. Er wordt de laatste hand gelegd aan een nieuw plan. Hiervoor moet het Omgevingsplan worden gewijzigd.

Tijd (indicator)

Bestemmingsplan uitbreiding 't Winkel

We behandelen het initiatief tot uitbreiding van camping Het Winkel.

Kwaliteit (toelichting)

Op dit moment is de gemeente in afwachting van de indiening van een voorstel voor de verdere ontwikkeling van Het Winkel. De hele planologische procedure moet nog worden doorlopen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De start wordt bepaald door het moment waarop het voorstel door de initiatiefnemer wordt ingediend.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling Groenloseweg 60-locatie Harmonie

We behandelen het initiatief tot herontwikkeling van de locatie van De Harmonie (Groenloseweg 60) van horeca naar wonen.

Kwaliteit (toelichting)

Na een aantal gesprekken met de initiatiefnemers (Walvoort Ontwikkelaars b.v.) en behandeling in de Commissie Omgevingskwaliteit is er overeenstemming over de ontwikkeling van locatie De Harmonie. De architect werkt het plan nu uit. Na definitieve goedkeuring door de Commissie Omgevingskwaliteit kan de omgevingsvergunning worden aangevraagd. Het geldende omgevingsplan moet worden aangepast (wijziging horeca naar wonen).

We hebben op 20 juni 2023 al besloten medewerking te verlenen aan deze ontwikkeling, onder voorwaarde van het ruimtelijk kader zoals vastgelegd in het integraal ambtelijke advies van de Omgevingskamer. Het plan voldoet daar nu aan.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Vooroverleg en uitwerking zijn afgerond. De initiatiefnemer is bezig met de voorbereidingen voor de aanvraag omgevingsvergunning.

Bij tijdige indiening kan het plan worden meegenomen in de actualisering van het Omgevingsplan. De exacte doorlooptijd is afhankelijk van de indieningsdatum en de doorlooptijden tijdens de vergunningprocedure.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren een toekomstperspectief in het buitengebied

Activiteiten

We voeren het programma Vitaal Platteland uit door middel van een gebiedsgerichte aanpak

Het buitengebied van Winterswijk heeft te maken met uitersten: extreme droogte, stikstofnormen voor vier Natura 2000-gebieden, ruimtevraag vanuit de energietransitie, kwetsbaar cultuurlandschap en bekenstelsel, en een sterke terugloop van het aantal boeren. Deze situatie is een bedreiging voor het waardevolle agrarische cultuurlandschap en de leefbaarheid.

Samen met de stichting WCL is in 2020 het programma Vitaal Platteland opgesteld. Dit programma is gericht op het behoud van de waardevolle natuur en cultuur, en het realiseren van een economisch, sociaal en ecologisch toekomstperspectief voor iedereen die in het buitengebied woont, werkt en recreëert.

Kwaliteit (toelichting)

De Intentieovereenkomst en startnotitie zijn in januari 2023 vastgesteld. Hierin is vastgelegd hoe de drie overheden (provincie, waterschap en gemeente) en de gebiedspartijen willen samenwerken in de gebiedsaanpak Vitaal Platteland. Het doel is te komen tot een economisch, sociaal en ecologisch perspectief voor de mensen

die in het gebied wonen en werken, nu en in de toekomst. Concreet wordt dit een gebiedsplan, een 'Winterswijks bod'.

Door een herijking van het proces en de actualiteit rond de stikstofproblematiek wordt de insteek van de gebiedsaanpak aankomende tijd veranderd van een proces/project naar een programma. De programmatische aanpak biedt ruimte om meerdere projecten te starten die bijdragen aan een vitaal landelijk gebied, terwijl er ook naar het overkoepelend gebiedsplan wordt toegewerkt. Het doel is een breed gedragen plan waarin ook is vastgelegd hoe maatregelen t.b.h. van stikstofreductie en natuurherstel in Winterswijk geborgd zullen worden.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Volgens de oorspronkelijke planning levert het proces eind 2024 het gebiedsplan op. Tijdens de uitvoering van het proces hebben we te maken met onzekerheid over de kaders vanuit het Rijk. Ook zien we dat het pionierswerk, de nieuwe gebiedsgerichte aanpak, veel vraagt van iedereen die erbij betrokken is. Het vergt een andere manier van samenwerking tussen de overheden en gebiedspartijen, waardoor het soms twee stappen vooruit en een stap achteruit is.

De actualiteit rond stikstof heeft de urgentie van het proces onderstreept en zal waarschijnlijk resulteren in een versnelling. Ook heeft de provincie aangegeven dat Winterswijk (naast de Veluwe) prioritair is en er daarom ook gelden beschikbaar zullen komen voor de uitvoering in het proces. In 2025 en 2026 werken we toe naar een plan met een uitvoeringsprogramma voor 10 jaar.

Tijd (indicator)

Uitvoeren project LEADER

We geven uitvoering aan LEADER-projecten. LEADER is een subsidieregeling die is bedoeld voor projecten gericht op het versterken van het landelijk gebied, door het behoud van de leefbaarheid van het platteland, het versterken van de sociale cohesie en het behouden/versterken van het voorzieningenniveau.

Kwaliteit (toelichting)

Stichtingen, verenigingen, organisaties en bedrijven kunnen gebruikmaken van LEADER-subsidies. LEADER is een onderdeel van het Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB). Initiatiefnemers worden bij hun aanvraag ondersteund door de Lokale Actie Groep (LAG). De LAG bestaat uit lokale (inwoner)leden en een projectleider. Alle aanvragers geven een verplichte pitch aan de LAG over hun project. De LAG adviseert Gedeputeerde Staten bij het beschikbaar stellen van financiën.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De uitvoering van LEADER- projecten heeft een looptijd van 2024-2028. Het proces ligt op schema. Er zijn meerdere voorstellen besproken met de LEADER coördinator.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We realiseren voldoende woningaanbod waar voor verschillende doelgroepen behoefte aan is

Activiteiten

Een goede voorraad sociale, duurzame huurwoningen

In de raamovereenkomst en de prestatieafspraken staat nu al dat partijen zich inzetten om de bewustwording bij huurders, als het gaat om woongedrag en de gevolgen van energiegebruik, te bevorderen. Daarbij faciliteert en ondersteunt de gemeente de huurdersvereniging en De Woonplaats waar mogelijk bij duurzaamheidsprojecten en -activiteiten die bijdragen aan de (gemeentelijke/regionale) duurzaamheidsdoelstellingen. De Woonplaats en de gemeente Winterswijk gaan in gesprek om concrete vervolgafspraken te maken op het gebied van duurzaamheid en levensloopbestendigheid. We streven naar een maximale inzet, mede in het kader van armoedebestrijding.

Kwaliteit (toelichting)

In de prestatieafspraken van 2023 en 2024 is concreet in beeld gebracht wat de totale opgave is met betrekking tot verduurzaming van de woningen. Door De Woonplaats en de gemeente wordt gewerkt aan de opgave. Bij acties en pilots gericht op het bevorderen van duurzaam woongedrag en energiebesparing, stemmen de partijen de aanpak met elkaar af. Gemaakte afspraken in 2024 worden, daar waar mogelijk, voortgezet in 2025.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit gedurende heel 2025.

Tijd (indicator)

Flexwonen

Veel Winterswijkers zijn op zoek naar geschikte en betaalbare woonruimte. Ook moet Winterswijk extra statushouders huisvesten. De instroom neemt toe, dus het aantal statushouders neemt ook toe. Daarnaast weten we niet hoelang de Oekraïense ontheemden blijven. Daarom ontwikkelt Winterswijk, samen met De Woonplaats en marktpartijen, een of meerdere flexwoonprojecten.

Kwaliteit (toelichting)

Voor de prestatieafspraken 2025 met De Woonplaats is het onderwerp niet behandeld. De prioriteit lag bij andere projecten en activiteiten binnen het thema wonen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Voor de prestatieafspraken 2025 met De Woonplaats is het onderwerp niet behandeld. De prioriteit lag bij andere projecten en activiteiten binnen het thema wonen.

Tijd (indicator)

Nieuwe lokale woonvisie

We stellen een nieuwe lokale woonvisie op, omdat de looptijd van de huidige lokale woonvisie eind 2024 afloopt. We sluiten aan bij de uitgangspunten van de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, en combineren dit met onze lokale ambities en uitgangspunten. We spelen in op de veranderende woonbehoefte en zorgen ervoor dat nieuwe woningbouw en de bestaande woningvoorraad daarop aansluiten. We streven naar betaalbare woonlasten, passend bij de portemonnee van de inwoners en woningzoekenden.

Kwaliteit (toelichting)

We stellen een nieuwe lokale woonvisie op in de vorm van een volkshuisvestingsprogramma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Op basis van de bijgestelde planning verwachten we in 2025 de nieuwe lokale woonvisie op te leveren in de vorm van een volkshuisvestingsprogramma.

Tijd (indicator)

Lokale woonzorgvisie

Het Rijk werkt aan een wetsvoorstel dat het opstellen van een urgentieverordening en/of huisvestingsverordening door gemeenten voor specifieke aandachtsgroepen in 2025 of 2026 verplicht maakt. Dit is inclusief verschillende zorgdoelgroepen. Voorafgaand aan deze verordening is een lokale woonzorgvisie noodzakelijk, om prioritering van specifieke aandachtsgroepen te bepalen. Bij het opstellen van de lokale woonzorgvisie is regionale afstemming een belangrijk onderdeel.

Kwaliteit (toelichting)

We stellen een lokale woonzorgvisie op als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De lokale woonzorgvisie wordt in 2025 opgesteld als onderdeel van het volkshuisvestingsprogramma. Daar waar mogelijk wordt het afgestemd op de Achterhoekse woonzorgvisie.

Tijd (indicator)

Herontwikkeling portiekflats Europalaan

We werken aan het initiatief van De Woonplaats om de komende jaren 112 woningen (in vier flatgebouwen) aan de Europalaan te vervangen door 130 nieuwe woningen (in drie gebouwen).

Kwaliteit (toelichting)

Op 4 juli is besloten onder randvoorwaarden medewerking te verlenen aan de start van een procedure voor de herontwikkeling van de portiekflats aan de Europalaan. Het ontwerp bestemmingsplan heeft eind 2023 ter inzage gelegen en is in april 2024 ter vaststelling aan de raad voorgelegd. In juni 2024 is het bestemmingsplan vastgesteld. De Woonplaats start in september 2024 met de voorbereidingen voor de sloop van de eerste portiekflat.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 is de eerste flat gesloopt en is begonnen met de nieuwbouw .

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor duidelijkheid over eigendomssituaties van snippergroen

Activiteiten

Snippergroen en illegaal grondgebruik

In 2016 heeft bureau Eiffel het grondgebruik binnen de gemeente Winterswijk geïntroduceerd. Hieruit is gebleken dat op 595 locaties sprake is van ingebruikname van gemeentegrond door particulieren en (agrarische) bedrijven. Soms zijn hier afspraken over gemaakt, in andere gevallen is nog niets geregeld. In 2019 is hiervoor een projectmatige aanpak ontwikkeld en is in de wijken Bargerbosch en Hoge Wieber Noord gestart met het pilotproject Grondgebruik. In 2023 heeft de raad een beleidskader voor snippergroen vastgesteld. Op basis hiervan wordt het project vervolgd.

Kwaliteit (toelichting)

Wij bieden inwoners en ondernemers duidelijkheid over het niet-geregistreerd in gebruik hebben van snippergroen.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het pilotproject is in 2024 afgerond. De pilot wordt omgezet naar een regulier project.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Jaarlijks worden gemiddeld 100 woningen gerealiseerd, in totaal 900 nieuwe woningen in de periode 2022-2030. We monitoren het aantal gerealiseerde woningen. Nieuwe woningbouwplannen moeten inspelen op een 'mismatch'

tussen vraag en aanbod op de Winterswijkse woningmarkt. (Woon- en Vastgoedmonitor 8RHK)

- Met de Woondeal Achterhoek en de Regionale Woonagenda Achterhoek 2023-2030, hebben wij ons gecommitteerd aan de opgave om 60% betaalbare woningen te bouwen voor 2030.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende activiteiten en daarom benoemen wij geen specifieke risico's. In elk project of in elke activiteit worden de risico's zelfstandig afgewogen. Algemene risico's bij gebiedsontwikkeling en wonen zijn wel de prijsstijgingen, denk bijvoorbeeld aan bouw- en investeringskosten. Daarnaast kan ook de stikstofcrisis veel projecten stil leggen.

3.5 Economie en Lobby

Ambitie

Wij koesteren de hoeveelheid en verscheidenheid aan bedrijven in Winterswijk. Bedrijvigheid en de nabijgelegen werkgelegenheid zijn van vitaal belang voor de leefbaarheid en aantrekkingskracht van Winterswijk. Bedrijven moeten voldoende ruimte hebben om zich te ontwikkelen. Samenwerking tussen ondernemers, onderwijs en overheid wordt voortgezet. Wij streven naar een stabiele arbeidsmarkt. In samenwerking met de sector zorgen we jaarrond voor voldoende aanbod in vrijetijdsbesteding. We kijken hierbij ook nadrukkelijk naar evenementen. We dragen Winterswijk als merk uit, binnen en buiten Nederland. Ook onderhouden we duurzame relaties met regionale, landelijke en buitenlandse samenwerkingspartners. Daarnaast maken we actief gebruik van (Europese) subsidies voor de realisatie van onze activiteiten.

Relevante documenten:

- Beleidsnota Economie Winterswijk 2017
- Omgevingsvisie Buitengebied 2019
- Centrumvisie 2021
- Raadsbesluit Heroverwegen locatiekeuze bedrijventerrein d.d. 23 maart 2023
- Nota Grensland Gemeente Winterswijk (2022-2024)

Doelstellingen

Het bieden van voldoende ruimte voor de bedrijvigheid in Winterswijk met als uitgangspunt, inbreiding, revitalisering en herontwikkeling

Activiteiten

Programma toekomstbestendige bedrijventerreinen

We werken samen met het bedrijfsleven en de provincie aan het programma toekomstbestendige bedrijventerreinen. Het programma heeft als doel om bedrijventerreinen te verduurzamen, een groenere en gezondere werkomgeving te creëren en de samenwerking tussen bedrijven op de bedrijventerreinen te verbeteren. Daarbij richt het programma zich zowel op samenwerking en organisatiegraad op het bedrijventerrein, als op het programmatisch uitvoeren van fysieke maatregelen. Het programma ondersteunt de gemeente bij het omzetten van de beleidsambities op het gebied van duurzaamheid en klimaat, naar concrete maatregelen op de bedrijventerreinen.

Kwaliteit (toelichting)

In samenwerking met industriekring OWIN werken we aan drie doelen:

- Het verbeteren van de organisatiegraad van ondernemers op het bedrijventerrein. We verkennen hiervoor de mogelijkheden van het parkmanagement op het bedrijventerrein.
- Het opzetten van een programma met fysieke en organisatorische maatregelen op het bedrijventerrein, onder meer gericht op duurzaamheid, klimaat, verkeer en veiligheid.
- Het onderzoeken van de haalbaarheid van een Smart Energy Hub op het bedrijventerrein. Dit onderzoek richt zich op de optimalisatie van de lokale energie-opwekcapaciteit en het -verbruik op het bedrijventerrein, en wordt uitgevoerd met een subsidie van de provincie Gelderland.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit project loopt conform planning.

Tijd (indicator)

Gebiedsvisie bedrijventerrein

Het Regionaal Programma Werklocaties laat zien dat er in Winterswijk behoefte is aan een nieuw bedrijventerrein voor de groei van lokale ondernemingen. Voor het succes van ons bedrijfsleven is ruimte nodig, terwijl bedrijventerreinen schaars zijn. Om in Winterswijk een aantrekkelijk ruimtelijk en economisch vestigingsklimaat te behouden, is er in 2024 een nieuwe locatie voor een bedrijventerrein aangewezen. In 2025 werken we aan de gebiedsvisie van het bedrijventerrein.

Kwaliteit (toelichting)

In 2024 heeft het college een besluit genomen over de locatie van het nieuwe bedrijventerrein. In 2025 werken we aan de gebiedsvisie voor het nieuwe bedrijventerrein. De planning is gericht op vaststelling van de gebiedsvisie in februari 2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De gebiedsvisie wordt in het eerste kwartaal van 2026 vastgesteld.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Het maken en vaststellen van een visie op de toekomstige soort bedrijven in Winterswijk

Activiteiten

Toekomstvisie gewenste bedrijvigheid in Winterswijk

Het Winterswijkse bedrijfsleven kenmerkt zich door een grote diversiteit. Start-ups, familiebedrijven die al generaties lang aan Winterswijk zijn verbonden, maar ook bedrijven die begonnen zijn als familieondernemingen en inmiddels onderdeel zijn

van een groot landelijk of internationaal bedrijf. Wij koesteren al deze bedrijven. We maken een visie op het soort bedrijven waar we ons in de toekomst in Winterswijk op willen richten.

Kwaliteit (toelichting)

We bewaken de kwaliteit aan de hand van de volgende factoren:

- Participatie
- Duurzaamheid, klimaat en circulaire economie
- Onderwijs en arbeidsmarkt
- Deskundige ondersteuning
- Samenhang met de locatiekeuze voor het bedrijventerrein
- Integratie in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (zie beleidsveld 3.4)

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Omdat de visie wordt geïntegreerd in de Omgevingsvisie bebouwde kom Winterswijk (beleidsveld 3.4), wordt dit tijdspad aangehouden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

In samenwerking ontwikkelen van een jaarrond toeristisch/recreatief aanbod

Activiteiten

Uitvoeren regionale vrijetijdsagenda

We werken samen met de andere Achterhoekse gemeenten aan de uitvoering van de Vrijetijdsagenda Achterhoek 2020-2030. Vanuit deze agenda werken we aan vijf speerpunten:

1. Het vergroten van de beleefbaarheid van de Achterhoek met aanbodontwikkeling.
2. Het op peil houden en verbeteren van de vitaliteit van de verblijfsrecreatie.
3. Het realiseren van een onderscheidende profilering en zichtbaarheid van de Achterhoek voor de nationale en internationale gast.
4. Het bevorderen van de gastvrijheid in de regio.
5. Het versterken van de positie van de vrijetijdssector binnen de Achterhoek en het intensiveren van verbindingen met andere sectoren.

We voeren dit uit met concrete projecten, onder andere gericht op de routestructuren voor wandelen, fietsen, paardrijden en mountainbiken. Eén van de concrete projecten is 'Onbeperkt genieten in de Achterhoek'. Dit project sluit goed aan bij de Winterswijkse opgave 'Iedereen doet mee'.

Kwaliteit (toelichting)

De projecten lopen conform afspraak.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De projecten uit de vrijetijdsagenda lopen volgens schema.

Tijd (indicator)

Stimuleren van evenementen voor en door jongeren

We versterken de gemeentelijke ondersteuning van evenementen voor en door jongeren. Met een groter en beter evenementenaanbod wordt Winterswijk aantrekkelijker voor jongeren, versterken we de dagrecreatie en dragen we bij aan seizoensverlenging voor de verblijfsrecreatie.

Kwaliteit (toelichting)

We hebben aandacht voor de specifieke behoeften van evenementenorganisatoren. Doel is om het beschikbare budget zuiver en effectief in te zetten in relatie tot de doelstelling: het stimuleren van evenementen voor en door jongeren. SPOT jongerenwerk wordt betrokken bij het programma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het incidentele budget voor 2023 en 2024 wordt overgeheveld naar 2025, voor zover dat nodig is voor ondersteuning van activiteiten en evenementen die voortkomen uit dit programma.

Tijd (indicator)

Regionale uitvoeringsagenda toerisme

De lokale uitvoeringsagenda recreatie en toerisme wordt opgesteld in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk. De uitvoeringsagenda beschrijft de activiteiten waarmee we uitvoering geven aan de beleidsvisie recreatie en toerisme.

Kwaliteit (toelichting)

De uitvoeringsagenda geeft uitvoering aan de speerpunten en ontwikkelrichting uit de beleidsvisie recreatie en toerisme, zoals vastgesteld in 2024. De activiteiten die hiervoor nodig zijn, worden in samenwerking met de toeristische sector en 100% Winterswijk bepaald. Voor de financiering van de uitvoeringsagenda wordt een beroep gedaan op de inkomsten uit de toeristenbelasting, waarvoor nieuwe meerjarige afspraken met de sector worden gemaakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Een nog te bepalen meerjarig programma.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

Stimuleren ondernemerschap en stabiele arbeidsmarkt

Doelstellingen

Winterswijk (inter-)nationaal op de kaart zetten waarbij we ons aanbod op het gebied van wonen, werken, winkelen en toerisme uitdragen en streven naar een betere bereikbaarheid over de weg en het spoor.

Activiteiten

Lobby

We zetten in op regionale en grensoverschrijdende lobby. Lobbyen stelt ons in staat de belangen van onze inwoners te vertegenwoordigen bij de overheid en andere belanghebbenden. Het zorgt ervoor dat samenwerkingsverbanden tussen gemeenten en bedrijven ontstaan. Ook lobbyen over de grens is belangrijk. De toenemende Europeanisering van het beleid en de besluitvorming zorgen ervoor dat veel belangrijke beslissingen niet alleen op nationaal niveau, maar ook op Europees niveau worden genomen.

Kwaliteit (toelichting)

Een gestructureerde lobby is nodig. Vanuit de behoefte om een heldere, gezamenlijke boodschap te vertellen, is gewerkt aan focus in onze lobby. Tijdens het lentefestival brengen we de Achterhoek en onze Achterhoekse ambities jaarlijks dichterbij Den Haag. Ook zetten we in op lobby richting de Provincie.

Lokaal zetten we in op politieke actualiteiten. Op dit moment heeft stikstof onze volledige aandacht. Ook richten we ons met een gezamenlijke lobby van de M50-gemeenten (middelgrote gemeenten) op verschillende onderwerpen, zoals grensoverschrijdende arbeidsmarkt, het behoud van streekziekenhuizen en andere belangrijke voorzieningen.

Zo'n 70% van alle wet- en regelgeving waar gemeenten mee te maken hebben, wordt op Europees niveau bepaald. We zijn ons ervan bewust dat je grensoverschrijdend moet denken om lokale uitdagingen onder de aandacht te brengen. Winterswijk staat bekend als een Europa-actieve gemeente. Mede door het winnen van de Green Leaf Award, de actieve rol van de portefeuillehouder en de lobby in verschillende Europese gremia, wordt Winterswijk vaak als voorbeeld genoemd. De jaarlijkse deelname aan de European Week of Regions and Cities zien wij als een kans om kennis te delen met bestuurders uit heel Europa, en de Achterhoekse ambities en uitdagingen in Den Haag en Brussel zichtbaar te maken. Er is een ambtelijke lobbywerkgroep gevormd die de organisatie van het festival en de European Week of Regions and Cities verzorgt.

In de raad van 20 juni 2024 is de Motie Windmolens Duitsland aangenomen. We gaven uitvoering aan deze motie in de vorm van een onderzoek. De resultaten hiervan gebruiken we bij lobby-activiteiten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopende activiteit.

Tijd (indicator)

Grensoverschrijdende samenwerking

Onder grensoverschrijdende samenwerking valt de samenwerking met de overheid, ondernemers en maatschappelijke organisaties in de Achterhoek, de Regio Achterhoek en de Euregio. We verbinden mensen, ondernemers, overheid en onderwijs aan beide zijden van de grens met elkaar op het gebied van economie, onderwijs, cultuur, toerisme en sport.

Kwaliteit (toelichting)

We streven naar structurele inbedding van Europees beleid in ons internationale beleid. In 2025 actualiseren wij de Nota Grenzland, die als kader dient voor de uitvoering van onze grensoverschrijdende samenwerking. Ook ronden we het onderzoek naar windmolens aan de grens af.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit proces is doorlopend.

Tijd (indicator)

Subsidies

Voor een optimale benutting van (Europese) subsidiemiddelen voor de uitvoering van projecten en activiteiten, zetten we binnen onze organisatie een subsidiestructuur op. Dit om subsidieverwerving binnen de organisatie te borgen.

Kwaliteit (toelichting)

Subsidies zijn een belangrijk middel voor de gemeente Winterswijk om haar beleid te kunnen uitvoeren en projecten te realiseren. Het verwerven van subsidies vergt echter wel een structurele aanpak. We kiezen in Winterswijk voor een subsidieadviseur die zich bezighoudt met het identificeren van subsidiemogelijkheden en het coördineren van de aanvragen. Steeds meer gemeenten werken samen om gezamenlijk subsidieaanvragen te doen. Zo wordt de kans op succes vergroot en kunnen grotere projecten worden gerealiseerd dan wanneer individueel subsidie wordt aangevraagd. Ook zijn er steeds meer Europese subsidieprogramma's beschikbaar, die ons als gemeenten in staat stellen om grensoverschrijdend samen te werken.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het werven van subsidies is een doorlopend proces. We signaleren en attenderen de organisatie structureel op subsidiemogelijkheden die zich voordoen en faciliteren aanvragen. Samen met de gemeenten Aalten, Doetinchem en Oost Gelre hebben we een subsidieoverleg georganiseerd, waarin we subsidiekansen met elkaar delen en kansen gezamenlijk oppakken.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Beschikbaarheid van direct uit te geven bedrijventerrein op korte termijn.

- Leegstandsontwikkeling op bedrijventerreinen.
- Langetermijnreservering voor voldoende nieuwe bedrijventerreinen volgens vraag- en aanbodontwikkeling, zoals vastgelegd in het Regionaal Programma Werklocaties.
- Groei van het aantal arbeidsplaatsen in Winterswijk (registratie op basis van de provinciale werkgelegenheidsenquête).
- Aantal vierkante meters leegstand in het winkelcentrum.
- Aantal bezoekers aan het winkelcentrum.
- Aantal toeristische overnachtingen.

Risico's

- Er is geen vrij uitgeefbaar bedrijventerrein meer beschikbaar. Concrete vraag op korte termijn kunnen we niet bedienen. Wel is De Vliet beschikbaar, maar dit is niet voldoende voor de lange termijn. Dit stelt bedrijven mogelijk voor de keus om uitbreiding uit te stellen dan wel uit te wijken naar een locatie buiten Winterswijk, met verlies aan werkgelegenheid als gevolg.
- Langetermijneffecten van de coronacrisis en de energiecrisis op centrumondernemers kunnen leiden tot meer leegstand en een minder vitaal winkelcentrum.
- Langetermijneffecten van de coronacrisis en de energiecrisis op de toeristische sector kunnen effect hebben op het investeringsvermogen van de sector, de aanbodcapaciteit en het aantal bezoekers.
- Energiecrisis en andere effecten van de oorlog in Oekraïne verstoren de economische ontwikkeling en leiden tot kortetermijninflatie en mogelijk langetermijnrecessie. Dit werkt door in consumentenvertrouwen en -bestedingen, met gevolgen voor alle economische sectoren.

Financiële afwijkingen programma 3

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Mutaties Prognose 2 2024	Mutaties Jaarrekening 2024	Stand voor Prognose 1 2025	Mutaties Prognose 1 2025	Prognose 1 2025
Baten						
3.1 Openbare ruimte						
2.1 Verkeer en vervoer	142	0	0	142	0	142
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	102	0	0	102	40	142
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	239	0	0	239	0	239
Totaal 3.1 Openbare ruimte	482	0	0	482	40	522
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	4.967	0	0	4.967	0	4.967
7.3 Afval	3.685	0	0	3.685	0	3.685
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	8.651	0	0	8.651	0	8.651
3.3 Duurzaamheid						
7.4 Milieubeheer	616	0	2.447	3.064	10	3.074
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.595	0	0	1.595	5.959	7.554
8.1 Ruimte en leefomgeving	1.185	0	0	1.185	0	1.185
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	99	0	36	135	273	408
8.3 Wonen en bouwen	343	0	0	343	0	343
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	3.221	0	36	3.257	6.232	9.489
3.5 Economie en lobby						
3.1 Economische ontwikkeling	2	0	0	2	0	2
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	142	0	0	142	0	142
3.4 Economische promotie	1.249	0	0	1.249	20	1.269
Totaal 3.5 Economie en lobby	1.393	0	0	1.393	20	1.413
Totaal Baten	14.364	0	2.483	16.847	6.302	23.149
Lasten						
3.1 Openbare ruimte						
2.1 Verkeer en vervoer	5.904	46	85	6.034	27	6.061
2.2 Parkeren	110	0	0	110	0	110
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.212	0	273	4.485	546	5.031
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	338	0	0	338	25	363
Totaal 3.1 Openbare ruimte	10.564	46	357	10.967	598	11.565
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	3.752	0	82	3.834	3.921	7.754
7.3 Afval	3.032	0	85	3.116	0	3.116

Exploitatie	Begroting 2025	Mutaties Prognose 2 2024	Mutaties Jaarrekening 2024	Stand voor Prognose 1 2025	Mutaties Prognose 1 2025	Prognose 1 2025
Totaal 3.2 Klimaat, water en milieu	6.784	0	166	6.950	3.921	10.871
3.3 Duurzaamheid						
7.4 Milieubeheer	2.100	0	2.554	4.654	40	4.694
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.420	0	6	1.426	6.121	7.547
8.1 Ruimte en leefomgeving	2.266	118	1.353	3.736	103	3.839
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.280	0	36	3.316	294	3.610
8.3 Wonen en bouwen	1.587	50	0	1.637	207	1.843
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	8.552	168	1.395	10.115	6.725	16.839
3.5 Economie en lobby						
3.1 Economische ontwikkeling	129	0	37	166	0	166
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	268	0	75	343	15	358
3.4 Economische promotie	404	74	5	484	25	509
Totaal 3.5 Economie en lobby	801	74	117	992	40	1.032
Totaal Lasten	28.801	288	4.589	33.678	11.324	45.002
Onttrekkingen						
3.2 Klimaat, water en milieu						
7.2 Riolering	15	0	0	15	0	15
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3.002	0	0	3.002	0	3.002
8.3 Wonen en bouwen	0	0	0	0	1.754	1.754
Totaal 3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	3.002	0	0	3.002	1.754	4.756
Totaal Onttrekkingen	3.017	0	0	3.017	1.754	4.771
Storting						
3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen						
8.3 Wonen en bouwen	9.000	0	0	9.000	1.000	10.000
Gerealiseerd resultaat	-20.420	-288	-2.106	-22.814	-4.267	-27.081

Openbare ruimte

Het nadeel van € 598.000 aan de lastenkant bestaat met name uit :

Vervanging bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen € 307.000 N

Biodiversiteit en landschap	€ 100.000 N
Openbaar groen (bijdrage ROVA)	€ 89.000 N
Kleine plantsoenmaterialen	€ 25.000 N
Onderhoud begraafplaats	€ 25.000 N

Vervanging bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen

Op 27 maart 2025 heeft de raad besloten voor het jaar 2025 incidenteel €307.000,- beschikbaar te stellen ten behoeve van het vervangen van bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen. Hierbij is tevens besloten deze uitgave te dekken via de reserve instandhouding voorzieningen. Zie ook paragraaf onttrekkingen binnen dit programma.

Biodiversiteit en landschap

Van de Provincie hebben we een subsidie ontvangen van € 50.000 voor het uitvoeren van groenblauwe en fysieke maatregelen en het uitvoeren van fysieke maatregelen die de biodiversiteit verhogen in het landelijk gebied van onze gemeente. De voorwaarde is dat de gemeente hetzelfde bedrag als cofinanciering inbrengt. Daarom wordt voorgesteld een budget van € 100.000 beschikbaar te stellen.

Openbaar groen (bijdrage ROVA)

Deze incidenteel hogere bijdrage aan de ROVA voor beheer openbare ruimte vloeit voort uit diverse areaalmutaties.

Kleine plantsoenmaterialen

Incidenteel extra budget is benodigd om plantvakken te kunnen inboeten en te renoveren. Meer uitval door o.a. engerlingen.

Onderhoud begraafplaats

Incidenteel extra budget is benodigd om doodgegane hagen en dode beplanting in najaar te kunnen vervangen.

Daarom wordt voorgesteld bovenstaande budgetten van openbaar groen, kleine plantsoenmaterialen en onderhoud begraafplaats bij te ramen.

Klimaat, water en milieu

Het nadeel van € 60.000 aan de lastenkant bestaat uit een incidentele bijraming van het onderhoudsbudget riolering. Dit betreft het voorstel voor bijraming van het onderhoudsbudget drainage (€ 35.000) en (her) plaatsen peilbuizen (€ 25.000).

Onderhoudsbudget drainage

Budget voor 2024 was niet mogelijk om mee te nemen naar 2025. Dit budget is komen te vervallen. Helaas is de deelopdracht van 2024 met een waarde van € 35.000,- pas in 2025 uitgevoerd.

(Her) plaatsen peilbuizen.

Budget is onvoldoende voor het plaatsen van nieuwe peilbuizen. Verwachting is een tekort voor 2025.

Tijdens de uitvoering van het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) 2024-2028 is gebleken dat een aantal noodzakelijke investeringen in de riolering specifiek ten aanzien van het stamriool en het drukrioleringsstelsel niet of onvoldoende is meegenomen. Daarom wordt er een voorstel gedaan voor een aanvulling op het

Water- en Rioleringsprogramma. Dit leidt tot noodzakelijke dotatie aan de voorziening riolering € 3.860.550.

Duurzaamheid

Er zijn geen mutaties groter dan € 50.000 geweest.

Gebiedsontwikkeling en wonen

Het voordelige resultaat aan de batenkant van € 6.232.000 bestaat uit het resultaat op de grondexploitatie.

Het nadelige resultaat aan de lastenkant van € 6.725.000 bestaat met name (€ 6.415.000) uit het resultaat op de grondexploitatie.

Het nadelige resultaat op de grondexploitatie van € 183.000 (€ 6.415.000 hogere lasten - € 6.232.000 hogere baten) wordt met name verklaard door het complex Spoorzone, met in 2025 per saldo een incidenteel nadeel van € 164.000.

Dit nadeel van € 164.000 bestaat uit een nadeel van € 250.000 van 2025 naar 2026 overgehevelde winstneming en een voordeel van € 86.000 in 2025 gerealiseerde winstneming.

Toelichting :

In de begroting 2025 was rekening gehouden met de verkoop van een perceel grond in de Spoorzone aan Stichting Zorggroep Marga Klompé voor de bouw van een zorgcentrum. De planontwikkeling door Marga Klompé is op dit moment nog niet zover dat de grond dit jaar al wordt geleverd. Deze inkomst van € 1.594.750 en de met deze transactie samenhangende winstneming op het complex Spoorzone van € 250.000 komen te vervallen in de begroting 2025 en schuiven door naar 2026. In de spoorzone is een kavel van 3.910 m² verkocht voor een koopsom van € 527.850. Verwacht wordt dat deze kavel in 2025 wordt uitgegeven. Door deze verkoop wordt in 2025 een bedrag van circa € 86.000 aan winst gerealiseerd.

Het restant nadeel van € 310.000 (€ 6.688.000 - € 6.378.000 grondexploitatie) aan de lastenkant wordt met name verklaard door de incidentele uitgaven van € 65.000 voor afhandeling motie Windmolens Duitsland en de eenmalige subsidie bijdrage van € 200.000 aan Stichting Buurthuis Den Tappen conform het raadsbesluit van 28 november 2024.

De uitgaven met betrekking tot de afhandeling motie Windmolens Duitsland zijn gericht op onderzoek en lobby EU en juridische ondersteuning bij juridische procedures en is conform het Collegebesluit 12 november 2024.

Economie en Lobby

Er zijn geen mutaties groter dan € 50.000 geweest.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

De voorgestelde toevoeging van € 1.000.000 aan de reserve lokale initiatieven is conform het 19 december 2024 bij de 2e voortgangsrapportage 2024 door de raad aangenomen bijgevoegde amendement A1.

Hierbij is besloten € 1.000.000 aan de bestemmingsreserve Lokale Initiatieven toe te voegen, waarop Terra Temporalis voor een maximum bedrag van € 1.000.000 een beroep kan doen, mits Terra Temporalis aan de overige voorwaarden van de bestemmingsreserve voldoet.

De voorgestelde onttrekking aan de reserves van € 1.754.000 bestaat uit de onttrekking van € 1.654.000 aan de reserve instandhouding voorzieningen en € 100.000 aan de reserve lokale initiatieven

De onttrekking van € 1.654.000 aan de reserve instandhouding voorzieningen betreft de onttrekking ten behoeve van zwembad Jaspers van € 1.347.000 en de onttrekking van € 307.000 ten behoeve van het vervangen van bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen.

De onttrekking ten behoeve van zwembad Jaspers is conform het raadsbesluit van 30 januari 2025 en is de dekking voor de uitgave die in Programma 2 , beleidsveld Sport is toegelicht.

De onttrekking van € 307.000 ten behoeve van het vervangen van bestaande gemeentelijke speelvoorzieningen is de dekking voor de uitgave die in Programma 3, beleidsveld openbare ruimte is toegelicht.

De onttrekking aan de reserve lokale initiatieven ten behoeve de hippische vereniging (€ 85.000) is de dekking voor de uitgave die in Programma 2 , beleidsveld Sport is toegelicht.

Daarnaast betreft dit een onttrekking ten behoeve van het ontmoetingscentrum voor ouderen (€ 15.000).

Programma 4 Bestuurlijk Winterswijk

Inleiding

Algemene ondersteuning, bestuur

Onze manier van besturen is betrokken, laagdrempelig en transparant. Met een nuchtere kijk op zaken en gezond boerenverstand. We werken in het belang van de inwoner en waarderen hun mening. We hechten aan inwonersparticipatie en trekken als raad en college graag samen op.

Dienstverlening

We gaan samen aan de slag en inwoners worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken bij besluiten die hen direct raken. Daarnaast hebben wij aandacht voor de interne dienstverlening en optimaliseren bestaande processen waar mogelijk.

Veiligheid en ondermijning

Je veilig voelen is een basisbehoefte en vraagt om aandacht. Criminaliteit wordt voorkomen. We ondersteunen een integrale aanpak om ondermijning tegen te gaan en onze gemeente veilig te houden.

4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening

Ambitie

We hebben een bestuur en een organisatie die er voor heel Winterswijk zijn; voor alle inwoners, organisaties en bedrijven. We versterken de lokale democratie. We gaan samen aan de slag voor en met inwoners. Zij worden tijdig, actief en laagdrempelig betrokken. Daarnaast zetten wij ons in voor een krachtige organisatie

waarin we nog efficiënter gaan functioneren. Waar mogelijk dringen we de kosten terug.

Relevante documenten:

- Organisatievisie
- Visie op dienstverlening

Doelstellingen

We betrekken zo veel mogelijk inwoners, organisaties en bedrijven bij wat we willen realiseren met een open en transparante bestuurlijk stijl

Activiteiten

Uitvoeren programma dienstverlening

In het uitvoeringsprogramma dienstverlening wordt de dienstverleningsvisie concreet vertaald naar de praktijk. Wat goed gaat, blijven we goed doen. De basis op orde. We verbeteren de dienstverlening door input te verzamelen bij klanten (klantreizen). Ook informeren we klanten actief over de duur en status van hun aanvraag of verzoek en houden we ons aan de afspraken. We werken met servicenormen die we monitoren in een dashboard waarop wordt gestuurd. Daarnaast werken we met een proef van beeldbrieven voor laaggeletterden en anderstaligen.

Kwaliteit (toelichting)

Belangrijke aandachtspunten zijn een tijdige afhandeling van zaken en afspraak is afspraak. Onze manier van communiceren is open en transparant en het liefst mondeling. Op die manier komen we meer in verbinding met de klant en creëren we meer begrip voor onze besluiten.

In 2025 gaat Winterswijk verder op de ingeslagen weg. Leidend is de dienstverleningsvisie.

Op het gebied van HR, competenties, communicatie en I-kolom worden slagen gemaakt om de teams verder te professionaliseren. De ontwikkelingen vinden stap voor stap plaats.

De vertaling van de dienstverleningsvisie naar de praktijk is gemaakt in de teamplannen, niet in een uitvoeringsprogramma.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Deze activiteit loopt het hele jaar door. Dienstverlening staat centraal in het hele doen en laten van de gemeente Winterswijk. Daarom is het nodig om continu aandacht te geven aan de ontwikkeling van onze dienstverlening.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We hebben een slagvaardige en deskundige organisatie

Activiteiten

Optimaliseren Bedrijfsvoering

We werken aan integraliteit van werkprocessen en kijken waar zaken efficiënter en effectiever kunnen door meer te standaardiseren. Ook beperken we de inhuur en onderzoeken door externe partijen. We omarmen waar mogelijk regionale

samenwerking om synergiën te benutten. Ten slotte blijven wij inzetten op een brede digitale dienstverlening. Ons doel is een robuuste organisatie die haar kerntaken voor inwoners en bedrijven waarmaakt.

Kwaliteit (toelichting)

Een betrouwbare bedrijfsvoering is essentieel voor het goed functioneren van de overige organisatieonderdelen.

Met goed werkende systemen en processen, op basis van actuele en juiste informatie, is het mogelijk besluitvaardig te werk te gaan en daar waar nodig maatregelen te nemen om (bij) te sturen. Een vereiste voor het functioneren van het geheel is het waarborgen van actuele sturingsinformatie en ondersteuning. We verbeteren onze rapportageprocessen om de organisatie heldere en gedetailleerde financiële informatie te kunnen bieden. Dat stelt ons in staat om beter te kunnen sturen op resultaat.

Voor het sturen op de personeelskosten wordt gebruik gemaakt van een dashboard dat vanaf april 2025 in gebruik is genomen.

Voor de organisatieonderdelen die zich met informatie en automatisering bezighouden worden taken en rollen definitief bepaald en vastgelegd. Hierbij krijgt ook de grote hoeveelheid projecten op het gebied van informatie en automatisering aandacht, die aan de hand van een realistische planning, zullen worden opgepakt.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het dashboard voor de personeelskosten is eind eerste kwartaal 2025 operationeel. De definitieve inrichting van het team Informatie (Informatievoorziening en IT) wordt in het eerste halfjaar van 2025 afgerond.

Tijd (indicator)

We huisvesten De Post vanaf 2026 in het gemeentekantoor

Met de huisvesting van De Post in het gemeentekantoor hebben we twee doelen voor ogen:

- Bijna alle dienstverlening van de gemeente komt op één locatie samen, met alle bijkomende voordelen.
- Besparing op de huur van het gebouw en op algemene kosten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 passen we de begane grond van het gemeentekantoor aan om collega's van De Post te huisvesten. Vanaf het vierde kwartaal van 2025 ontvangen we ook de cliënten van De Post op deze locatie. Door De Post onder te brengen in het gemeentekantoor besparen we vanaf 2026 op kosten zoals huur, schoonmaak en energie.

Spot kan niet meeverhuizen naar het gemeentekantoor vanwege ruimtegebrek, de specifieke doelgroep en de aard van de activiteiten. Daarom zoeken we een alternatieve locatie. Dit brengt kosten met zich mee voor huur, nutsvoorzieningen en inrichting. In de tweede helft van 2025 nemen we een besluit over de toekomstige huisvesting van Spot vanaf 2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

We huren De Post tot eind 2025. Voor 1 januari 2026 dient de herhuisvesting van gemeentelijke medewerkers afgerond te zijn.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We interesseren inwoners voor de democratie en politiek

Activiteiten

Implementatie kinderraad en andere projecten gericht op jeugd.

Er komt een kindergemeenteraad om de jeugd beter bij de politiek te betrekken.

Kwaliteit (toelichting)

In 2023 is voor het eerst een kindergemeenteraad gevormd onder voorzitterschap van de burgemeester. Tijdens de vergadering van de kindergemeenteraad gaan de kinderen met elkaar in debat over hun zelfbedachte plannen voor iets in de gemeente wat zij willen realiseren. Het beste plan wordt ook echt uitgevoerd. Vanaf 2024 heeft de kindergemeenteraad een structureel vervolg gekregen. De kindergemeenteraadsvergadering 2024 is gehouden op donderdag 25 april 2024. Tevens is op die dag de eerste kinderburgemeester van de gemeente Winterswijk benoemd. Het winnende voorstel wordt in 2025 uitgevoerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De kindergemeenteraad krijgt ook in 2025 een vervolg, maar in afgeslankte vorm vanwege mindere belangstelling vanuit basisscholen.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We zorgen voor een laagdrempelige en persoonlijke gemeentelijke dienstverlening

Activiteiten

E-diensten uitbreiden en achterliggende processen optimaliseren

We breiden de e-diensten uit aan de hand van de ontwikkelingen van de vakspecifieke software van bijvoorbeeld het sociaal en ruimtelijk domein. Waar deze vakspecifieke software ontbreekt, ontwikkelen we zelf e-diensten. We passen achterliggende processen aan, zodat we zo efficiënt en effectief mogelijk werken. Daarbij streven we naar een hoge gebruikersvriendelijkheid en snelle afhandeling van vragen van onze inwoners of andere klanten.

Kwaliteit (toelichting)

Er zijn inmiddels zo'n honderd e-diensten in gebruik - met name voor duurzaamheid, burgerzaken en de Omgevingswet - zoals voor een verhuizing, aanvragen voor de Basisregistratie Personen (BRP), subsidie voor de lokale aanpak van isolatie, een verzoek voor de Wet open overheid (Woo) en een fors aantal voor

Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH). De werkprocessen en de systemen worden hierop aangepast, zodat de werkzaamheden zo effectief mogelijk en digitaal kunnen verlopen. Dit proces loopt gestaag door.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het team informatievoorziening is in opbouw. De planning is bijgesteld vanwege de extra benodigde hulp om volledig digitaal te werken. Er zijn wel circa twintig extra e-diensten in de testomgeving uitgewerkt die binnenkort live gaan of al live zijn gezet.

Tijd (indicator)

Indicatoren

Het klantwaarderingcijfer is afkomstig van de uitkomsten van het tweejaarlijkse gemeentelijke onderzoek 'Waar staat je gemeente.nl'. Momenteel onderzoeken wij of er voor 2025 en daarna alternatieve methoden zijn om het klantwaarderingcijfer vast te stellen.

Andere indicatoren zijn onze servicenormen en doorlooptijden.

Risico's

Digitalisering kost geld en vraagt om de juiste vaardigheden en systemen. Risico is dat we hier niet snel genoeg op kunnen acteren door onvoldoende capaciteit. Daarnaast moet het personeel door middel van training en opleiding bekend gemaakt worden met de nieuwe werkwijzen en/of nieuwe applicaties. Ten slotte bestaat het risico dat we bij de inrichting van de I-kolom kunnen stuiten op onverwachte kosten.

4.2 Openbare orde en veiligheid

Ambitie

We houden onze gemeente veilig, ontmoedigen criminaliteit en verhogen het veiligheidsgevoel van onze inwoners.

Relevante documenten:

- Wabo-beleidsplan gemeente Winterswijk.
- Uitvoeringsprogramma Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving.

Doelstellingen

We gaan drugsproblematiek tegen

Activiteiten

Actieve aanpak straathandel drugs, onder andere bij scholen en evenementen

Bij het aantreffen van drugshandel zetten wij waar mogelijk bestuurlijke handhaving in. Daarnaast investeren wij in een nog intensievere samenwerking met scholen, om zowel preventief als repressief te kunnen optreden tegen drugsgebruik en drugshandel op scholen. Denk hierbij aan de inzet van drugshonden en het aanpassen van schoolreglementen, om de aanpak laagdrempeliger te kunnen inzetten.

Kwaliteit (toelichting)

In 2025 wordt de aanpak voortgezet. De integrale samenwerking met partners in de aanpak van drugshandel is belangrijk. Naast het inzetten van repressieve

maatregelen wordt er ook ingezet op preventie. Voorlichting en preventieve controles maken hier onderdeel van uit.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 worden de activiteiten om drugshandel en drugsgebruik tegen te gaan - voorlichting, controle en samenwerking met betrokken partijen - voortgezet. In de tweede helft van 2025 zal er in overleg met de middelbare scholen weer een drugscontrole plaatsvinden. De inzet van bestuurlijke maatregelen is doorlopend.

Tijd (indicator)

Hard optreden tegen drugsoverlast

Samen met de politie treden we hard op tegen drugsoverlast. Hierbij maken we gebruik van elkaars handhavingsinstrumenten.

Kwaliteit (toelichting)

Als er sprake is van drugsoverlast, treden we op via zowel het strafrecht als het bestuursrecht.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We vergroten het gevoel van veiligheid bij inwoners

Activiteiten

Samenwerking en zichtbaarheid boa's en politie

De buitengewoon opsporingsambtenaren (boa's) en de politie werken nauw samen. Daarnaast werken de boa's nauw samen met diverse ketenpartners, zoals jongerenwerkers en Halt. Voor die partijen zijn de boa's de ogen en oren in het centrum, de wijk(en) en het buitengebied. We geven prioriteit aan de zichtbaarheid en benaderbaarheid van onze boa's.

Kwaliteit (toelichting)

Met de huidige capaciteit zetten we ons in voor de leefbaarheidsvraagstukken die in Winterswijk spelen. Deze zijn in toenemende mate vergelijkbaar met de kleinstedelijke problematiek. De samenwerking met de politie en de zichtbaarheid en benaderbaarheid van de boa's zijn door capaciteitsuitbreiding geïntensiveerd.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De samenwerking tussen de politie en de boa's heeft doorlopend de aandacht.

Tijd (indicator)

Samen met het domein zorg werken we met een integrale aanpak voor mensen met verward en onbegrepen gedrag

We vinden het belangrijk dat partijen die een rol spelen in de samenwerking bij de aanpak van personen met verward gedrag, een gezamenlijke verantwoordelijkheid ervaren. We zetten in op intensivering van de ketensamenwerking. Vanuit het Rijk zijn hiervoor gelden beschikbaar gesteld aan het Zorg- en Veiligheidshuis Noord- en Oost-Gelderland. Met alle betrokken partijen vindt overleg plaats om te komen tot een bestedingsplan voor die gelden. De gelden zijn onder andere bestemd voor de versterking van de coördinatiefunctie van het Zorg- en Veiligheidshuis en het voeren van procesregie op de doelgroep.

Kwaliteit (toelichting)

Met een gecoördineerde aanpak gericht op mensen met verward en onbegrepen gedrag, is het mogelijk om zorgwekkende signalen vroegtijdig in beeld te krijgen en op te pakken. Een gecoördineerde aanpak is zowel gericht op de juiste persoonlijke zorg als op de veiligheid voor de omgeving. Dit is onderdeel van het dagelijkse werk. Dat is nu voldoende geborgd in de integrale aanpak met alle betrokken ketenpartners. Er is geen nadere rapportage noodzakelijk voor dit onderwerp, omdat dit geborgd is in de dagelijkse aanpak.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Het versterken van de samenwerking is een continu proces, en onderdeel van ons dagelijks werk vanuit Zorg en Veiligheid.

Tijd (indicator)

Voortzetting uitbreiding bluswatervoorzieningen

We ronden in 2027 het complete pakket aan bluswatervoorzieningen in Winterswijk af. Hierbij vragen wij een sluitend advies van de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland, uiteraard in goed overleg met de lokale brandweerpost.

Kwaliteit (toelichting)

Vanuit de Veiligheidsregio Noord- en Oost-Gelderland wordt een advies gegeven over de bluswatervoorziening in de gemeente. Als dit advies ontvangen is, wordt er in de aankomende jaren, indien nodig, uitvoering aan gegeven. De uitvoering van de bluswatervoorzieningen loopt parallel aan de gebiedsgerichte aanpak natuurbranden, waarbij bluswatervoorzieningen ook een vraagstuk zijn. De looptijd van dit project is 2025-2027.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De ambitie is om dit vraagstuk in 2025 op te starten en in 2027 afgerond te hebben. In het eerste kartaal van 2025 is het project opgestart in samenwerking met de VNOG. Hierbij is er in het kader van bluswatervoorziening een inventarisatie gemaakt. Hier zal in 2025 verder uitvoering aan gegeven worden.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen en beperken criminaliteit en ondermijning

Activiteiten

Aanpak ondermijning

De regionaal coördinator ondermijning blijft werkzaam voor de Achterhoekse gemeenten. Daarnaast geven we in 2025 de internationale ondermijningstafel met Duitsland verder vorm.

Kwaliteit (toelichting)

Om ondermijning goed tegen te kunnen gaan en ter voorkoming van een waterbed-effect, is regionale samenwerking belangrijk. Deze regionale samenwerking wordt in 2025 voortgezet. Onder andere op het gebied van de Wet bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur (Bibob) en ondermijning is afstemming. In de week van de ondermijning vinden er diverse acties en voorlichting plaats. Daarnaast is er 6-wekelijkse afstemming tussen ketenpartners over lokale ondermijnings casuïstiek.

De samenwerking met Duitsland in de aanpak van ondermijning is onder andere vanwege een functiewisseling van de portefeuillehouder bij het Regionale Informatie- en Expertisecentrum (RIEC), nog niet verder georganiseerd. Daarnaast blijkt het vormgeven van de samenwerking in de praktijk lastig. De Euregio gaat een subsidieaanvraag indienen om de internationale samenwerking in 2025 op te starten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Dit is een doorlopend proces. Het opzetten van de samenwerking met Duitsland loopt vertraging op. Dit wordt met name beïnvloed door de keuzes die stakeholders maken. In samenwerking met de Euregio wordt er een voorstel ingediend voor een Interreg-subsidie. Als deze subsidie wordt toegekend, kan de samenwerking met Duitsland in het kader van ondermijning in 2025 worden opgestart.

Tijd (indicator)

Bestrijden zorgfraude

Vanuit het oogpunt van ondermijning onderzoeken we of er zorgfraude voorkomt in de gemeente. Bij het vermoeden van fraude pakken wij dit conform de bestaande werkwijze integraal aan. Daarnaast creëren we bewustwording bij zorgcliënten en andere inwoners over de verschijningsvormen van zorgfraude.

Kwaliteit (toelichting)

De aanpak van zorgfraude heeft zowel landelijk als lokaal de aandacht. Het blijft in 2025 een belangrijk thema, waarbij we trends en ontwikkelingen volgen. Het aanpakken van zorgfraude wordt voortgezet door de regionale toezichthouder in samenwerking met de ketenpartners. Per 1 januari 2026 gaan de nieuwe contracten voor jeugdhulp en Wmo/Wonen in. Team veiligheid is betrokken bij de aanbestedingen. Het is mogelijk om een bibob onderzoek uit te voeren bij zorgaanbieders.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

De aanpak van zorgfraude wordt in 2025 voortgezet. In de tweede helft van 2025 zal er in samenwerking met het sociaal domein gekeken worden of er in het kader van zorgfraude bibob onderzoeken uitgevoerd kunnen worden. Dit hangt af van de aanbestedingsprocedure en de personele capaciteit bij team veiligheid.

Tijd (indicator)

Weerbaarheid van inwoners en ondernemers vergroten door preventiecampagnes

We maken inwoners en ondernemers bewust van de schade die ze kunnen ondervinden van ondermijnende criminaliteit. Daarnaast maken we ze bewust van de rol die zij kunnen spelen in de aanpak van ondermijnende criminaliteit. En wat ze zelf kunnen doen om niet in het criminele speelveld te belanden.

Kwaliteit (toelichting)

We maken ondernemers en inwoners bewust van de verschillende vormen van ondermijning. Daarnaast maken we ze weerbaarder tegen ondermijning. Ook hebben we als doel om de meldingsbereidheid van inwoners en ondernemers te vergroten.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

In 2025 worden de bewustwordingscampagnes voortgezet, waarbij in de Week van de Veiligheid tweejaarlijks extra aandacht is voor preventie.

Tijd (indicator)

Doelstellingen

We voorkomen oplichting en digitale criminaliteit

Activiteiten

Bewustwording cyberweerbaarheid

We organiseren activiteiten om mensen van alle leeftijden op hun eigen niveau cyberweerbaar te maken.

Kwaliteit (toelichting)

Het thema cyberweerbaarheid is ook in 2025 geprioriteerd. Het weerbaar maken van inwoners en bedrijven vraagt doorlopend aandacht. De gemeente heeft in rol in de preventie, vooral bij kwetsbare groepen zoals jongeren, senioren, laaggeletterden en mkb-ondernemers.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Tijdens de actiedag #echt niet vandaag is er een bijeenkomst georganiseerd in samenwerking met de politie en buurgemeenten waarbij voorlichting gegeven is aan de doelgroep senioren. In de tweede helft van 2025 zal er ook voorlichting gegeven worden aan in ieder geval de doelgroep jongeren.

Tijd (indicator)

Indicatoren

Om te kunnen beoordelen of we de genoemde doelstellingen hebben behaald, raadplegen we de volgende bronnen:

- Waarstaatjegemeente.nl
- De misdaadcijfers van de politie
- De veiligheidsmonitor
- Datalab GO
- Conneqt

Op basis van deze bronnen krijgen wij onder andere inzicht in het percentage inwoners dat zich veilig voelt, het aantal misdrijven en het aantal overlastmeldingen. Ons streven is dat het percentage inwoners dat zich veilig voelt stijgt, en het aantal misdrijven en overlastgevallen daalt. Op basis van de gegevens uit deze bronnen kunnen wij onze inzet waar nodig bijsturen.

Risico's

Dit beleidsveld bestaat uit veel verschillende soorten activiteiten. Om die reden benoemen we geen algemene risico's. De risico's worden per activiteit zelfstandig afgewogen.

Financiële afwijkingen programma 4

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Mutaties Prognose 2 2024	Mutaties Jaarrekening 2024	Stand voor Prognose 1 2025	Mutaties Prognose 1 2025	Prognose 1 2025
Baten						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	6	0	0	6	0	6
0.2 Burgerzaken	559	0	0	559	33	592
0.4 Overhead	1.146	0	0	1.146	25	1.171
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	1.711	0	0	1.711	58	1.770
4.2 Openbare orde en veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	0	0	0	0	120	120
1.2 Openbare orde en veiligheid	18	0	100	118	0	118
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	18	0	100	118	120	238
Totaal Baten	1.729	0	100	1.829	178	2.008
Lasten						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	3.020	38	448	3.505	-12	3.493
0.2 Burgerzaken	1.086	0	0	1.086	45	1.131
0.4 Overhead	13.840	0	180	14.020	974	14.994
Totaal 4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	17.945	38	628	18.611	1.007	19.618
4.2 Openbare orde en veiligheid						
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	2.170	0	0	2.170	120	2.290
1.2 Openbare orde en veiligheid	1.160	0	100	1.260	2	1.261
Totaal 4.2 Openbare orde en veiligheid	3.330	0	100	3.430	122	3.551
Totaal Lasten	21.275	38	728	22.041	1.128	23.169
Onttrekkingen						
4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening						
0.1 Bestuur	9.000	0	0	9.000	8.416	17.416
Gerealiseerd resultaat	-10.546	-38	-628	-11.211	7.466	-3.745

Bestuur, organisatie en dienstverlening

Aan de batenkant is er sprake van € 58.000 hogere baten, wat als volgt is te verklaren:

- Hogere baten UWV € 22.000
- Hogere gemeentelijke leges reisdocumenten € 33.000

De lasten zijn € 1.007.000 hoger, wat grotendeels als volgt is te verklaren:

- Hogere lasten vanwege uitbreiding van de ambtelijke organisatie met 6,5 fte grotendeels voor een half jaar, in totaal € 334.500. Dit betreft de volgende functies:
 - Jongerenwerker (Domein Sociaal)
 - Beleidsadviseur (Domein Sociaal)
 - Projectondersteuner (Domein Fysiek)
 - Vastgoed adviseur (Domein Fysiek)
 - Juridisch medewerker handhaving (Domein Fysiek)
 - Medewerker KCC (Domein Bedrijfsvoering en Dienstverlening)
 - Bestuurs-/directieadviseur (Strategische Staf)
- Hogere lasten van € 190.000 voor de advisering op een aantal concrete thema's te weten: visie wijkaanpak, kwaliteitsimpuls RO-processen en -dienstverlening en advisering subsidieverlening, omgevingsvisie en begeleiding zwembad.
- Hogere lasten in de teambudgetten van € 187.000 vanwege de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering. Deze kosten worden uit de reserve organisatieontwikkeling gedekt, zie ook toelichting Onttrekkingen en toevoegingen reserves in dit programma. Overige mutaties betreffen administratieve correcties welke met name veroorzaakt worden door herverdeling van de personeelskosten naar andere teambudgetten i.v.m. wisseling van de organisatiestructuur (€ 166.000).
- Hogere lasten van € 68.000 voor ARBO aanpassingen, onder andere vanwege de continue beveiliging van het gemeentehuis.

Openbare orde en veiligheid

De baten zijn € 120.000 hoger, wat als volgt is te verklaren:

- uitkering rijk natuurbrandbeheersing.: Nederland ziet steeds meer brandgevoelige dagen met mogelijke omstandigheden waarbij er sprake kan zijn van onbeheersbare natuurbranden. Het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN) stelt daarom € 4,7 miljoen via het gemeentefonds beschikbaar aan gemeenten waar een verhoogd risico op natuurbranden aan de orde is. De desbetreffende gemeenten worden hiermee in staat gesteld om bij te dragen aan het doel om natuurbrandbeheersing te versterken. De drie Gelderse veiligheidsregio's en de provincie Friesland hebben, namens de gemeenten, aanvragen ingediend bij het ministerie van LVVN. Op basis van de ingediende aanvragen is het budget verdeeld. Winterswijk ontvangt € 120.000. In nauw overleg met de VNOG vindt besteding van het budget plaats. Zowel aan de lasten als de batenkant is € 120.000 geraamd. Niet duidelijk is nog of dit rijksbudget voldoende is voor het treffen van de benodigde maatregelen. € 120.000 V

De lasten zijn € 122.000 hoger, wat grotendeels als volgt is te verklaren:

- lasten natuurbrandbeheersing, zie toelichting aan de batenkant € 120.000 N

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

In verband met de van 2024 naar 2025 overgehevelde budgetten van €3.368.000 vindt een onttrekking aan de reserve doorgeschoven activiteiten plaats ter hoogte van dit bedrag. Daarnaast vindt er een onttrekking aan de reserve organisatieontwikkeling plaats voor de doorontwikkeling van de bedrijfsvoering van € 187.000. Tot slot is € 1.000.000 aan de algemene reserve onttrokken ter dekking

van de toevoeging aan de reserve lokale initiatieven . Zie programma 3. onttrekkingen en toevoegingen reserves.

Tijdens de uitvoering van het Water- en Rioleringsprogramma (WRP) 2024-2028 is gebleken dat een aantal noodzakelijke investeringen in de riolering specifiek ten aanzien van het stamriool en het drukrioleringsstelsel niet of onvoldoende is meegenomen. Daarom wordt er een voorstel gedaan voor een aanvulling op het Water- en Rioleringsprogramma. Dit leidt tot noodzakelijke dotatie aan de voorziening riolering ten laste van de algemene reserve € 3.860.550.

Programma 5 Inkomsten van Winterswijk

Inleiding

Dit programma omvat de inkomsten van onze gemeente die ook algemene dekkingsmiddelen zijn: de algemene uitkering uit het gemeentefonds en onze lokale heffingen.

In de andere vier programma's staan nu de activiteiten en budgetten die ook daadwerkelijk horen bij onze ambities en doelstellingen én waarop wij (bij)sturingsmogelijkheden hebben. Het college voert de begroting uit binnen de programma's en is in dat kader bevoegd om activiteiten bij te sturen en budgetten bij te stellen.

De (bij)sturingsmogelijkheden voor programma 5 zijn beperkt. Op de algemene uitkering hebben wij als individuele gemeente geen invloed. Daarnaast kunnen we de hoogte van de lokale heffingen alleen voor aanvang van het begrotingsjaar bepalen.

5.1 Algemene middelen

Ambitie

We zijn een financieel gezonde gemeente. De ambities in onze begroting zijn passend bij het financieel perspectief zoals dat nu bekend is.

Relevante documenten:

- Financiële verordening gemeente Winterswijk
- Treasurystatuut
- Planning- en control-documenten

Doelstellingen

Behouden gezonde financiële positie

Activiteiten

Monitoren van uitvoering van begroting via P&C-documenten

Met de documenten in onze planning- en control-cyclus stellen we onze ambities, doelstellingen en activiteiten voor het komende jaar vast (de begroting). Daarnaast volgen we de realisatie daarvan (bestuursrapportage), stellen we indien nodig budgetten bij (financiële prognoses) en leggen we verantwoording af (jaarstukken). Hierdoor houden we zicht op onze financiële positie en kunnen we bijsturen wanneer dat nodig is.

Kwaliteit (toelichting)

In het jaar 2025 stellen we de volgende P&C-documenten op:

- Jaarstukken 2024.
- Kaderbrief 2025 en eerste bestuursrapportage 2025, inclusief eerste financiële prognose.

- Tweede voortgangsrapportage, inclusief tweede financiële prognose.
- Begroting 2026.

Kwaliteit (indicator)

Tijd (toelichting)

Raadsvergadering juni/juli 2025:

- Jaarstukken 2024.
- Kaderbrief 2025 en eerste bestuursrapportage 2025, inclusief eerste financiële prognose.

Raadsvergadering oktober/november (uiterlijk 15 november) 2025:

- Begroting 2026.

Raadsvergadering december 2025:

- Tweede voortgangsrapportage, inclusief tweede financiële prognose.

Tijd (indicator)

Indicatoren

- Financiële kengetallen
- Weerstandsratio

Een toelichting op deze indicatoren staat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Risico's

Ontwikkeling algemene uitkering: zie hoofdstuk 'De financiële positie van de gemeente Winterswijk in meerjarenperspectief'.

Ontwikkeling van lonen, prijzen en rente: in de bijlage Uitgangspunten begroting staat vermeld van welke loon-, prijs- en renteontwikkelingen we uitgaan. Als deze in 2025 sterker stijgen dan geraamd, dan is dat nadelig voor onze begroting.

5.2 Lokale belastingen

Ambitie

Met de opbrengst van onze lokale belastingen betalen we een deel van onze voorzieningen en zijn we minder afhankelijk van het Rijk. Daarbij vinden we een eerlijke verdeling van de lasten belangrijk.

Onze lokale belastingdruk is in balans met het niveau van dienstverlening dat we bieden. Wanneer het gaat om heffingen en leges, is ons uitgangspunt dat deze doorgaans de kosten dekken. Tenzij ze significant afwijken van vergelijkbare tarieven in andere gemeenten of als er plotseling sprake is van een aanzienlijke verhoging.

Om ervoor te zorgen dat onze ambities financieel haalbaar blijven, leggen we tevens de nadruk op het verkrijgen van (Europese) subsidies in plaats van op het verhogen van lokale belastingen.

Relevante documenten:

- Belastingverordeningen

Doelstellingen

De onroerende zaakbelastingen wordt gefixeerd op de opbrengst met uitzondering van inflatie en areaaluitbreiding

Doelstellingen

We maken meerjarige afspraken over de toeristenbelasting

Indicatoren

Zie de paragraaf Lokale heffingen.

Risico's

De riool- en waterzorgheffing wordt geheven op basis van het waterverbruik van burgers. Het tarief wordt gebaseerd op het gemiddelde verbruik van de afgelopen drie jaren, maar de afrekening is gebaseerd op het daadwerkelijke verbruik. Dit kan afwijken van het gemiddelde over de drie voorgaande jaren.

De bouwleges worden grotendeels gebaseerd op de bouwkosten. De totale aanvragen en de bouwsommen zijn lastig in te schatten, ook gezien de ontwikkelingen waar de gemeente geen invloed op heeft, zoals stijgende bouwkosten.

De daadwerkelijke opbrengsten voor de riool- en waterzorgheffing en de bouwleges kunnen hierdoor significant afwijken ten opzichte van de begroting.

Financiële afwijkingen programma 5

Baten en Lasten

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2025	Mutaties Prognose 2 2024	Mutaties Jaarrekening 2024	Stand voor Prognose 1 2025	Mutaties Prognose 1 2025	Prognose 1 2025
Baten						
5.1 Algemene middelen						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	122	0	0	122	682	804
0.5 Treasury	543	0	0	543	0	543
0.7 Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	73.000	0	0	73.000	1.216	74.216
Totaal 5.1 Algemene middelen	73.665	0	0	73.665	1.898	75.563
5.2 Lokale belastingen						
0.61 OZB woningen	4.226	0	0	4.226	2	4.228
0.62 OZB niet-woningen	3.156	0	0	3.156	0	3.156
0.64 Belastingen overig	50	0	0	50	0	50
Totaal 5.2 Lokale belastingen	7.432	0	0	7.432	2	7.434
Totaal Baten	81.097	0	0	81.097	1.900	82.997
Lasten						
5.1 Algemene middelen						
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	266	0	67	333	664	997
0.5 Treasury	-197	0	0	-197	0	-197
0.8 Overige baten en lasten	36	0	0	36	0	36
Totaal 5.1 Algemene middelen	106	0	67	172	664	836
5.2 Lokale belastingen						
0.61 OZB woningen	273	0	0	273	20	293
0.62 OZB niet-woningen	94	0	0	94	0	94
0.64 Belastingen overig	22	0	0	22	0	22
Totaal 5.2 Lokale belastingen	389	0	0	389	20	409
Totaal Lasten	495	0	67	561	684	1.245
Gerealiseerd resultaat	80.602	0	-67	80.536	1.216	81.752

Algemene middelen

Het voordeel van € 1.898.000 aan de batenkant wordt verklaard door de hogere algemene uitkering die gebaseerd is op de septembercirculaire 2024 van € 515.000 en de decembercirculaire van € 701.000.

In dit beleidsveld zit een deel van het resultaat op de grondexploitatie (€ 682.000 aan de batenkant en € 664.000 aan de lastenkant). Voor de toelichting verwijs ik u naar programma 3 beleidsveld Gebiedsontwikkeling en wonen.

Lokale belastingen

Aan de baten- en lastenkant zijn er geen mutaties groter dan € 50.000.

Onttrekkingen en toevoegingen reserves

Binnen dit programma zijn geen onttrekkingen of toevoegingen aan de reserves.

Recapitulatie programma's

Financiële recapitulatie programma's

(* € 1.000)

	Begroting 2025	Wijzigingen prognose 1	Na Prognose 1
Baten			
Programma 1	14.664	70	14.734
Programma 2	14.477	3.908	18.384
Programma 3	16.847	6.302	23.149
Programma 4	1.829	178	2.008
Programma 5	81.097	1.900	82.997
Subtotaal baten	128.915	12.358	141.273
Lasten			
Programma 1	41.284	247	41.531
Programma 2	37.712	5.288	43.000
Programma 3	33.678	11.324	45.002
Programma 4	22.041	1.128	23.169
Programma 5	561	684	1.245
Subtotaal lasten	135.276	18.671	153.946
Saldo van baten en lasten	-6.361	-6.313	-12.674
Onttrekkingen reserves	12.017	10.259	22.276
Toevoegingen reserves	9.000	1.000	10.000
Saldo mutatie reserves	3.017	9.259	12.276
Begrotingssaldo 2025-2028, stand prognose 1	-3.343	2.946	-397

Investerings

Investerings

Programma	Beleidsveld (* € 1000)	Investeringskrediet	Overhevelingen Voor JR24	Overhevelingen JR24	Begroott 2025 primitief	Beschikbaar krediet voor 1e fp25	Mutaties 1e fp25	Beschikbaar krediet na 1e fp25
	Materiële vaste activa							
2	2.2 Sport	Sportaccommodaties	-	2.084	594	2.678	457	3.135
2	2.4 Educatie	Investeringsplan Integraal Huisvestingsplan (IHP)	-	452	5.342	5.795	-	5.795
3	3.1 Openbare ruimte	Project Hakkelerkamp Oost	-	10	3.358	3.367	-	3.367
3	3.1 Openbare ruimte	Project herinrichting de Pas	-	-	0	0	50	50
3	3.1 Openbare ruimte	Laanbomen	-	-	258	258	-	258
3	3.1 Openbare ruimte	Reconstructie wegen binnen en buiten de kern	-	1.823	1.083	2.906	278	3.183
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Klimaatadaptatie	-	62	400	462	73	535
3	3.2 Klimaat, water en milieu	Riolering en pompunits	-	58	410	468	25	493
3	3.4 Gebiedsontwikkeling en wonen	Woningbouwproject Eelink afronding openbare ruimte	-	467	-	467	-	467
3	3.5 Economie en lobby	Project Dennenoord	-	379	-	379	-	379
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Hardware / software servers / backup	-	751	801	1.552	-	1.552
4	4.1 Bestuur, organisatie en dienstverlening	Vervanging meubilair en verbouwing gemeente kantoor	-	673	-	673	-	673
4	4.2 Openbare orde en veiligheid	Auto's	-	-	45	45	-	45
5	5.1 Algemene middelen	Kottenseweg 190 aankoop pand (vordering)	-	-400	-	-400	-	-400
	Totaal investeringskredieten materiële vaste activa		-	6.357	12.292	18.649	882	19.531
	Financiële vaste activa		-	650	4.946	5.596	-51	5.546
	Totaal materiële vaste activa plus financiële vaste activa		-	7.007	17.238	24.245	831	25.077

Kolom Begroting 2025 primitief

Het bedrag in deze kolom van € 12.292.000 investeringskredieten materiële vaste activa bevat onder andere de restantkredieten van € 4.681.000 die bij de eerste Bestuursrapportage 2024 naar 2025 zijn overgeheveld.

Toelichting op de investeringen

De kredieten, behorende bij de investeringen, zijn als onderdeel van de begroting vastgesteld door de raad. De meeste kredieten kennen een meerjarig verloop. Bij de jaarrekening wordt een totaaloverzicht van alle lopende kredieten gepresenteerd waarbij voor een aantal investeringskredieten wordt gevraagd deze over te hevelen naar het volgende jaar.

Bij de 1e en 2e prognose wordt bekeken welke kredieten eventueel afwijkingen vertonen en of er, ook vanwege de begrotingsrechtmatigheid, bijstellingen nodig zijn.

Bij deze prognose is dat voor enkele kredieten het geval:

In 2025 wordt voorgesteld de volgende kredieten voor in totaal € 882.203 bij te ramen :

€ 457.000 in programma 2 en € 425.203 in programma 3.

Programma 2

Padelbanen WTC	€ 25.000
Vervangen kunstgrasveld Hockey bijveld	€ 80.000
Kunstgrasvelden FC Winterswijk	€ 352.000
Totaal bijraming Programma 2	€ 457.000

Padelbanen WTC

Dit betreft een kleine aanpassing en opstellen van een beheerovereenkomst.

Vervangen kunstgrasveld Hockey bijveld

Aanpassing raming is op basis van uitgevoerd onderzoek. Voorbereiding is gestart op basis van aanbesteding Hoofdveld WMHC Avanti veld 2.

Kunstgrasvelden FC Winterswijk

Voor de aanbesteding van de velden van FC Trias kregen we nieuwe inzichten over de kosten, die de verandering van infillmaterialen met zich meebrengen. Dit heeft geleid tot aanpassingen van de ramingen.

Programma 3

Oude Bochooltsebaan (fietsbrugvervangng)	€ 15.000
Waliensestraat (fietsbrugvervangng)	€ 40.000
Klimaatadaptatie maatregelen	€ 72.610
Visie Whemerbeek BH Bulten	€ 25.000
Recreatieve fietspaden buitengebied (instandhouding)	€ 2.593
Reconstructie Groenloseweg (instandhouding rijbaan)	€ 220.000
De Pas (herinrichting)	€ 50.000
Totaal bijraming Programma 3	€ 425.203

Oude Bochooltsebaan (fietsbrugvervangng) en Waliensestraat (fietsbrugvervangng)
Krediet dient te worden bijgeraamd i.v.m. verlegging kabels en leidingen en

verbreden brug.

Klimaatadaptatie maatregelen

Deze duurder uitgevallen maatregelen vloeien voort uit de Klimaatadaptatiestrategie en Uitvoeringsagenda 2022-2027

Visie Whemerbeek BH Bulten

Dit krediet is nodig voor onderzoek naar mogelijkheden op basis van visie Whemerbeek door Waterschap).

Recreatieve fietspaden buitengebied (instandhouding)
betreft kleine bijraming i.v.m. prijs stijging.

Reconstructie Groenloseweg (instandhouding rijbaan)

Reden van de hogere kosten worden met name verklaard door noodzakelijke niet te voorziene uitgaven voor tijdelijke maatregelen als gevolg van vertraagde besluitvorming, sanering Javastraat en openbare verlichting die buiten de kredietraming is gevallen.

De Pas (herinrichting)

kredietverhoging is noodzakelijk met name als gevolg van openbare verlichting fietspadverlichting.

[Voorstel verlenging einddatum aantal investeringskredieten](#)

Er zijn bij de 1e bestuursrapportage 2025 geen restant krediet overhevelingen doorgevoerd.

Bijlage Technische uitgangspunten begroting 2026

Omschrijving (toelichting)

Technische uitgangspunten begroting 2026

De begroting 2026 is opgebouwd naar de volgende uitgangspunten:

1. De (financiële) basis van de begroting wordt gevormd door de stand van de eerste prognose 2025-2028. Hierin zijn verwerkt:

-
- a. De financiële baten en lasten van het bestaande (door de raad vastgestelde) beleid.

-
- b. De kapitaallasten van de (door de raad geaccordeerde) voorgenomen investeringen.

-
- c. De basis voor de jaarschijf 2029 wordt gevormd voor de jaarschijf 2028 en gecorrigeerd voor bekende ontwikkelingen, zoals fluctuaties in de algemene uitkering en de kapitaallasten.

-
2. Algemene uitkering:

-
- a. Raming is op basis van de meicirculaire 2025.

-
- b. Ramingen zijn naar constante prijzen. Dat wil zeggen dat alleen in het begrotingsjaar budgetten worden gecorrigeerd voor inflatie (zowel aan
-

de lasten- als aan de batenkant). Voor de jaren erna worden de budgetten (voor wat het prijsdeel betreft) constant gehouden in de programmabegroting.

- Hervormingsagenda Jeugd: Begin 2025 is door een deskundigencommissie (commissie van Ark) een advies uitgebracht over de kosten jeugdzorg. De commissie is van mening dat de middelen die de gemeenten ontvangen niet toereikend zijn. Op dit moment is er nog veel onzekerheid. Voorgesteld wordt de mei-circulaire af te wachten en in de bestuurlijke 2-daagse medio juni een afweging te maken.
- c.
-

- Met eventuele effecten van de herverdeling van het gemeentefonds hebben we vooralsnog geen rekening gehouden. Begin 2025 heeft de minister de kamer geïnformeerd over de voortgang van de aanpassing van het gemeentefonds. Op korte termijn is geen aanpassing te verwachten op grond van de periodieke onderzoeken betreffende het gemeentefonds. Dit kan zowel een risico als een kans zijn. De minister heeft wel aangegeven dat met ingang van 2027 de suppletie over de herverdeeffecten toegepast gaat worden. Dat zou betekenen dat de algemene uitkering van Winterswijk wordt verhoogd met € 15 per inwoner in 2027, € 30 in 2028 en € 45 in 2029.
- d.
-

- Aantallen/hoeveelheden (bijvoorbeeld inwoners, woningen, bijstandsgerechtigden) zijn aangepast naar de actuele stand. Op nog te realiseren groei wordt niet geanticipeerd. Dat doen we in onze begroting namelijk ook niet aan de lastenkant.
- e.
-

- De omvang en verdeling van de algemene uitkering gaat de laatste jaren gepaard met grote onzekerheden. Wanneer hiertoe aanleiding is, bijvoorbeeld voornemens van het Rijk die nog niet zijn vertaald in de meicirculaire maar wel van belang zijn voor de financiële positie, wordt vooraf actief overleg gezocht met de provincie over de specifieke uitgangspunten voor het ramen van de algemene uitkering.
- f.
-

- Van alle mutaties in de algemene uitkering wordt beoordeeld of hier ook extra lasten tegenover staan, bijvoorbeeld bij een nieuwe taak. Wanneer dit duidelijk is, wordt het betreffende bedrag ook toegevoegd aan het betreffende beleidsveld. Wanneer dit nog onzeker is en nader moet worden uitgezocht, wordt het bedrag binnen de begroting op een afzonderlijke stelpost gereserveerd.
- g.
-

3. Lonen van eigen personeel:

- a. Uitgangspunt is de loonsom 2025, gebaseerd op de formatie per 1 april 2025 en inclusief de laatst vastgestelde cao.
- b. Voor de inschaling wordt uitgegaan van huidige schaal-trede inclusief eventuele verhoging.
-

-
- c. Voor de jaren 2026 en verder hebben we geen toename van de loonsom geraamd, behalve daar waar extra formatie is aangevraagd.
-
4. Inhuur:
- Dit bedrag wordt niet
- a. geïndexeerd.
-
5. Prijzen:
- a. Prijzen worden alleen geïndexeerd indien sprake is van onderliggende contracten, zoals bijv. De ROVA.
-
6. Subsidies en bijdragen aan derden:
- Alle subsidies worden verhoogd op basis van bestaande afspraken met het percentage conform het CBS-indexcijfer voor cao-lonen,
- a. contractuele loonkosten en arbeidsduur. Voor 2026 is dat 4,7% (CBS; Cao-lonen, contractuele loonkosten en arbeidsduur; gesubsideerde instellingen, april 2025).
-
- b. Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen worden geraamd conform hun begroting 2026.
-
- c. Overige bijdragen: de begroting voor SW-personeel is conform de opgave salarisadministratie Berkelland. Loonkosten van dit personeel is jaarlijks geïndexeerd met 3,5%.
-
7. Financieringsrente:
- a. Het gemiddelde rentepercentage op langlopende geldleningen bedraagt 2,6%.
-
- b. We gaan bestaande langlopende geldleningen niet herfinancieren in verband met de hoge renteboete.
-
- c. We gaan ervan uit dat we maximaal financieren met 'kort geld', oftewel met een looptijd korter dan een jaar. Voor de gemeente Winterswijk is dit 8,5% van de totale begroting (excl. Reservemutaties).
-
- d. Voor nieuw aan te trekken langlopende geldleningen hanteren we het uitgangspunt dat het rentepercentage 3,5% bedraagt.
-
- e. We berekenen geen rente over ons eigen vermogen (bespaarde rente).
-
8. Renteomslag:
- Dit is het rentepercentage dat wordt toegepast voor de doorberekening van financieringskosten.
- Intern rentepercentage grondexploitatie is 2%.
- a. Dit percentage wordt aan de grondexploitaties doorberekend over de boekwaarde. Voor de berekening van dit percentage zijn wij gebonden
-

aan voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

Intern rentepercentage overige activa is 2%.

- b. In de begroting 2026, paragraaf financiering, nemen we het voorgeschreven renteschema cf. BBV-notitie rente op.

9. Belastingen en heffingen:

Belastingen

OZB	2,6%*
Precariobelasting	2,6%
Toeristenbelasting	Afwijkend
Forensenbelasting	Afwijkend
Reclamebelasting	Afwijkend

Heffingen

Afvalstoffenheffing	(maximaal) 100% kostendekking
Riool- en waterzorgheffing	(maximaal) 100% kostendekking
Leges (vergunning, w.o. APV)	(maximaal) 100% kostendekking
Grafrechten	(maximaal) 100% kostendekking**

*Tenzij omstandigheden anders bepalen (separate besluitvorming hierover ligt altijd bij de raad) vormt het inflatiecijfer uit het CEP 2025 (wordt ook gehanteerd in de meicirculaire) de basis voor de indexering.

**De tarieven worden jaarlijks vastgesteld. In principe geldt hiervoor 100% kostendekkendheid, die echter op dit moment niet wordt gehaald omdat de tarieven dan te veel stijgen c.q. afwijken van gemiddelden.

- Alle belastingen en lokale heffingen worden in de begroting geraamd op basis van bijvoorbeeld het aantal verwachte verstrekkingen of
- a. overnachtingen, in combinatie met c.q. dan wel de begrote opbrengst van het vorige jaar. Na besluitvorming over de begroting stelt de raad in december altijd alle nieuwe tarieven vast.

- b. Voor de OZB geldt dat we uitgaan van de bestaande opbrengst, vermeerderd met het indexcijfer 2,6% (CEP 2025, CPI) en eventuele uitbreiding van woningen en/of bedrijven. Voor waardeinstijgingen wordt het OZB-tarief dan verlaagd.

-
- Voor de toeristenbelasting (waarvan de forensenbelasting is afgeleid) wordt een advies uitgewerkt. De afspraak is dat we in overleg met de sector komen tot een nieuw meerjarenavoorstel voor toeristenbelasting. In 2024 hebben we de beleidsvisie recreatie & toerisme vastgesteld. Op basis van deze visie stellen we in 2025 een uitvoeringsagenda op. Doel is om deze uitvoerings-agenda te financieren vanuit een meeropbrengst uit toeristenbelasting. Er is dus een directe koppeling tussen de uitvoeringsagenda en het nieuwe merenjarenavoorstel voor toeristenbelasting. Het huidige stelsel, inclusief de forfaitaire aantallen, wordt hiervoor tegen het licht gehouden.
-
- c. De reclamebelasting wordt één op één doorbetaald aan Stichting Ondernemersfonds Winterswijk. Daarom vindt vaststelling van het tarief in overleg met hen plaats.
-
- d. Afvalstoffenheffing: 100% kostendekkend.
-
- e. Rioolrecht: In eerste aanleg is het uitgangspunt volledige kostendekkendheid. In hoeverre dit uitgangspunt reëel is moet blijken in het licht van de resultaten van recente rioolinspecties.
-
- f. Grafrechten: In 2022 is er een nieuwe tarieventabel ingevoerd, waarbij de tarieven gewijzigd zijn. Voorgesteld wordt de tarieven 2026 conform index met 2,6% (CEP 2025, cpi) te verhogen.
-
- g. Marktgeden: Het tarief wordt vooralsnog conform index met 2,6% (CEP 2025, cpi). De inzet is toe te werken naar kostendekkend tarieven. Hierover vindt overleg plaats met de marktvereniging.
-
- h. Leges algemene dienstverlening: de niet door het Rijk gemaximeerde leges worden geïndexeerd met 2,6% (CEP 2025, cpi).
-
- i. Leges omgevingsvergunning: binnen het ruimtelijk domein kunnen de leges worden verhoogd tot maximaal kostendekkend. De meest substantiële legesinkomsten worden gehaald uit de omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit (RO), en in mindere mate uit de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit (onder andere vanwege de invoering van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen). De vaste prijzen voor leges worden geïndexeerd en de percentages in relatie tot de bouwsom blijven gelijk, aangezien de bouwkosten al stijgen als gevolg van inflatie.
-
- j. Huren en pachten: op basis van de afspraken zoals opgenomen in de betreffende overeenkomst.
-
10. Structurele dekking uit reserves:
-
- a. € 15.000 met ingang van 2021 gedurende twintig jaar uit de reserve dekking kapitaallasten ter dekking van de kapitaallasten Notaristuin. Zodra deze dekking eindigt, zijn ook de kapitaallasten vervallen.
-

11. Grondexploitatie:

- a. We actualiseren grondexploitaties voor de MPG en gebruiken die als basis voor de begroting 2026.
-

